THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Thirtieth day of the Second Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 24th July, 1972.

The House met at Half-Past Eight of the Clo ck

(Mr. Speaker, Sri P. Ranga Reddy in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

STARTING OF P. H. C. AT DEVUPALLI

376—

* 1008 Q.—Sri P. Sambasiva Raju (Gajapathinagaram):— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether the villagers of Devupalli, Gajapathinagaram P. S. have contributed Rs. 10,000 for starting a P.H.C.;

(b) whether it was sanctioned; and

(c) if not, the reasons therefor?

The Minister for Finance deputised the Minister for Health and Medical and answered the questions (Sri A. Bhagavantha Rao):—

(a) Yes, Sir.

(b) No, Sir.

(c) Due to paucity of funds.

శ్రీ పి. సాంబశివరాజు:—సుమారు అయిదు సంవత్సరముల క్రితము ప్రభుత్వం చాపు అలాట్ చేశారు. డబ్బుకూడా కట్టారు. ఇప్పుడు వైజాగు గిరిజన ప్రాంతంలో నాలుగు క్లాస్సు శాంక్షను చేశారు. దేవుపల్లిలో కూడా శాంక్షను చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు:—గిరిజన ప్రాంతములో పనులు చేయడానికి వీలులేదు. ఇదివరకుగా శాంక్షను చేయబడినవి 20 వరకూ ఉన్నాయి. వాటితో పాటు ఇదికూడా చేస్తాము.

శ్రీ కె. వి. ఆర్. యస్. పద్మనాభరాజు :—యీ పి. హెచ్. సి. సెంటర్సు 7-8 సంవత్సరాలనుంచి పది వేల రూ.లు డొనేట్ చేశారు. వైజాగు జిల్లాలో డొనేట్ చేశారు. వాటిగురించి పరిశీలన చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు :—వైజాగు జిల్లాలో ఒకటి మాత్రమే ఉంది. గజపతి నగరం ఒకటి ఉంది నెల్లూరు ఒకటి. శ్రీకాకుళం రెండు, ఇలాగ ఉన్నాయి.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—పి. హెచ్. సి సెంటర్లలో ఇద్దరేసి డాక్టరులు ఉన్నారు. వారిలో వారికి మనస్పర్థలు ఉండడమువలన పనులు సరిగా జరగడములేదు. వారిని విడదీసి కొత్తగా ఓపెను చేసే చోట్లకు షిప్టు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు :—డాక్టర్సు సరిగా పనిచేయడంలేదంటే It is an unpleasant activity and if this is brought toour notice, we will certainly do something.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పము) :—మంత్రిగారు 'యస్, నో' అన్నారు. శాంక్షను కాకుండా ప్రజలు పదివేల రూ. లు విరాళాలు ఇచ్చారా ? శాంక్షను అయిన తరువాత విరాళాలు ఇచ్చారా ?

శ్రీ ఎ భగవంతరావు :—మంజూరు అంటే ప్రభుత్వం లొకేట్ చేశారు. ఆర్డర్సు ఇష్యూకాలేదు రెండు ఎకరాలు ఇచ్చిన తరువాత అది జరిగింది

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు (బాపట్ల) :—లాస్టు పి. హెచ్. సి. సెంటరు ఎప్పుడు ఓపెను చేశారు ?

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు :—416 పి. హెచ్. సెంటర్సు ఓపెను చేశారు

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు :—ఎన్ని సంవత్సరాలకు ఓపెను చేశారు.

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు :—70—71 ఎండింగు వరకూ.

LOCAL FUND DISPENSARY AT KOTA

877—

* 323 Q.—Sri Nallapareddi Sreenivasul Reddy :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether any representation has been received from Kota Panchayat Samithi and Nellore Zilla Parishad in the years 1970-71 and 1971-72 to provincialise the Local Fund Dispensary at Kota ;

(b) what action has been taken on the representation ; and

(c) when will it be provincialised ?

Sri A. Bhagavantha Rao :—(a) Yes, Sir.

(b) and (c) Due to financial stringency it is not possible to provincialise the Local Fund Dispensary at Kota.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ఈ సమితి హాస్పటల్సులో మందులు జీతాలు కూడా లేవు. ఈ ఆసుపత్రులను ప్రభుత్వంవారు సమితులనుంచి తీసుకుంటారా లేదా ? అది ఎత్తివేస్తే బాగుంటుందేమో ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఏ. భగవంతరావు :— ఆ పరిస్థితులున్నాయి. అవి అన్నీ తీసుకోవాలంటే చాలా ఫైనాన్షియల్ కమిట్‌మెంట్ ఉంది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— రాష్ట్రంలో ఉన్న అలోపతిక్ ఆసుపత్రులు ప్రభుత్వం తీసుకుంటోంది. అవసరమయిన చోట్ల ప్రభుత్వం తీసుకోవడంలేదు. వత్తిడులు ఉన్నచోట్ల తీసుకుంటున్నారు. సమితి ఆసుపత్రులు ప్రభుత్వం తీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఏ. భగవంతరావు :— వత్తిడి ఉన్న చోట్ల అనికాదు. అవసరమయినవి తీసుకుంటారు.

WAYS AND MEANS ADVANCES TO THE STATES FROM THE RESERVE BANK

378—

*1248 Q.—Sri M. Nagi Reddy (Gurajala):—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the ceiling on ways and means advances to the States from the Reserve Bank had been increased; and

(b) if so, by how much ?

Sri A. Bhaghavantha Rao :—(a) Yes.

(b) From 150 lakhs to 600 lakhs.

STATE OVER-DRAFT ON RESERVE BANK

379—

*1507-I. Q.—Sri Nallapareddy Sreenivasul Reddy :—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether the Central Government have recently paid the amount of over-draft arrears due to the Reserve Bank from Andhra Pradesh Government and the amount of the same; and

(b) the number of instalments in which and the time by which the same should be paid to the Central Government by the State Government ?

Sri A. Bhagavantha Rao:—(a) Yes. Rs. 70.86 crores.

(b) 15% of the loan i.e. Rs. (10.08 crores) is repayable during the current year in six equal monthly instalments with effect from June, 1972. The terms and conditions of repayment of balance are still to be finally settled with Government of India.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి:— మన ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ నుంచి తీసుకోవడానికి వీలుతేదా?

శ్రీ ఏ. భగవంతరావు:— ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ నుంచి తీసుకోడానికి అవకాశము లేదని కేంద్రప్రభుత్వంవారి ఆర్డర్సు. అందుచేత ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ ఇంతవరకూ మనము ఏమీ తీసుకోలేదు. They have instructed the Reserve Bank of India also.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— కేంద్రప్రభుత్వానికి డబ్బు ఏ పద్దు నుంచి చెల్లిస్తారు ?

శ్రీ ఏ. భగవంతరావు:— 70–80 కోట్ల రూ.లలో 15 శాతము పోను ఇక అగ్రిమెంటు కుదిరింది. రూ 60 కోట్ల వరకు 31-3-73 లోగా కట్టాలన్నారు,

అది ఎలాగ వీలవుతుంది? అడ్వాన్సెస్ ద్వారా లేదా ఎన్ని ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్సులో పే చేయాలి ఇవన్నీ డిస్కషనులో ఉన్నాయి.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:— కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చేవారికి మారటోరియం ప్రకటించాలని ఉన్నదా? ఆ ప్రకారంగా కేంద్రప్రభుత్వముకు మన ప్రభుత్వం చెబుతారా?

Sri A. Bhagavantha Rao:— I think hon. Member is aware that the terms of reference of the VI Finance Commission also include this aspect of the matter. We will see that all these aspects will be looked into by the VI Finance Commission. We also propose to see that something is done in this respect.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— శ్రీకృష్ణగారు వడ్డీ తీసేయాలంటున్నారు. అలాగ కాకుండా అసలుకూడ తీసేసే ప్రతిపాదన ఏమయినా ఉన్నదా?

Sri A. Bhagavantha Rao:— We will be very glad if the Central Government accepts it.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ):— ఇద్దరూ కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని మాపం చేస్తారు. అన్నికోట్ల రూ.లు యూనిట్లు పే చేయాలికదా. అటి సమ్మల పేదా వసూలు చేయడమా లేక ఏ పద్ధతిలో పే చేస్తారు?

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు:— పన్నుల రూపేణా వసూలుచేయవలసిన మొత్తం 60 కోట్లు. మిగతాని ఎలాగ పే చేయాలి, ఎన్ని ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్సులో పే చేయాలి అనేవి డిస్కషనులో ఉన్నాయి. It is a matter of detail.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి:— వడ్డీలో సహా ఏమయినా తగ్గించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వానికి వ్రాశారా?

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు:— రేపు సిక్స్త్ ఫైనాన్సు కమిషను ముందు పెట్టాలి.

Ban on Begging

380—

*701 Q.—Sri M. Nagi Reddy: Will the hon. Minister for Home be pleased to state:

(a) whether there is ban on begging at some places in our State;

(b) if so, the names of those places;

(c) whether the Government propose to ban the same in the entire State;

(d) if so, when the same will be implemented; and

(e) the manner in which alternative arrangements will be made for the livelihood of those who live on begging?

The Minister for Home (Sri V. Krishnamurthy Naidu):— (a) Yes, Sir.

(b) Hyderabad City and Nellore.

(c) Yes, Sir.

(d) The provisions of the Prevention of Beggary Act will be extended to other areas no sooner beggar homes are established as this is a pre requisite for extension of the Act.

(e) Does not arise

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి:— హైదరాబాదు సిటీ మాత్రమే ఉన్నదన్నారు. మిగిలిన పట్టణాలలో కూడ తీసుకొనివస్తారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు:— అదికూడ చేయాలని ఉంది. తొందరలో చేస్తారు

శ్రీ గణపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— హైదరాబాదు సిటీలో రాజకీయ భిక్షాటనను కూడా నిషేధిస్తారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు:— దాని అర్థం ఏమిటో నాకు అర్థము కాలేదు.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి:— హైదరాబాదులో నిషేధించామంటున్నారు. వారికి లైట్లి వలంటరీ సర్వీస్ అరేంజిమెంట్సు ఏమిచేస్తున్నారు?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు:— బెగ్గర్ హోమ్సు మొట్టమొదట ప్రారంభించాము. ప్రస్తుతానికి పిల్లలు సెంటర్సులో ప్రారంభించాలని అనుకొంటున్నాము. దానిలో అప్పర్ ఏజ్ కూడా ప్రారంభించాలనే ఉద్దేశము ఉంది. వర్కింగు వర్కింగ్ చేయడం కోసం వర్క్ డిపార్టుమెంటు కాని స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీసు కాని ప్రారంభించి వీళ్ళ ట్రైనింగు చేసి మంచి మార్గములో పెట్టాలని చూస్తున్నాము.

శ్రీ సి. దాస్:— మద్రాసు రాష్ట్రంలో లాటరీ ఫండు ద్వారా బెగ్గర్సు హోమ్సు స్థాపన చేయడంవల్ల అక్కడ ఉండే బెగ్గర్సు అంతా కూడా చిత్తూరుజిల్లాలోని అన్ని ప్రాంతాలకు ప్రాకిపోతున్నారు. కాబట్టి వారు రాకుండా నిషేధించడానికి ఏమైనా ఆలోచిస్తున్నారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు:— ప్రస్తుతానికి ఏమీ లేదు. అది ఆలోచిస్తాము

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు (నందిగామ):— మహారాష్ట్రలో భిక్షాటన నిర్మూలించారు. అదేవిధంగా మొత్తం రాష్ట్రంలోని అన్నిచోట్లకూడా ఈ భిక్షాటన నిర్మూలించి వారికి వృత్తిసౌకర్యాలు కోసం శిక్షణ ఇస్తారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు:— మొన్ననే ఈ విషయముపై చర్చ చేసి, మహారాష్ట్రవాళ్లు చేసిన యాక్టు ప్రకారంగా మనం ఒక యాక్టును తయారుచేసుకొని ఆ విధంగానే బెగ్గర్ హోము ప్రారంభించాలని కృషిచేస్తున్నాము.

Sri C. R. Morris — Of late, leper beggars appear to be increasing in the twin cities. They are not only a source of danger to public health but also a source of nuisance. There are homes, I understand. Would not Government think of increasing or adding on to

these homes and be more vigilant in stopping these beggars from roaming in the streets and making a nuisance of themselves to the public?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు:— హైదరాబాదులో బెగర్స్ హోం ఉంది. అందులో వారు వాలంటరీగా వచ్చిచేరాలి. మనం ఎన్‌ఫోర్సు చేసి పెట్టడానికి వీలులేదు. అదికూడా ఆలోచన చేస్తున్నాము.

శ్రీ టి. వెంకటేశం:— హైదరాబాదులో మాత్రమే నిషేధించామన్నారు. ఇలాంటప్పుడు ప్రతి సంవత్సరం కూడా ఎంతమందిని ఈ బెగ్గర్ హోముకు తీసుకొని వెళ్లారు. తీసుకొని వెళ్లిన వారిలో ఆల్టర్‌నేట్‌గా ఎంతమందికి ట్రెయినింగు ఇచ్చారు. అందులో ఎంతమంది బాగు పడ్డారు?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు:— ప్రతి సంవత్సరానికి ఎంతమంది అంటే ఆ ఫిగర్సు ప్రస్తుతం నావద్ద లేవు. ప్రస్తుతం బెగ్గర్స్ హోంలో 400 ఉండుటువంటి ప్రొవిజను 400 పైచిల్లర. బెగ్గర్ హోంలో కూడా 40, 50 మంది ఉన్నారు. గత సంవత్సరం ఎంతమంది తయారై వెళ్లారు అనే విషయం నావద్ద లేదు. ఆ ఇన్‌ఫర్మేషను తప్పకుండా పాస్ ఆన్ చేస్తాను.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు:— హైదరాబాద్ సిటీలో నిషేధించామంటున్నారు But in Hyderabad hundreds of beggars are roaming in the streets. What about the effect of your prohibition?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు:— అక్కడా బెగ్గర్సు అక్కడ ఉన్నప్పుడు, వారు బెగ్గింగు చేస్తున్నప్పుడు పోలీసువారికి కంప్లయింటు చేస్తే వాళ్లు తీసుకొని వచ్చి మెజిస్ట్రేట్ దగ్గర ప్రొడ్యూస్ చేస్తారు. మాజిస్ట్రేటు అక్కడ బెగ్గింగు చేస్తున్నారని కన్విన్సు అయితే తప్ప మనం ఎన్‌ఫోర్సు చేయడానికి వీలు లేదు.

Sri C. V. K. Rao:—Will the Minister tell us clearly what is the begging?'

Sri V. Krishnamurthy Naidu:—Begging is begging.

Sri C. V. K. Rao:—That kind of answer I do not expect from the Minister. That will border on total indifference.

Mr. Speaker:—You better tell us what you visualise by begging.

Sri C. V. K. Rao:—I am not the Minister to tell. I have not taken that portfolio.

Sri A. Sriramulu:—When the Government is planning to eradicate begging, they should have given a definition of 'begging'. The Minister should look into the Prohibition on begging, and tell us what exact definition he has given to the word 'begging'.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు:— అక్కడా బెగ్గింగు అనేది [illegible] [illegible] అనుకున్నాము. బెగ్గింగు అనే విషయం గురించి వారికి తెలుసు, [illegible] తెలుసు. వారికి తేడాను చేయాలి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ప్రకారం అనేది బెగ్గింగు [illegible] [illegible].

T. T. D. FUNDS FOR HARIJANWADA SCHOOLS

381—

* 882 Q. - Sarvasri G. Bhoopati (Neralla), J. Narasinga Rao, and R. Narasimha Ramaiah (Hasanparthy) :—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Government proposed to utilise the funds of Tirumala Tirupati Devasthanam for starting schools in Harijanwadas and for the uplift of Harijans; and

(b) if so, when?

The Minister for Endowments (Sri Ch. S. R. V. P. Murthy Raju):—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(ఎ) లేదండి.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ సి. రెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు కొన్ని జిల్లాలో పాడుపడిన దేవాలయాలను పునరుద్ధరించాలని కొత్త దేవాలయాలను కట్టాలని తిరుపతి దేవస్థానంవారు ఫండ్సు ఇస్తున్నారు. ఆ ఇవ్వడం కూడా ఎవరంటే వారికి చెక్కులు ఇస్తున్నారు. దానివల్ల దుర్వినియోగం జరుగుతున్నది. అటువంటి దుర్వినియోగం చేసే బదులు హరిజనవాడల్లో వారి పేరుతో హరిజనులకు బడులు కట్టించి ఇస్తే బాగుంటుంది కదా.

శ్రీ సి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తి రాజు:—ఇప్పుడు వీరి వాళ్లకు ఆ భూములన్నీ పంచి పెట్టడానికి వీలు లేదు.

శ్రీ పి. పిటర్ పాల్:—దేవస్థానాలలో ఎంతమంది హరిజనులను ఎంప్లాయీసుగా తీసుకున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:—అది సెపరేటు ప్రశ్న.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ (పెనుగొండ):—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఉత్పన్నం కాదని అంటున్నారు. ఈ ప్రశ్న వారి దృష్టిలో ఉత్పన్నం అయి ఉండాలి. దేవాలయాలయొక్క ఆస్తులలో కొంత భాగమైనా హరిజనుల ఎడ్యుకేషను కోసం మనం ఖర్చు పెట్టకపోతే అది న్యాయసమ్మతంగా ఉండదు. కాబట్టి ఇది సీరియస్‌గా ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ సి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తి రాజు:—దీన్ని గురించి కేసు పెండింగులో ఉంది.

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి:—కాంగ్రెసు పార్టీ అధినేత అయిన మహాత్మాగాంధీగారు హరిజన సేవ మాధవ సేవ అన్నారు. ఆ మాధవ సేవలో వచ్చేటువంటి డబ్బును హరిజన సేవకు ఉపయోగిస్తే న్యాయం చేసినట్లుగా ఉంటుంది. అలా చేస్తారా?

శ్రీ సి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తి రాజు:—విద్యా శాఖలో డబ్బు పెట్టవలసి అవసరం అయితే చూస్తాము.

శ్రీ కోటయ్య (చీరాల) :— ఇదివరకు హరిజనవాడలలో శిథిలావస్థలో ఉన్నటువంటి దేవాలయాలను పునరుద్ధరించడానికి తిరుపతి దేవస్థానం నిధులనుంచి సహాయం చేయడానికి ప్రభుత్వం వద్ద ఏమైనా పథకం ఉందా ?

శ్రీ పి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు :— ఉంది.

శ్రీ బి. సోమేశ్వరరావు (నిడమర్రు) :— దేవాలయాలలో ఉన్నటువంటి డబ్బు వృధాగా కొన్ని ఖర్చు చేస్తున్నారు. కొన్ని స్కూల్సు నడుపుతున్నారు. అటువంటి స్కూల్సును హరిజనవాడలలో కూడా నడపడానికి అవకాశం ఉందా ?

శ్రీ పి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు :— ప్రభుత్వానికి, వేదానికి సంబంధించినవి ఉంటే ఇవ్వడానికి వీలు ఉంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— దేవాలయాలలో డబ్బు ఆయన దేవాలయానికే కాని పేదవాళ్లకు కాని అన్నారు. దేవుడు ధనవంతుల మనిషా ?

శ్రీ పి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు :— చట్టంలో ఉన్న దాని ప్రకారం అయితే వ్యక్తులకు కాని, ఉన్న వాళ్లకు కాని ఇవ్వాలని కాదు. దేవాలయాలకు సంబంధించిమాత్రమే వాడాలని ఉంది.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :— బలహీనవర్గాలను, హరిజనులను అభివృద్ధి చేయడం కోసం విద్య అవసరం కనుక తిరుపతి దేవస్థానం డబ్బు కేటాయించాలని ప్రభుత్వము వారేమైనా బోర్డుకు సూచన చేస్తారా ?

శ్రీ పి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు :— వీలు లేదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :— విద్య విద్యాశాఖ వారిదన్నారు. వేద పాఠశాలలు, సంస్కృత పాఠశాలలు అటువంటి విద్యకు అయితే ఖర్చు పెడతామని అంటున్నారు. ఈ రెండూ వాస్తవం కాదు. యూనివర్సిటీకి గ్రాంటుకూడా ఇస్తున్నారు. అనేక పద్ధతులలో కూడా ఖర్చు పెడుతున్నారు. అందువల్ల ఉన్నటువంటి డబ్బు వృధా చేయకుండా, దుబారా ఖర్చులు లేకుండా హరిజన సేవ చేయడానికి ప్రత్యేకంగా అయినా మంత్రివర్గం ఆలోచించి ఆ డబ్బు హరిజనుల యొక్క విద్యాభివృద్ధికి ఖర్చుపెడితే పుణ్యం ఉంటుందికదా. కాబట్టి ఆ పని ఏమైనా చూస్తారా ?

శ్రీ పి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు :— యూనివర్సిటీకి, రిసెర్చి వారికిమాత్రం ఇవివరకు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ప్రత్యేకంగా కొన్ని విద్యాలయాలు హాస్టల్స్ ఖర్చులో పెట్టారు. ఇటువంటివి ఇతర చోట్లకూడా పెట్టడం జరిగినది కాదు. అవసరం అయితే తగ్గించమంటే తగ్గిస్తాము కాని పెంచడానికి వీలులేదు.

GIVING OF TEMPLE LANDS AT THAMMINAPATNAM FOR HOUSE SITES TO THE HARIJANS

282—

*313 Q.—Sri Nallapureddy Sreenivasul Reddy :—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state :

whether the Government have given the temple lands at Thamminapatnam in Gudur taluk of Nellore district for house sites to the harijans of that area?

Sri Ch. S. R. V. P. Murthy Raju :—No, Sir. The Harijans are in unauthorised occupation of temple lands.

శ్రీ సి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు :—లేదండి. హరిజనులు దేవాలయ భూములను అనధికారంగా స్వాధీనం చేసుకున్నారు.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—70 సంవత్సరాలనుంచి ప్రభుత్వ భూముల లోనే కాపురం ఉంటున్నారు. మన సోషల్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టరుగారు ఈ ప్రశ్నను ఆన్సరు చేశారు, హరిజన పక్షంగా. ఇప్పుడు దేవాలయాల పక్షంగా వారు ఆన్సరు చేస్తున్నారు. ఇది సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటువారు ఎండోమెంట్సు డిపార్టు మెంటువారిని ఆ స్థలాన్ని వాళ్ళ పట్టాలకు ఇచ్చివేస్తాము మీరు అనుమతి యిస్తే అని అడిగినార్పారు. ఆ ప్రతిపాదన ఉందిండి లేనిదీకూడా దయచేసి చెప్పండి.

శ్రీ సి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు :—ప్రస్తుతం దానిసంగతి నాదగ్గర లేదు అక్కడ ప్రభుత్వానికూడా 20 ఎకరాలు వుంది. అది సరిపోకపోతే ఆలోచిస్తాము

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—దానికి ఒక చిక్కు ఉంది. 70 సంవత్స రాలనుంచి కుటుంబాలు హరిజనులు మధ్యలో కాపురం ఉంటున్నారు. చుట్టూ ఎండోమెంట్స్‌లో పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు ట్రస్టీలుగా ఉంటున్నారు. హరిజనులను ఇళ్ళలోనుండి బయటికి రానివ్వడంలేదు. వాళ్ల కోళ్ళు బయటకు వచ్చినాకూడా ఎంట్రివ్ పెట్టి చంపారు. పిల్లలనుకూడా బయటకు రానియ్యకపోతే బడి తీసుకొని పోయి హరిజనవాడలో పెట్టడం జరిగింది. ఇదివరకు ఎండోమెంటు మినిస్టరుగా ఉన్నటువంటి శ్రీ రామలింగరాజుగారు అక్కడికి వచ్చి చూశారు. సోషల్ వెల్ఫేర్ మినిస్టరుగారు ఎండోమెంట్సు డిపార్టుమెంటుకు రిఫర్ చేశామని మొన్న చెప్పారు. ఇప్పుడు దానిగురించి ఏమీ తెలియదని అంటున్నారు, వాళ్ల గతి అంతేనా. ఎల్లకాలం ఇళ్ళలోనుంచి బయటకు రాకుండా ఉండవలసిందేనా?

శ్రీ సి హెచ్. ఎస్ ఆర్. వి పి. మూర్తిరాజు :—గౌరవ సభ్యులు జరిగి నటువంటి విషయం మా దృష్టికి తీసుకొనివస్తే, దానిని గురించి చర్య తీసు కొంటాము.

శ్రీ వై. వెంకటరావు (వేమూరు) :—ఈ హౌస్ సైట్సు అసైన్ మెంటులో కూడ హరిజన కాలనీలకు అనుకొని దేవాలయ భూములున్నాయి. మరి ఈ లాండ్ అక్విజిషన్ ఇళ్ల స్థలాలకోసం అడుగుతూ ఉంటే, ఆ వచ్చేదంతా 50, 60 రూపాయలైతే, దానికి కాంపెన్సేషన్ ఇచ్చేదానికి 5, 6 నెలలవుతుంది ఆ భూములకు. అటువంటి సందర్భములలో ఇవ్వకుండా అడ్డుపడుతున్నందువలన లాండ్ అక్విజిషన్స్ అన్నీ ఆగిపోతున్నాయి కదా?

శ్రీ సి హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు :—సాధ్యమైనంతవరకు పర్మిషన్ ఇచ్చేటట్లు చూస్తాము.

శ్రీ సి. [illegible] నారాయణ :— దేవాలయ భూములను [illegible] దేవస్థానము వాళ్లు అమ్ముతున్నారు. మరి [illegible] తెలుసు [illegible] భూములు ఉన్నాయని, మర్గ్ని [illegible] మెట్టు భూమి [illegible] వాళ్లు ఉంటున్నారని. అటువంటప్పుడు [illegible] విషయాలు [illegible] వాళ్లను దాని [illegible] యంలో [illegible] చేయకుండా [illegible] తీసు కొమ్మంటున్నారు ఏమిటి ? వారు [illegible] 72 నుంచి [illegible] ఆ స్థలాలు వారికి ఇవ్వడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ సి.హెచ్.ఎస్.ఆర్.వి.పి. మూర్తి రాజు :— [illegible] మెట్టు అక్వైర్ చేసి తీసుకోవచ్చు కాని దానికి [illegible] అంగీకారంగానే ఉన్నాము.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :— ఇప్పుడు [illegible] దేవాలయ భూములలో ఉన్నాయా, ప్రభుత్వ భూములలో ఉన్నాయా ? అట్లైనా ప్రభుత్వము పరి శీలించిందా ?

శ్రీ సి.హెచ్.ఎస్.ఆర్.వి.పి. మూర్తి రాజు :— దేవాలయ భూములలో కూడ ఉన్నాయి.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— 70 సంవత్సరములనుంచి దేవాలయ భూములలో ఉన్నాయి. అది రామలింగరాజుకూడ చూసినారు. వారు [illegible] అనుభోగించారు. 12 సంవత్సరములు దాటిన [illegible] వాళ్లకు [illegible] వస్తుంది. మరి 12 సంవత్సరములు దాటినా వాళ్లకు పట్టాలు ఇవ్వడంలో [illegible] ?

శ్రీ సి.హెచ్.ఎస్.ఆర్.వి.పి. మూర్తి రాజు :— 12 సంవత్సరములైనా, 20 సంవత్సరములైనా దేవాలయ భూములు [illegible] స్వాధీనములోకి రావు, అక్రమంగా ఉపయోగం లేదు.

DIS-RESERVING PATHICHENU IN TSADUMOOR FORESTS

383—

* 148 Q.—Sri D. Venkatesam:—Will the hon. Minister for Forests be pleased to state:

(a) when was the joint inspection conducted by the Revenue and Forest officials for dis-reserving the Pathichenu from Tsadumoor forest in Kuppam taluk, Chittoor District;

(b) what are their findings;

(c) when is it going to finalised; and

(d) if not, the reasons therefor?

The Minister for Forests (Sri S. Suryanarayana Raju):—(a) The Joint Inspection was conducted on 19-6-1971.

(b) It has been recommended that the area be disreserved.

(c) This recommendation is under consideration and will be finalised soon.

(d) Does not arise.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ప్రభుత్వము అప్పటికైనా ఇటువంటి తీర్మానము కు వచ్చినందుకు హర్షిస్తున్నాము. దాదాపు 40 సంవత్సరముల క్రితం ఇళ్లుకట్టుకొని వాళ్లు కాపురము ఉంటున్నారు, ఇప్పుడు జాయింటు ఇన్‌స్పెక్షన్ చేసి దానిని డిస్‌రిజర్వ్ చేసి అయినా అది ఫైనలైజ్ చేస్తారా ?

Sri A. Bhagawantha Rao :—The Chief Conservator of Forests has asked the Divisional Forest Officer to submit proposals for the disreservation of this area and soon after this is received we shall consider it.

Sri D. Venkatesham :—This was addressed in 1967 by the Revenue Department. So far the C C. F. has not considered it. How long more will he take to decide ?

Sri A. Bhagawantha Rao :—There is no question of decision being given by the C. C. F. The matter will be considered by Government who will decide.

DEVELOPMENT OF FORESTS IN THE STATE

381—

*205 Q.—Sri D. Venkatesham :—Will the hon. Minister for Forests be pleased to state :

(a) whether there is any Committee functioning in the State to advise on the development of forests in the State;

(b) if so, who are the members;

(c) what are the terms of reference of the committee and period of tenure ; and

(d) is there any proposal to reconstitute the Committee ?

Sri S. Suryanarayana Raju :—(a) Yes, Sir.

(b) There are 14 Official and 14 non-officials members on the State Forests Advisory Board. A list of the members is placed on the Table of the House.

(c) 1. To advise and assist the Government in Forest Management.

2. To advise on all Forest problems especially matters offecting Public, such as requirements of grazing, manure leaf; fire-wood and agricultural implements.

3. To advise on ways and means of improving the forest wealth of Andhra Pradesh.

4. Any other important question pertaining to Forest. The State forest Advisory Board is permanent Board to which the non-official members are nominated every 2 years.

(d) Yes, Sir, Orders have also since been issued in G. O. Ms. No. 1043, Food & Agri (For. III) Department dated 17-7-1971 nominating 14 new non-official members on the State Forest Advisory Board with effect from 1-4-1972.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE VIDE LAQ. No. 205 *) [*S. No. 384]
GIVEN NOTICE OF BY SRI D. VENKATESHAM, M. L. A.

OFFICIAL MEMBERS

1.	Minister for Agricultural (Forests)	Chairman.
2.	Member, Board of Revenue/Incharge of Estate and Private Forests.	Vice-Chairman.
3.	Chief Conservator of Forests, Andhra Pradesh, Hyderabad.	Member-Secretary.
4.	Secretary to Government, Food and Agriculture or Joint Secretary to Government, Food and Agriculture (As an alternative member).	Member.
5.	Chief Engineer, Public Works (Buildings) Department.	-do
6.	Chief Engineer, (Electricity).	do -
7.	Director of Industries and Commerce.	-do -
8.	Director of Agriculture.	do
9.	Director of Animal Husbandry.	-do
10.	Director of Fisheries.	do
11.	Director, Central Laboratories, Hyderabad.	do
12.	Forest Utilisation Officers.	do-
13.	Sri Mazharuddin Ahmed, Deputy Chief Conservator of Forest, Andhra Pradesh, Hyderabad	-do-
14.	Financial Advisor (Food and Agriculture)	-do

NON-OFFICIAL MEMBERS

1.	Sri I. Ramanna Padalu, M. L. A., Kovvur.	do-
2.	Sri Chekuri Kasaiah, Panchayathi Samithi Office, Kothagudam, Khammam District.	do
3.	Sri Kanithi Ramuloo, Jengareddygudem, Polavarm Taluk, West Godavari District.	do
4.	Sri Rathna Sabhapathi, Bandaru, Obulampet, Yellampet (P. O.) Rajampet Taluk, Cuddapah District	do
5.	Sri S. A. Dev Shah, Block Congress Committee Office, Utnoor, P. O., Utnoor, Adilabad District.	do
6.	Sri Bondipalli Ram Sarma, Kandukuru (P. O.) Chandampet (Via) Devarakonda Taluk, Nalgonda, District.	do
7.	Sri Vellichala Jagapathi Rao, 6-3-80, Ashoknagar Jegtial, Karimnagar District.	do
8.	Sri Maddunuru Subbareddy, Brahmanakotkur Nandi Kotkur Taluk, Kurnool District.	do
9.	Sri Pingali Dharmareddy, 8-4-30, Subedari, Hanamkonda, Warangal Dist.	do

10. Sri Pantana Padmanabham, Geddanapalli, East Godavari District. Member
11. Sri Chandramani Chudamani Deo, Vyricherla, Kurupam, Parvathipuram taluk, Srikakulam Dist. do
12. Sri P. N. Veeraraghavulu, M. L. C., Tirupathi, Chittoor District. do
13. Sri S. V. Rao, I. F. S., Retd. Inspector General of Forests, 16-2-248/3 Serfekhas Paltan, New Malakpet, Hyderabad-36. do
14. Sri S. Venkata Narasimhachari, M. L. C. Medak. do

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ఈ కొత్త బోర్డు 1-4-72 నుంచి కాన్స్టిట్యూట్ చేసినట్లు చెప్పారు. పాతబోర్డు ఇచ్చినటువంటి సంజాయిషీ ఏమిటి, వారు చెప్పిన పాయింట్సు ఏమిటి? అటువీశాఖవారు తీసుకొంటున్నటువంటి పథకాలు ఏమిటి?

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు :—చాలా విషయాలమీద వాళ్లు చర్చించి ఉంటారు. ఏ యే విషయాలమీద చర్చించారో ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ నా వద్ద లేదు. Details are not available with me. Most probably Government will consider all aspects concerned.

Mr. Speaker :—Orders were issued on 17-7-72 nominating new members on the State Forest Advisory Board with effect from 1-4-72. How could the Board have been formed from 1-4-72 when orders were issued only on 17-7-72.

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు :—అది అవతలవచ్చిన బోర్డుయొక్క టరం అయి ఉండాలండి.

SLUM CLEARANCE SCHEME

385—

* 490 Q.—Sri M. Nagi Reddy :—Will the hon. Minister for Housing and Accommodation be pleased to state:

(a) the amount allotted by the Central Government to ou State under slum clearance scheme during 1971-72;

(b) whether the said amount has been spent in our State; and

(c) the names of works executed and the places where the said works have been executed?

The Minister for Housing and Accommodation (Sri L. Lakshmandas):— (a) Rs. 25.15 lakhs.

(b) Rs. 17.70 lakhs only have been spent.

(c) Slum Clearance Project inside (I. D. Hospital), New Bhoiguda, Secunderabad.

శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి :—ఇప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వము 25,15 లక్షలు కేటాయిస్తే 15 లక్షల చిల్లర ఖర్చు పెట్టామంటున్నారు. ఇక [illegible] ఖర్చుచేయకుండా ఉన్నారు, కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇచ్చిన [illegible] ఎందుకు ఖర్చు పెట్టలేదు?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—ఈ స్లం క్లియరెన్సుకు హైద్రాబాదు మునిసి పాలిటీను 1/4 త్ కంట్రిబ్యూషన్ పెట్టుకోవాలని ఒక కండిషన్ ఉన్నది అందు చేత ఒక హైదరాబాదు సిటిలోనే ఈ మాత్రము ఖర్చు అయినది గాని తక్కిన మునిసిపాలిటీలలో అథారిటీస్ అక్కడ సరియైన యాక్షన్ తీసుకోలేక వాళ్ళకు భూమిలేదని ఏదో ఒక కారణము చెప్పుతూ డబ్బు ఖర్చుపెట్టకుండా ఉండిపోవడం జరిగింది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ఇప్పుడు 8౹౹ లక్షలు వచ్చి తరువాత మునిసిపాలిటీను ఏవయినా ఎక్కడయినా అపెయిల్ చేసుకోటానికి అవే ఏః లోపను అన్నిటికి తెలియజేశారా ప్రభుత్వము ? తెలియజేస్తే మునిసిపాలిటీలు ఎపెయిల్ చేసుకోడానికి సిద్ధంగా లేనట్లు చెప్పలేదు ఇచ్చారా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—అన్ని మునిసిపాలిటీసుకు తెలియజేయడం జరిగింది. వాళ్ళ స్కీమ్సు తయారుచేసి ఎంటనే డబ్బు ఇస్తామని చెప్పారు గాని వాళ్ళ మునిసిపల్ ఏరియాలో సైటు లేదని చెప్పడము జరుగుతున్నది మొత్తానికి వారికి సరియైన శ్రద్ధ తీసుకోలేదని అనిపిస్తున్నది

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు (కంపాడు) :—అధ్యక్షా, ఇది ఖర్చు కాకపోవడానికి కారణము 1/4త్ కంట్రిబ్యూషన్ చెల్లించాలి అనేది ఇందులో ఉన్నది ఈ కంట్రిబ్యూషన్ గట్టుకోడానికి ఇష్టం లేనటువంటి మునిసిపాలిటీను ఉన్నప్పుడు లేకపోతే సమర్థమైనటువంటి మునిసిపాలిటీను లేనప్పుడు ఈ 1/4త్ కంట్రిబ్యూషన్ తీసి వేయాలని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మన ప్రభుత్వము రెకమెండు చేసిందా ? లేకపోతే ఏ రకంగా మనకు ఇచ్చిన డబ్బు ఖర్చు పెడతారు?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ : - ఆ స్కీము ప్రకారం కంట్రిబ్యూషన్ ఉండాలన్నారు. ఈ సంవత్సరమునుంచి మాత్రము ఆ కంట్రిబ్యూషన్ లేకుండా ఒక హైదరాబాదు సిటికి మాత్రము ఇవ్వడం జరిగింది. తక్కిన మునిసిపాలిటీసుకు ఆ కన్సెషన్ ఇవ్వకుండా ఉన్నారు.

శ్రీ వై. వెంకటరావు :—ఇప్పుడు చాలా చోట్ల ఈ స్లమ్సు చాలా ఘోరంగా ఉన్నాయి. అటువంటప్పుడు కంట్రిబ్యూషన్ అనేది అడ్డు రాకుండా, దీనిని వెయివ్ చేయడానికోసం సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు వ్రాస్తారా అన్నిటి విషయంలో కూడా? ఆ విధంగా వారికి ఆ సదుపాయాలు కలుగచేస్తారా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—ఈ కారణాలచేతనే ప్రత్యేకంగా ఒక స్లం క్లియరెన్స్ బోర్డు ఉంటే తప్ప ఈ సమస్య పరిష్కారము కాదని ప్రభుత్వము నిర్ణయించుకొని ఈ సంవత్సరం స్లం క్లియరెన్స్ బోర్డును పెట్టబోతున్నది. ఇకమీద ఈ కార్యక్రమం అంతా ఆ బోర్డు తీసుకొంటుంది.

శ్రీ వి. అప్పన్న దొర (విజయనగరం) :—అధ్యక్షా, ఈ స్లం క్లియరెన్సు స్కీము క్రింద ఇప్పుడు కాంట్రాక్టర్లకు ఎల్. ఐ. సి. లోన్సు 20 సంవత్సరాలకు ఇస్తున్నారు. కనుక ఈ 20 వర్కింగు గ్రాంటు అనేది ఎల్. ఐ. సి. లోన్సు క్రింద తీసుకొని మునిసిపాలిటీలు ఆ కార్యక్రమం నిర్వహించ చేస్తారా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్: — 1971-72నుంచి జరుగుతున్న ఈ కార్యక్రమము చూచుకొంటే మునిసిపాలిటీసుకు దీనిమీద సరియైన శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదని కని పిస్తున్నది. ఇచ్చినటువంటి డబ్బును సక్రమంగా ఖర్చుపెట్టలేనప్పుడు వేరే విధంగా ఆలోచించవలసియుంటుంది. ఈ ప్రత్యేక కార్యక్రమములో ఒక చిక్కు ఉన్నది. ఈ స్లమ్సులో ఉన్న వారిని ఆ ఏరియాలోనే ఉంచాలి తప్ప అక్కడనుంచి మరొక చోటికి పంపిస్తామంటే వారు వెళ్ళరు. అందుచేత అక్కడే స్టోరీడ్ బిల్డింగ్సు కట్టి ఇప్పుడు వాళ్ళు ఎక్కడయితే ఉన్నారో అక్కడే వారిని వుంచేటట్లు చేస్తేనే అది జయప్రదం అవుతుంది. అది మద్రాసు ప్రభుత్వము ఎక్స్‌పెరిమెంట్ చేశారు. జయప్రదంగా జరిగింది. ఆ కారణంచేత మన రాష్ట్రంలోకూడ అలాంటి కార్య క్రమను చేయాలని నిర్ణయం జరిగింది.

శ్రీ కె. లక్ష్మణ్ బాపూజీ (భువనగిరి) :—అన్‌స్పెంట్ అమౌంటు లాప్స్ అవు తున్నందువల్ల. లాప్సు కాకుండా మునిసిపాలిటీస్‌కు వన్ థోర్తు లోన్ ఇచ్చి తర్వాత గ్రాడ్యువల్‌గా ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్సులో కలెక్టు చేసుకొనే స్కీము గురించి ఆలో చిస్తారా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—అసలు ఆ కార్యక్రమం గురించి వారు ఆలోచన చేసి ఉంటే గవర్నమెంటు ఇవ్వటమా మానటమా అన్న విషయం వస్తుంది.

శ్రీ కె. లక్ష్మణ్ బాపూజీ :—లాప్సు అయిపోతున్నదా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—లాప్సు అయిపోతున్నది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషను మంత్రిగారు కూడ ఇక్కడ ఉన్నారు. వారు చాలాచోట్ల యీ స్లమ్ క్లియరెన్స్ కోసం 50, 60, 100 ఎకరాలు ఎక్వైయిర్ చేసిన మునిసిపల్ లాండ్స్ ఉన్నవి. మీరు డబ్బు ఖర్చు చేయకుండా లాప్స్ చేయటానికి సిద్ధమవుతున్నారు. మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మంత్రిగారు, హౌసింగ్ మంత్రిగారు-ఇద్దరు మంత్రులు మాట్లాడుకొని ఆ డబ్బు ఉపయోగించటానికి ఇక్కడనుంచి మునిసిపాలిటీస్‌కు ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ పంపించటానికి ఇనిషియేటివ్ తీసుకొనటానికి ఏమి అభ్యంతరం వచ్చింది ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—ఈ స్లమ్స్‌లో ఉన్నవారిని ఇంకో స్థలానికి తీసుకువెళ్లాలంటే వారు అక్కడనుంచి కదలరు. అక్కడ ఉన్న స్థలంలోనే వారు ఉన్నారు. వారు ఉన్న స్థలం మునిసిపల్ స్థలం అయితే తప్ప అక్కడ కార్య క్రమం చేయటానికి వీలులేదు. వారు ఉన్న స్థలం ఎక్వైయిర్ చేయాలంటే కొన్ని డిఫికల్టీస్ వచ్చాయి. ఇపుడు మనం కొత్తగా తీసుకువచ్చిన యాక్టు మూలా కంగా యీ లాండ్ మనకు చెందే పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. ముందు ముందు యీ ఇబ్బంది ఉండదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—మునిసిపాలిటీస్ లాండ్ ఎక్వైయిర్ చేసి స్లమ్ క్లియ రెన్స్ కోసంటపుడు వారిని బయటకు వెళ్లమన్నప్పుడు వెళ్లిన ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. వెళ్లి అక్కడ కాపురం ఉంటున్న కొన్ని ప్రాంతాలు, చేటలు ఉన్నవి. మునిసి పల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మంత్రిగారు మీరు కలిసి ఆలోచించి మునిసిపాలిటీస్‌కు ఇన్‌స్ట్ర

షన్ ఇచ్చి యీ డబ్బు లాప్స్ కాకుండా [illegible] నుంచి ఇన్‌షియేటివ్ ఎందుకు తీసుకోలేదు? [illegible] ఉన్నవారు కూడ ఉన్నారు

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—ఇపుడు వాటిగురించి మళ్లీ ఆలోచన చేస్తున్నాం. తప్పకుండా శ్రీకృష్ణగారు చెప్పే విషయం గురించి తీవ్రంగా ఆలోచిస్తాము

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ప్రభుత్వ [illegible] మునిసిపాలిటీల మీద పెట్టుతున్నారు. అసలు మునిసిపల్ ఛైర్‌మన్‌ను, [illegible] హైదరాబాద్ పిలిచి కాన్‌ఫరెన్స్ పెట్టి "మీ దగ్గర డబ్బు ఎంత ఉంది మీకు ఎంత గ్రాంట్ కావాలి" అని అడిగారా? [illegible] మునిసిపాలిటీకి మీకు ఎంత అలాట్ చేసినారు? ఖర్చుపెట్టలేక [illegible]? దానికి సమాధానం ఖచ్చితంగా చెప్పండి మునిసిపాలిటీలదే [illegible] అంటే మాత్రం మంచిది కాదు

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—ఈ ప్రభుత్వం [illegible] మునిసిపాలిటీలకు తెలియచేయటం జరిగింది. వారిని యీ స్కీములు [illegible] జరిగింది. ఆ స్కీము ప్రకారం ప్రభుత్వం ఇవచ్చే డబ్బును ఎలాట్ చేయుటం కూడ జరిగింది. కాని యీ కార్యక్రమం సాధించటంలో ఆ లాండ్ మునిసిపాలిటీలది కాదనో, అది వారి స్వంతం కానప్పుడు దానిమీద ఖర్చుపెట్టటానికి అవకాశం లేనో ఏమో కొన్ని కారణాలవల్ల, టెక్నికల్ అబ్జక్షన్సువల్ల కార్యక్రమం మాత్రం సాగలేదు. ప్రభుత్వం వారికి చెప్పటం, వారు అంగీకరించటం అన్నీ కూడ జరిగాయి

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ఏదో కొంత డబ్బు ఇచ్చింది. మురికి కూపాల నిర్మూలనకోరకు ఇచ్చింది. మునిసిపాలిటీలు సమవంతు పన్‌ఫోర్టు ఇవ్వాలి. ఇవ్వటంలేదు. ఆ కార్యక్రమం చేయుటం లేదు ఆ బాధ్యత నిర్వహించటంలేదు. ఈ విధంగా అశ్రద్ధ చేసిన మునిసిపాలిటీస్ మీద గట్టి చర్య తీసుకొంటారా? లేదా?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—ఇది ఒక్క మనరాష్ట్రానికి సంబంధించినదే కాదు. స్లమ్ క్లియరెన్సు చేయాలనే ఆలోచనతో అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పనిచేస్తున్నవి. మద్రాసు ముందుకు వచ్చింది; తక్కిన ప్రభుత్వాలు కూడ ఆలోచనచేస్తున్నవి. మునిసిపాలిటీలు ఆ కార్యక్రమం చేయలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది అన్నది స్పష్టంగా కనబడుతున్నది.

Sri C. V. K. Rao:—He says once that Municipalities are responsible. Now he is defending the Municipalities. How is that permitted?

శ్రీ ఎ. అప్పన్నదొర :—అధ్యక్షా, నేను హౌసుకు ఒక ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఇస్తున్నాను. నేను మునిసిపల్ ఛైర్‌మన్‌ను ఈ జి. ఓ. ఇచ్చినప్పుడు ఒక నెల రోజుల వ్యవధితో అన్ని మునిసిపాలిటీలకు పంపించి, మునిసిపాలిటీ స్థలాలు ఏవైనా ఉంటే, [illegible] ఉంటే, యీ స్కీము పంపించండి, మేము సేంక్షన్ చేస్తాము. [illegible] సేంక్షన్ చేయుటకు అని జి. ఓ. వచ్చింది. అది నెలా 15 రోజుల లోపల ఏ మునిసిపాలిటీలలో అయినా స్థలాలు [illegible] అయి మునిసిపల్ [illegible]

లేనపుడు మునిసిపాలిటీలను నిస్సారం పెట్టటం చాలా అన్యాయం అని తమద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. మునిసిపల్ స్థలాలు లేనప్పుడు స్లమ్ ఏరియాలో ఉన్నటువంటి వ్యక్తులకు 25 పర్సెంట్ మునిసిపల్ గ్రాంటు వచ్చే బదులు ఎల్. ఐ. సి లోను తీసుకొని హౌసింగు యీ నాడు ఇండ్లు నిర్మించే కార్యక్రమంవలె వారికి లోన్ ఇచ్చి, వారు 25 సం. లలో తీర్చుకొనే కార్యక్రమం ఏర్పాటుచేస్తే యీ స్లమ్ క్లియరెన్సు స్కీము జయప్రదం అవుతుందని మంత్రిగారికి ఇన్ఫర్మేషన్ సబ్‌మిట్ చేస్తున్నాను.

HOUSES FOR SLUM DWELLERS IN CITIES

386—

* 978 Q. Sri V. Srikrishna:—Will the hon. Minister for Housing and Accommodation be pleased to state:

(a) whether Government propose to construct house for slum-dwellers in cities;

(b) if so, the places where such houses will be constructed; and

(c) the total number of houses proposed to be constructed?

Sri L. Lakshmandas:—(a) Yes, Sir.

(b) (i) Hyderabad and Secunderabad;

(ii) Coastal Andhra:

1. Vijayawada, 2. Visakhapatnam, 3. Eluru, 4. Tenali, 5. Chirala, 6. Nellore, 7. Machilipatnam.

Rayalseema:

1. Adoni, 2. Kurnool.

Telangana:

1. Bodhan, 2. Nizamabad, 3. Kagaznagar.

(c) 22,608.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ఇప్పుడు కార్పొరేషన్‌గా కొన్ని జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ మునిసిపాలిటీలను ఎన్నిక చేశారు. చాలా మునిసిపాలిటీలలో చేశారు. కాని కొన్ని మునిసిపల్ కార్పొరేషన్స్ కార్పొరేషన్‌గా కొన్ని ఉండవలసిన సిటీస్ లేవు. కారణం ఏమిటి? ఏ బేసిస్ మీద వీటిని సెలక్టు చేశారు?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు:— ఈ స్కీము మొట్టమొదట వారిని అడిగినపుడు యీ మునిసిపాలిటిస్ మాత్రమే మాకు స్థలాలు ఉన్నవని పంపించారు. అందుచేత యీ మునిసిపాలిటీస్ పై సెలక్టు చేయటం జరిగింది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:— గుంటూరు మునిసిపాలిటీ స్థలం ఉన్నట్లు ఏమీ చెప్పలేదా?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్:— అక్కడ ఇచ్చిన ఫోటోస్టాట్ ... చెప్పినట్లు లేదు.

శ్రీమతి డి. ఇందిర:— అధ్యక్షా! ఇందాక మంత్రిగారు జవాబు చెబుతూ కొన్ని మునిసిపాలిటీలకు ఏవీ స్థలాలు లేవని చెప్పారు. అందుచేత యీ స్కీము టేకప్ చేయలేదు అన్నారు. ఇపుడు చెప్పిన జవాబులో యీ పట్టణాలవారు మాకు స్థలాలు ఉన్నవి అని పంపించారని చెబుతున్నారు. అటువంటప్పుడు తెనాలి లాంటి పట్టణాలలో ఎందుకు యీ స్కీము టేకప్ చేయలేదు?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్:— ఇపుడు యీ స్కీము క్రింద మీకు స్థలాలు ఉన్నవా, మీరు టేకప్ చేస్తారా?— అని అడిగితే నేను ఇపుడుచెప్పిన మునిసిపాలిటీల వారు తెలియచేశారు. వాటికి యీ మొత్తం గ్రాంట్ చేశాను. తక్కినవారు తెలియచేయనందువల్ల వారికి ఇవ్వలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— ఇందాక క్వశ్చన్‌లో 7.5 లాక్స్ అయినపుడు— మాకు స్థలం ఉంది, మేము టేకప్ చేస్తామని ఇన్‌ఫర్మేషను వచ్చింది కదా, వారికి ఎందుకు ఇవ్వలేదని అడుగుతున్నారు.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్:— ఎవరైతే ఇచ్చారో, వారికి యీ స్కీము ఇచ్చాను. కాని అక్కడ కూడ అప్పు కాలేదని చెబుతున్నాను.

శ్రీమతి డి. ఇందిర:— లేదు.

శ్రీ వై. వెంకటరావు:— ఇందాక వచ్చిన ప్రశ్నలో— అక్కడ అప్పుపెట్ట లేదంటే— అక్కడ లాండ్ లేదన్నారు. ఇపుడు తెనాలిలో యీ స్లమ్ క్లియరెన్స్‌కు ఎప్లికేషన్ చేసినట్లు ఆ మునిసిపాలిటీనుంచి వచ్చిందని చెబుతున్నారు. ఆ ఎవాయుతో [illegible] ఇందిరగారు అడుగుతున్నారు.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్:— ఆ మునిసిపాలిటీలు [illegible] కాని అక్కడ కూడ ఇపుడు అప్పు కాలేదు.

శ్రీ వై. వెంకటరావు:— సేల్సు చేయటం ఏమిటి? ఖర్చు కాకపోవటము ఏమిటి?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్:— డబ్బు ఇవ్వటం జరిగింది కాని వారు ఇండ్లు కట్టలేదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:—మంత్రిగారి రిప్లయి చాలా పిక్యులియర్‌గా ఉంది. ఇందాక మునిసిపాలిటీలు తమకు సైట్ ఉన్నట్లుగా మాకు తెలియజేయలేదు కాబట్టి మేము గ్రాంటు ఇవ్వలేదు అన్నారు. ఇపుడు సైట్ ఉన్నదని చెప్పారు, గ్రాంటు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉన్నప్పటికీ వారు ఖర్చుపెట్టటంలేదని చెబుతున్నారు. కొన్ని మునిసిపాలిటీలలో హౌసుసైట్స్ ఉన్నట్లు తెలియజేయలేదు అంటున్నారు. నాకు స్పష్టంగా తెలుసు. హౌస్‌సైట్స్ ఊరిచుట్టూ మూడునాలుగుచోట్ల గుంటూరులో ఎక్వయిర్ చేసినవి ఉన్నవి. అసలు గవర్నమెంటు కలెక్టివ్ రెస్పాన్సిబిలిటీ ఉన్నప్పుడు హౌసింగ్ మంత్రిగారు, మున్సిపల్ మంత్రిగారు మధ్య సంబంధాలు అసమగ్రంగా ఉండకూడదు. అధ్యక్షా! దీనిపైన చర్చ జరగాలి. డబ్బు లాప్స్ అవుతున్నది. ఈ కో ఆర్డినేషన్ లేకుండా పోవటం వల్ల అనవసరంగా డబ్బు అంతా వేస్ట్ అవుతున్నది అసలు హౌస్‌సైట్స్ అన్నిచోట్ల అన్ని మునిసిపాలిటీలలో ఎక్వయిర్ చేసినవి ఉన్నవి. దానిని సక్రమంగా వినియోగపెట్టుకోవటములో ప్రభుత్వం ఫెయిల్ అయినదని మా అభిప్రాయము. దానికి మీరు ఏమి సమాధానం చెబుతారు?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—ఇప్పుడు ఏ మునిసిపాలిటీలలో స్థలాలు రెడీగా ఉన్నాయో కావలసి వస్తే వెంటనే భోగట్టా తెప్పించి యివ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము.

Mr. Speaker :—(To the Minister for Municipal Administration) You want to say anything?

Sri C. V. K. Rao :—He is a guilty pereon, Sir.

Sri Manik Rao :—I am sorry. The hon· Member says I am guilty· I am not guilty. As my colleague was telling the municipali- ties were asked for particulars. I have seen some of the places personally, These people want improvement in the same place and most of these lands are private lands and there is a lot of dispute, Meanwhile we have acquired Government land wherever it is avaiable in the municipal area. I assure the hon· Members there will be no lapse in future and we will get more in future.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :—నగరాలలో మురికిపేటలలో నివసించేవారికి, బృహత్పథకాలకోసం కేంద్ర మంత్రి గుజ్రాల్‌ను ఋణ సహాయం అడిగి కొన్ని పథకాలు తయారు చేశారని తెలియవచ్చినది. ఆ పథకాలు తెలియ చేస్తారా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—ప్రస్తుతానికి విజయవాడలోవున్న భాస్కరరావు పేటలో కోటి 50 లక్షల రూపాయలతో స్కీము తయారు చేశాము. మొన్న మీటింగ్‌లో మాట్లాడేటప్పుడు లోన్ తీర్చే రెస్పాన్సిబిలిటి తీసుకొనే ఒక బాడి కావాలి. ఇది పక్కన మాదిరిగా పూర్తి మొత్తాలు చెల్లించేదానికి అవకాశం ఉండదు. ప్రభుత్వం కూడ కొంత నష్టాన్ని భరించవలసి వస్తుంది. అందుచేత ఈ స్కీమ్ ఫుల్‌గా తయారు చేయాలి అన్నప్పుడు మేము చెప్పాము. స్లమ్ క్లియరెన్స్ బోర్డును స్థాపిస్తున్నాము. ఇది అయిపోయిన వెంటనే దీనికి వర్క్ అవుట్ చేసి ప్రభుత్వం పెట్టుకోవలసిన డబ్బు విషయము తెలియచేస్తాము అన్నాము. అందుచేత వచ్చే అసెంబ్లీలో ఈ బిల్లు పాస్ అయితే ఈ కార్యక్రమం తీసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీమతి కె. ఈశ్వరీబాయి :—ఇది సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ స్కీమ్స్ మీ దగ్గర ఉన్న డబ్బు ఎంత ? అక్కడ నుంచి వచ్చిన డబ్బు ఎంత ? ఇప్పుడు ఎన్ని డిస్ట్రిక్ట్స్‌లో హౌసింగ్ స్కీము మొదలు పెట్టారు ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—హైదరాబాదులోనే చాల కార్యక్రమాలు ప్రారంభించారు ? చాల డబ్బు ఖర్చు పెట్టారు. జిల్లాలలో వచ్చిన మునిసిపాలిటీలతో ఇళ్ల స్థలాల గురించి వచ్చే ప్రాబ్లెము గురించి కొంచెం ఆలస్యం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమం మాత్రం సమగ్రంగా ఆలోచించి చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు :—విజయవాడలో అమలు జరపబోతున్నటువంటి ఈ స్కీము ఎంతమందికి వర్తిస్తుంది ? ఎంత మందికి అకామడేషన్ ప్రొవైడ్ చేయబోతున్నారు ? అక్కడ ఉన్న ఫామిలీస్ సంఖ్య ఎంతో తమ అంచనాలో చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—ఇప్పుడు అక్కడ ఉన్న ఫామిలీస్ 1800. [illegible] స్కీము 2,500 మందికి.

శ్రీ [illegible] :—మొత్తం [illegible] వేలు [illegible] కట్టిస్తాము అన్నారు. [illegible] ప్లాన్ [illegible] ఉంటుందా ? [illegible] ఎంత

ఖరీదు అందాజ్‌గా ఎంత అవుతుంది ? కర్నూలు, ఆదోని, మునిసిపాలిటీస్‌లో టోటల్ నంబర్ ఆఫ్ హౌసెస్ ప్రపోజ్‌డ్ ఫర్ కన్‌స్ట్రక్షన్ ఎంత ? ఈ హౌస్ కన్‌స్ట్రక్షన్ ఎన్ని సంవత్సరాలకు కంప్లీట్ కాబోతున్నది. రెండు సంవత్సరాల లోనా ఒక సంవత్సరంలోనా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—ఇప్పుడు 22 వేల యిళ్లు, స్లమ్ ఏరియాస్‌లో ప్లాటుగా చిన్న చిన్న యిళ్లు కట్టాలని నిర్ణయం. ఇప్పుడు ఉన్న పరిస్థితులన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుంటే సైట్స్ విషయంలో, మల్టిస్టోరీడ్ బిల్డింగ్స్ కడితేగాని ఈ సమస్య క్లియర్ కాదు అనేది స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది.

శ్రీ యమ్. నాగిరెడ్డి :—హరిజనులు, బ్యాక్‌వర్డు కమ్యూనిటీకి లోన్సులో కూడ ఎల్. ఐ. సి. నుంచి యిప్పించే పద్ధతి ఉన్నందున మొత్తం లోనుమీద కడుతున్నారు. మూడు వంతులు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు యిస్తున్నప్పుడు ఆ నాలుగవ వంతు ఎల్. ఐ. సి. నుంచి యిప్పించి, మునిసిపాలిటి దగ్గర లేకుంటే వారు అయినా కట్టడానికి ఎందుకు పూనుకోలేదు.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—ఎల్. ఐ. సి. యిచ్చే పరిస్థితిలో లేదు.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :—ఈ పథకాన్ని మేజర్ పంచాయితీలలో యింప్లిమెంటు చేస్తామని వాళ్ల ద్వారా ప్రపోజల్స్ అడగడం జరిగింది. ఇప్పటికి రాష్ట్రంలో ఏ పంచాయితీలోనైనా ప్రారంభించారా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—ఇంకా ఈ స్కీము మేజరు పంచాయితీలకు రాలేదు.

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు:—బాపట్ల మునిసిపాలిటి నుంచి ఏమైన ప్రపోజల్ యున్నదా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—ప్రస్తుతంలేదు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—బొబ్బిలిలో స్లమ్ ఏరియాస్‌లో [illegible] పేద ప్రజలు బాధలకు గురి అవుతున్నారు. [illegible] కోరుతున్నాము.

Mr. Speaker :—[illegible] You concentrate on that aspect?

Sri C. V. K. Rao :—This is an important subject. Sir, like prices of commodities and corruption in the State, the slums are also a rotten thing affecting the lives of the poorer people and houses are to be constructed in our towns which are important centres. Government has taken a stand on that.

Mr. Speaker :—I entirely agree with you. We shall find time, you send a requisition.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—సెంటరు నుంచి డబ్బు వస్తున్నది. మొత్తం మన దగ్గర ఎంత డబ్బు యున్నది. ఎంత డబ్బు అక్కడ నుంచి వస్తున్నది ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—రూ. 25.15 లాక్స్ అని చెప్పాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—విజయవాడలో స్లమ్ క్లియరెన్సు స్కీము క్రింద పెట్టి స్కీము చెప్పారు. డైరక్టర్ అఫ్ టౌనుప్లానింగ్ ఒక స్కీము పెట్టి 2016 యిళ్ల వరకు మల్టీ స్టోరీడ్ బిల్డింగ్స్ కడతామని ప్లాను స్కీము అంతా యిచ్చారు. దానిలో కొంత అమౌంటు అక్కడ ఉండే మల్టి స్టోరీడ్ బిల్డింగ్సుకు పోను, మిగతాది పార్కులకు యింపార్టెంట్ ప్లేసెస్ సెలక్టుచేసి అమ్మేటట్లయితే వచ్చేటటువంటి అమౌంట్ కూడ దానిలోనే యిచ్చారు. ఈ స్కీము మొత్తం ప్రభుత్వం ముందు ఉన్నది. ఇప్పుడు నెక్స్ట్ సెషనులో బిల్లు పెడతామని తరువాత కన్‌స్ట్రక్షను చేస్తామని చెపుతున్నారు. మొన్న మాకు సమాధానం యిచ్చేటప్పుడు వెంటనే కన్‌స్ట్రక్షను ప్రారంభించి ఆ యిళ్లలో వారిని రిహాబిలిటేట్ చేస్తాము అని చెప్పారు. ఈ అనవసరమైన జాప్యం ఎందుకు జరుగుతున్నది ? ఆ బిల్లు ఏ సెషనులో పెడతారు ?

శ్రీ ఎల్. [illegible] :—ఈ సెషనులోనే అవకాశం ఉంటే చేయాలి [illegible] అవకాశం లేదు. ఆగస్టు సెషనులో పెట్టాలని [illegible] తయారు చేయమని చెప్పాము. ఇట్లా [illegible] అవకాశంలోనే ఆలోచనలోనే దాం [illegible]

[illegible] Housing Development Company

[illegible] (Vuyyuru) :—Will the Hon. [illegible]

(a) whether the Government are aware of the fact that the Indian Leaf Tobacco Development Company is going to close down one of its re drying factories either at Chirala of Ongole District or at Kovvur in West Godavari District; and

(b) if so, the steps that are being taken by the Government for the employment of the retrenched personnel from either of the said factories?

'A' : -

(a) & (b). -There is no re-drying Factory of Indian Lea Tobacco Development, Company in Kovvur, West Godavari District The Indian Leaf Development Company Management informs tha there is no proposal to close their redrying factory at Chirala o Ongole District.

SAFETY AWARDS

388- -

* 1250 Q.—Sri M. Nagi Reddy (Gurajala) :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether the Government have formulated schemes for 'State Safety Awards and Rewards' on Safety suggestions on lines similar to those of 'National Safety Awards and Rewards' ; and

(b) If so, the details of the scheme ?

Sri T. Anjiah :—(a) Yes, Sir.

(b) A statement is laid on the Table of the House.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

(Vide Clause (b) of Starred L. A. Q. No. 1250 [*S. No. 388])

SCHEME FOR SAFETY AWARDS

1. Object :

With the growing tempo of industrialisation and consequent increase in the number of industrial accidents the time has come for evolving a suitable scheme whereby outstanding achievements in accident prevention on the part of industrial undertakings can be given due recognition at the highest level. It is therefore., proposed to constitute a system of State Safety Awards for recognising good safety records in industrial undertakings with a view to stimulating and maintaining the interests of both managements and workers in accident prevention work.

2. Basis for Awards :

State safety awards will be granted to industrial undertakings covered by the Factories Act, 1948 which work at least 6,00,000 man-hours per year and achieve the largest percentage reduction in their own accident frequency rate during a calendar year in comparison with the previous year. For this purpose the frequency rate shall be calculated in accordance with the formula.

LOST-TIME ACCIDENTS 1,00,000 MAN HOURS WORKED.

i.e., lost time accidents per 1,00,000, man hours worked. A lost time accident is an accident which causes death or disability to any person for more than 48 hours. The man-hours (including over-time) worked is the total of all the hours actually worked inside the Factory by all the Workers' as defined in the Factories Act, 1948.

3. Constitution of Awards Committee:

The State Government may constitute every year an Awards Committee to adjudge the applications received for the grant of State Safety Awards. The Committee may consist of five members including the Chief Inspector of Factories, Hyderabad, and Industrial Safety and Productivity Centre, Hyderabad, who will function ex-officio as Chairman and Secretary respectively of the Committee. The other three members may be selected largely on the basis of their technical ability and experience.

4. Functions of the Awards-Committee :

The Awards Committee will have the following function :

1. To scrutinise and adjudge applications received for Awards.
2. To require further particulars or to defer consideration for further investigation.
3. To depute any member of the Committee to inspect the records relating to accidents and man-hours worked in any industrial undertaking for the purpose of considering applications received for the Awards.

5. Awards of Trophies :

There will be five running trophies for the winners of the first place, one for each of the following industries :

1. Textiles (Silk, Cotton etc.)
2. Sugar (Excluding Khandasari)
3. Cement
4. Engineering
5. Jute.

Winners of the second and third, places in each of the above industries will be awarded certificates

6. Decision of the Awards Committee :

The decision of the Awards Committee in respect of classification of industry into groups and the award of the trophies and certificates will be final and no appeal will lie against it.

7. Entry Fees

Every entry shall be accompanied by a Crossed Postal Order for the value of Rs. 25 and endorsed to the Secretary, State Safety Awards Committee, office of the Chief Inspector of Factories, Hyderabad.

Application for State Safety Awards :

Application should be made by the management of industrial undertakings in the prescribed form as under and should reach the

Secretary, State Safety Awards Committee. Office of the Chief Inspector of Factories, Hyderabad before the end of February each year.

1. Name and address of the factory.
2. Nature of industry: Previous year. Award year.
3. Average number of workers during the period.
4. Total man-hours worked (This should be the actual number of man-hours including over time worked by the 'Workers' inside the 'Factories' as defined in the Factories Act.
5. Total number of accidents (including death) causing loss of time beyond 48 Hours.
6. Frequency Rate $\frac{(5) \times 1,00,000}{(4)}$
7. Percentage decrease in the frequency rate as compared to the previous year.

SCHEME FOR REWARDS ON SAFETY SUGGESTIONS

1. Object:

The object of the Scheme is to stimulate the interest of industrial workers in accident prevention and to secure practical suggestions and ideas on Safety and on how work can be carried on with least risk of accidents.

2. Basis for Rewards:

The Scheme will cover workers as defined under the Factories Act, 1948 and only such factories as have a suggestion scheme in operation will be included. In many of the progressive industrial undertakings both in the public and private sectors, 'suggestion schemes' are in wise basis and rewards are offered by the managements for suggestions and ideas on accident prevention received from the workers and accepted in accordance with the procedure laid down.

With the growing tempo of industrialisation and consequent increase in the number of industrial accidents the time has come for considering a suitable scheme whereby outstanding suggestion in accident prevention on the part of the industrial workers can be given recognition at the heghest level. It is, therefore, proposed to constitute a system of rewards for safety suggestions.

3 Suggestions Scheme's qualifying for the Rewards:

Suggestions in respect of any of the following matters will qualify for the grant of rewards. Only such suggestions can be entertained as have been of practical application in the field of industrial safety.

1. Guarding of machinery.
2. Safe Operation, maintenance and use of machinery and equipment.
3. Safety of work places.
4. Safe methods of work.
5. Safe handling of material.
6. Safety posters.
7. Good house-keeping.
8. Fire prevention and extinguishments.

4. Constitution of Rewards Committee :

The Chief Inspector of Factories. Hyderabad may constitute every year an Rewards Committee to adjudge the applications received for the grant of awards. The Committee may consist of 5 members including the Chief Inspector of Factories and the Inspector of Industrial Safety and Productivity Centre. Hyderabad, who will function as Chairman and Secretary respectively of the Committee. The other three members will be selected largely on the basis of their Technical ability and experience

5. Functions of the Rewards Committee :

The Rewards Committee will have the following functions:

1. To scrutinise and adjudge the applications received for the rewards.
2. To require further particulars or to defer consideration for further investigation.
3. To decide the number of rewards to be granted in any year, as provided in clause 7.

6. Entry Fee :

Every entry shall be accompanied by a Crossed Postal order for the value of Re. 1 (Rupee one only) and endorsed to the Secretary, Safety Suggestions Awards, Office of the Chief Inspector of Factories, Hyderabad, unless the application is made to the Safety or Works Committee at the plant level when no fee shall be charged.

7. Award of Prices :

There will be three classes of prizes and the number of prizes in each class will be as under :

	Value of each prize. Rs.	No. of prizes.
Class A	500	2
Class B	250	4
Class C	100	10

In addition to these prizes, certificates will be granted to the Winners of the prizes.

8. Decision of the Awards Committee :

The decision of the Awards Committee in respect of the prizes will be final and no appeal will lie against it.

9. Application for the Safety Suggestion Awards :

Applications may be made by the management of the undertaking on behalf of workers or by the Workers themselvesthrough the management or safety or works Committee. where any such committee exists in the prescribed form as under and should reach the suggestions Award Committee, Office of the (Inspector of Industrial Safety and Productivity) Hyderabad before the end of the February each year.

1. Name and adress of factory.
2. Nature of industry.

3. Full name and address of the worker or group of worker who made the suggestion.
4. Place and date of birth.
5. Department.
6. Nature of work.
7. Full particulars of the suggestion received by the management including date of receipt.
8. Importance of the suggestion in relation to safety in the undertaking.
9. Date when the suggestion was adopted.
10. Particulars of the award granted by the management to the worker under their suggestion scheme.
11. Comments if any, of the works committee or safety committee where such committee exists.

GOVARDHANA GOLD FIELDS AT BISANATHAM

389 -

*8 Q. - Sri D. Venkatesam :—Will the hon. Minister for Technical Education be pleased to state:

(a) when was the Goverdhana Gold fields at Bisanatham in Kuppam Taluk, Chittoor District taken over by the Government;

(b) who was managing the said Gold fields;

(c) whether it is a fact that the lifts and Girders in the Gold fields have been removed by the private parties causing insecurity to life and property;

(d) if so, what preventive steps the Government have taken to safe-guard the interests of the said mines; and

(e) whether there is any proposal to re-open the mines?

The Minister for Technical Education (Sri A. Madan Mohan) :-

(a) From 4-8-1958, Sir.

(b) M/s. Govardhana Gold fields were managing the mines in the capacity of lessees.

(c) It was observed in 1959 itself that fixtures and shaft ladders were removed.

(d) Immediately the Director of mines & Geology has addressed the Collector, Chittoor to arrange to prevent the demolition of shafts and erections and also to take action to have all open shafts and excavations properly fenced as a safety measure. The Collector, Chittoor has sent a compliance report in the matter.

(e) There is no proposal to re open the mines.

Sri D. Venkatesam — May I know what is the reply received from the Collector? డైరెక్టర్ ఆఫ్ మైన్స్ అండ్ జియాలజీ కలెక్టరు గారిని కాపాడమని వ్రాశారు అన్నారు. కలెక్టరు దానిపై ఏమి చర్య తీసుకున్నారు; మీకు వచ్చిన రిపోర్టు ఏమిటో తెలియజేయండి.

Sri A. Madan Mohan:— We have received a reply from the Collector, Chittoor that he has taken all proper precautionary measures.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం:— ఇది చాలా [illegible] ఉన్న పాప్పు [illegible] మొత్తం [illegible] ఉంది ఎవరయినా [illegible] అంటే దాదాపు పది మీటర్స్, డయామీటర్ [illegible] అది 100 ఫీట్ డయామీటర్‌లో [illegible] పోయారని— I brought to the notice of the Collector as well as the then Minister but so far no action has been taken to safeguard atleast the lives of human beings. I do not know what measures have been taken by the Collector. Will the Hon'ble Minister let us know what is the amount spent by the Collector to safeguard the pit.

Sri A. Madan Mohan:- I have no such information, because it does not arise from the main question

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం:— అది ప్రశ్నలో 'ఇ' కి ఆన్సర్ చెబుతూ 'వెంటిలేషన్ ఎనీ ప్రపోజల్ టు రి-ఓపెన్ ది మైన్స్— అని అడిగితే లేదు' అన్నారు. దానికి కారణం తెలియజేస్తారా?

Mr. Speaker: — The suggestion was to take action to have all open shafts and excavations properly fenced as a safety measure. The Collector must have done that because it is said the Collector has sent a compliance report

Sri A. Madan Mohan:— We have received a compliance report from the Collector Chittoor, Sir.

Sri D. Venkatesam: — It is not correct. I have seen the place.

Sri A. Madan Mohan:— If what the hon Member says is true we will certainly pursue the matter.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం :— మేము చెప్పేది అబద్ధం, వారు చెప్పేది నిజమా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఎవరు చెప్పేది నిజమో

Sri D. Venkatesham :—Let the Minister come with me. I will show. 'ఇ'కి సమాధానం కూడా 'నో' అన్నారు కారణాలు చెప్పండి.

Sri A. Madan Mohan :—There is no proposal to reopen the mines; the reports that we have show that it is not workable and whatever scrap was left over, it was entrusted to Kolar Gold Fields, which is known as Bharat Gold Mines. We have no workable mines and we have no intention of to reopen the mines.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం :— కోలార్ గోల్డ్ ఫీల్డ్స్ [illegible] ఎన్ట్రస్ట్ [illegible] అన్నారు, అదేమిటో సరిగా చెప్పండి. ఇప్పుడు [illegible] మైన్స్ వర్కబుల్ కాదు కాబట్టి రీఓపెన్ చేయడం లేదు అన్నారు. కోలార్ గోల్డ్

మైన్స్ వారు కావాలి అంటున్నారు. వారికి ఇవ్వడానికి మీరు తయారుగా ఉన్నారా ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— మైన్స్ కావాలని వారు అనడం లేదు అక్కడ వుండే మెటీరియల్ తీసుకుంటామంటే, సరే నని మేము కరెస్పాండ్ చేస్తున్నాం.

H.R.A. TO THE LECTURERS WORKING IN THE GOVERNMENT TECHNICAL COLLEGES

390—

*565 Q.-Sri P. Sriramamurthy (Nagarikatakam) :-Will the hon. Minister for Technical Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Lecturers in the Government Technical Colleges are denied the H. R. A. sanctioned in G O. Ms. No. 207 of Finance Department (P. C) Dated 23-6-71 ; while the G. O. provides H.R.A. to all the Government employees ; and

(b) what are the reasons for the denial ?

Sri A. Madan Mohan :—(a) & (b) The employees holding the All India Council for Technical Education scales of pay in the Technical Education Department have been drawing compensatory allowance so far at the rates sanctioned in G. O. Ms. No. 1044 Finance Department, Dated 24-0-1959. The rate of compensatory allowance sanctioned in this G. O. were revised in G. O. Ms. No. 426 Finance (PC) Department, Dated 15-11-61. As the Holder of the All India Council for Technical Education scales of pay are not drawing revised rates of compensatory allowance sanctioned in the G O. dated 15-11-1061, they are not getting H R. A. sanctioned in G. O Ms. No 173 Finance (PC) Department, Dated 14-6-1969 and No 207 Finance (PC) Dt. 23-6-71 in lieu of the compensatory allowance drawn by them. The question of extending H. R. A. to these employees is under active consideration.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :— సంవత్సరం క్రిందట నుంచి కూడా గవర్నమెంటులో కన్సిడరేషన్‌కు ప్రపోజల్స్ వచ్చినాయి. ఇంతవరకు టీచింగ్ స్టాఫ్‌కు ఇంప్లిమెంట్ చేయలేదు. రిమెయినింగ్ స్టాఫ్‌కు అంతా ఇంప్లిమెంట్ అయింది. [illegible] ఉన్నవారికి కూడా [illegible] ఇంక్రీజ్ చేసి, [illegible] జరిగింది. దానిని ఎప్పుడు వీరికి ఇంప్లిమెంట్ చేస్తారు ? ఈ ప్రపోజల్స్ ఎప్పుడు శాంక్షన్ చేస్తారు ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తున్నది. [illegible] చేస్తాం.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీమతి T. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :— అధ్యక్షా, [illegible] మినిస్టర్ ఇక్కడే ఉన్నారు. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

The Minister for Power and Women Welfare (Smt B. Jayapradа): -The information is awaited, Sir. I will get it and supply.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: Proposal to transfer audit of Panchayati Raj institutions to the Accountant General.

Mr. Speaker:—Now we will take up call-attention motions. Mr. Sriramulu will speak.

Sri A. Sriramulu:—Mr. Speaker, Sir, now the audit work of the various institutions in the Panchayati Raj Department is being done by the Local Fund Audit Department. Nearly 700 auditors and other staff are engaged in this work. I understand that the Government is contemplating to transfer this work to the Accountant General. This is bound to result in heavy retrenchment. Already the Government is faced with the serious problem of retrenchment in several other departments. As such it is not desirable to transfer the work of auditing of the accounts of the Panchayati Raj institutions to the Accountant General. I want the Minister to make a statement

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:- అధ్యక్షా, పంచాయతీరాజ్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌ను ఆడిట్ చేయడానికి చాలా సమర్థవంతమైన స్టాఫ్ ఎక్కువ స్టాఫ్ ఉండాలి ఇప్పుడు, ఎంత పని చేసినప్పటికీ కూడ, వున్నటువంటి యీ 700 మంది స్టాఫ్ సరిపోవడం లేదు. తరువాత, పూర్తిగా లోకల్ ఫండ్ డిపార్టుమెంటు యీ నాడు దీనిని వినియోగిస్తున్నది చాలా భాగం బ్యాక్‌లాగ్స్ కనిపిడుతున్నది — యీ స్టాఫ్ తక్కువ అయినప్పటికీ కూడ. దీనిని ఇంప్రూవ్ చేసి, యీ డిపార్టుమెంటును అభివృద్ధిపరచి, చాలా ప్రముఖమైన పాత్ర నిర్వహిస్తున్నటువంటి — నేను యిది ఎందుకు చెబుతున్నానంటే — డబ్బు అతి సులువుగా ఖర్చు పెట్టేయడం, దుర్వినియోగం చేయడం దొంగ లెక్కలు, దొంగ రశీదులు సృష్టించడం పరిపాటి అయిపోయింది పంచాయతీరాజ్ అంటే ఒక విధమైన కరప్షన్‌కు నిలయం అయిపోయింది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో దీనిని తీసుకుపోయి, ఏ. జి. కి అంటే — అక్కడ ఇప్పటికే ఖర్చు ఎక్కువ అయిపోయింది. రెండవది, యిదినిర్వర్తించడం సులువుకాదు కాబట్టి, యీ స్టాఫ్ కూడా రిట్రెంచ్ అయిపోతారు; ఇప్పుడు ఇంకా ఖర్చు ఎక్కువ అయిపోతుంది. కనుక, ఇది సక్రమంగా నిర్వహించబడాలంటే యిది ఎల్. ఎఫ్. డిపార్టుమెంటు చేతిలో ఉండాలి. స్టాఫ్‌ను ఎక్కువ చేయాలి వారికి ప్రత్యేకదుపాయాలు కల్పించాలి. అందుచేత, తప్పకుండాగా మంత్రిగారు సమాధానం యివ్వవలసి కోరుకుంటున్నాను.

The Minister for Panchayati Raj:—(Sri T. Hayagreevachary): According to the provisions of Section 38 and 56 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads, Act 1959, the State Government have the power to appoint Auditor for auditing the accounts of the Panchayat Samithis and Zilla Parishads. The

State Government have accordingly appointed the Examiner of Local Fund and Panchayati Raj Accounts (now Additional Examiner) as the Auditor.

According to the provisions of Section 14 of the Comptroller and Auditor General's (duties, powers and conditions of service) Act 1971 the Comptroller and Auditor General can audit all the receipts and expenditure of any body where the grant or loan given by the Government to the body is not less than rupees five lakhs and the amount of such grant or loan is not less than seventyfive percent of the total expenditure of that body, subject to the provisions of any law for the time being in force applicable to the body or authority.

The above provision would apply to the Panchayat Samithis and Zilla Parishads as they mainly depend on the grants and loans received from the State Government subject to the provisions of the Act referred to above already in force. The Accountant-General has stated that the statutory audit of the institutions may be undertaken by his office free of charge with the prior approval of the Comptroller and Auditor General of India.

The Government have undertaken only preliminary Correspondence with the Director of Treasuries and Accounts on the implications of the Act passed by the Parliment and its effect on the existing institutions. The matter is still under consideration of the Government and no decision has yet been taken in the matter.

A final decision will be taken in consultation with the Finance and Law Departments and Accountant General keeping fully in view all aspects including the interests of persons working in Local Fund and Audit Branch.

Sri A. Sreeramulu:—Sir, the Minister has read a big note containing the provisions of certain Government orders. Whatever be the provisions, Sir this is a human problem. Nearly 700 employees who have put in long years of service would be thrown out of jobs. It creates a serious situation and therefore, I would request the Hon Minister that before taking any decision the employees-representatives should be consulted and if a decision becomes inevitable to transfer the functions to the Accountant General, atleast the Accountant General should be requested to absorb the persons who are now doing this work. Atleast to this extent, can I expect an assurance from the Minister?

Sri T. Hayagrivachari:—Sir, in the last sentence of the last para, I said. "A final decision will be taken in consultation with the Finance Department Law Department and Accountant Generalkeeping fully in view, all aspects including the interest of persons working in Local Fund and Audit Branch."

[illegible] 800 [illegible]
[illegible]

వద్దా లేదా, వం [illegible] గురించి [illegible] ఉందా — [illegible] చేస్తు [illegible], నేను [illegible] ప్రభుత్వం [illegible] కోరుతున్నాను.

Sri C.V.K. Rao :—Sir, it is a specific thing, we have asked. The specific thing is that these 700 people will be thrown out of their jobs and they have been there for years. They are permanent employees. They should not be retrenched and they should be taken into work. He talks about the Central Act, State Government, Accountant General's separate jurisdiction, so on and so forth. This is not satisfactory. Therefore, let him assure that these 700 people will not be retrenched. This is the issue at loggerheads now.

Sri T. Hayagrivachari :—Sir, I assure that these 700 and odd people will not be retrenched.

Sri C.V.K. Rao :—Sir, I thank him.

re: Pollution of Drinking Water in the Bhimavaram and Tanuku Taluks of West Godavari District due to release of drain water into Gosthani River Canal from the Andhra Sugar Mill, Tanuku.

(శ్రీ) వి. సత్యనారాయణ:— అధ్యక్షా! తణుకులో వున్న ఆంధ్ర షుగర్ ఫ్యాక్టరీ, ఎసిటిక్ ఫ్యాక్టరీ, యితర ఫ్యాక్టరీలు — ఆల్కహాల్ ఫ్యాక్టరీలన్నిటిలోని డ్రెయిన్ వాటరు అంతా కూడా గోస్తనీ కాలువలోకి ప్రతిరోజూ విడిచిపెట్టడం వల్ల తణుకు, భీమవరం తాలూకాలో సుమారు మూడు లక్షల జనాభా నివసించే గ్రామాలలోని ప్రజలు— చెరువు నీరు, కాలువ నీరు త్రాగే ప్రజలంతా అనారోగ్యానికి గురవుతున్నారు. ఈ విషయం యిదివరలోనే ఆంధ్ర [illegible] గవర్నమెంటు దృష్టికి [illegible] మంత్రి దృష్టికి కూడా తేవడం జరిగింది. అప్పుడు చర్య తీసుకుంటామని చెప్పారు. [illegible] గారు ఆరోగ్య [illegible] ఉన్నప్పుడు కూడా భీమవరం [illegible] సందర్భంలో [illegible] కూడా వారి దృష్టికి ఈ విషయం తీసుకు [illegible], తగిన చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుందని వారు చెప్పారు. [illegible] గవర్నమెంటు ఏమి చర్య తీసుకో[illegible]. [illegible] ఈ విధంగా [illegible] ఆరోగ్యం [illegible], పశువుల ఆరోగ్యానికి కూడా నష్టం [illegible] కూడా [illegible] చేయడం జరిగింది. [illegible] ప్రభుత్వం [illegible] ఏమి [illegible]. [illegible] గ్రామాలు, [illegible] [illegible] ప్రభుత్వం [illegible] ఈ

విషయంలో చర్య తీసుకుంటుందా? మంత్రిగారు స్టేటుమెంటు యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

Sri A. Bhagavantha Rao :—Sir, as early as in 1966, the Government insisted upon the Andhra Sugar Mills, Tanuku to get the effluents analysed by the Central Public Health Engineering Research Institue, Nagpur which is the highest authority in the country for such investigation.

The Central Public Health Engineering Research Institute Nagpur, made the following recommendations for preventing pollution of the Gosthani Canal waters:—

(a) Neutralisation of spent wash with line slurry followed by primary settlement and sludge removal. The superinatent may be let out into the fields for irrigation after suitable dilution.

(b) For eliminating the problems of choking of the foot valve by heavy suspended matter of the Canal, an intake tower may be constructed.

(c) Ways and means of profitable utilisation of spent wash, for instance, as manure or for production of gas should be explored. Recovery of potash may also be explored.

The Sugar Factory reported that the two out of the 3 methods suggested above i. e., (b) and (c) are very costly and that the effluents will be treated with lime and they will be let into the fields instead of into the Gosthani Canal. The Scientist Incharge of the Central Public Health Engineering Research Institute again inspected the Sugar Mills in February 1970 and stated that only condenser water is let into the Gosthani Canal and there should be no objection to allow the discharge of condenser water into the Gosthani Canal. He had further suggested that surprise visits should be made by the Officers of the Medical Department to ensure that the actual effluents are not mixed with the condensate water. The Medical Officers of Government Hospital at Tanuku and Primary Health Centre, Kanuru have been instructed to make surprise visits to ensure that discharge of Sugar and distillery plant are not mixed with condensate water and let into the Gosthani Canal.

The District Medical & Health Officer, West Godavari, inspected the Factory again in April, 1972 and gave a final notice to the Factory authorities on 6-5-1972 to stop letting out of the effluents into the Goshani Canal and take necessary remedial measures suggested by the Central Public Health Engineering Research Institute. The follow up action will be taken by the District Medical & Health Officer, West Godavari, in case the Mills do not comply with the orders within a reasonable time i. e., three to six months. If found necessary recourse to Penal provisions of the relevent Legislations will have to be taken to prosecute the Factory, in consultation with the

Chief Inspector of Factories, Director of Muncipal Administration and District Collector, Eluru, West Godavari district.

శ్రీ [illegible] సత్యనారాయణ :— రాష్ట్ర [illegible] [illegible] ప్రత్యక్షంగాని సతవదేద్దగా ఈ ముక్కపూడి [illegible] [illegible] నారు ఈ నీటిని అటూ [illegible] [illegible] వదులుతూనే ఉన్నారు. [illegible] చేసుకుంటాడు [illegible] గ్రామాల [illegible] పెట్టుకోడానికి లేదు [illegible] అటూ [illegible] ఉంటుందా లేదా? [illegible] న్నారు [illegible] తీసుకోరా? [illegible] ?

Sri A. Bhagawantha Rao :— It is a serious thing. Definitely, we will take action. There is no doubt about it.

re: Need to Start I. T. I. for Women in Hyderabad.

శ్రీమతి బి. సరోజినీ పుల్లారెడ్డి :— అధ్యక్షా! దేశంలో దాదాపు 50 శాతం స్త్రీల సంఖ్య ఉన్నది. మన రాష్ట్రములో 21 ఐ. టి. ఐ. లు, 10 డి. ఎల్. టి. సి. లు ఉండటం వాటిలో పురుషుల సంఖ్య 8,715 ఉన్నప్పుడు స్త్రీల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికీ కూడా వారికి 147 మాత్రమే ఉండడం చాలా శోచనీయమని మనవి చేస్తున్నాము. అంతేగాకుండా, ప్రిసిషన్ ఇన్‌స్ట్రుమెంట్సు గురించి మీరు పాశ్చాత్య దేశాలు చూచివచ్చారు కాబట్టి మీకు, మీ ద్వారా తెలుగు మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాము. ప్రిసిషన్ ఇన్‌స్ట్రుమెంట్సు అన్నీ స్త్రీలు మాత్రమే చక్కగా తయారుచేయగలుగుతారు. I am reminded of Sir Walter Scott's quotation in 'KENIL WORTH': '.... only yield to nimble fingers' టి. వి. సెట్సు కానీ, వాచీలు కానీ -- ఇటువంటివన్నీ కూడా స్త్రీలు తమ సన్నని వేళ్లతో చక్కగా చేయగలుగుతారని మనవి చేస్తున్నాను. ఢిల్లీలో కర్జన్ రోడ్డులో ప్రవేశించి స్త్రీలకు మాత్రమే ఉన్నది. మన రాష్ట్రములో [illegible] గన్నవరంలో ఒక ఐ. టి. ఐ. స్త్రీల కొరకు మాత్రమే పెడతామని చెప్పారు. దాని సంగతి ఏమైనదో తెలియడంలేదు. [illegible] కూడా ఒక ప్రపోజలు ఉన్నది. కటింగ్ అండ్ టైలరింగులో సీట్సు 96, స్టెనోగ్రఫీలో 29, [illegible] 8, [illegible] 11 మంది, [illegible] 6 మంది — ఈ విధంగా మొత్తం 147 మాత్రమే స్త్రీలకు ఉన్నాయి. దేశంలో 50 శాతం స్త్రీలు ఉండగా, [illegible] [illegible] దేదీప్యమానంగా [illegible] [illegible] ప్రధాన మంత్రి స్త్రీగా ఉన్నప్పుడు స్త్రీలకు ఒక [illegible] కూడా [illegible] ఎంతో శోచనీయమని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తయారుచేసినట్లు, [illegible] [illegible] తయారుచేసి [illegible] [illegible].

వారి టాలెంటును దేశానికి వినియోగించుకోవడం చాలా అవసరమని లేబర్ మినిష్టరుగారు స్పెసిఫిక్‌గా ఏమి చేయదలచినది చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

Sri T. Anjaiah: Sri, there are 24 Industrial Training Institutes in the State, out of which 2 are in the twin cites, one at Mallepally and the other at Mushirabad. Admission into the Industrial Training Institutes, are not restricted to men alone. Women are also eligible and they are even accordingly being admitted. However, among the existing trades in the Industrial Training Institutes only a few non-engineering trades such as cutting and tailoring and Stenography (English) and engineering trades like Mechanical (Radio and Television) and Draughtsmen (Civil) are found to be attractive for the Girls and training facilities, only in these trades, are now being availed by them As the existing training facilities even in these new trades are considered to be inadequate, action is being taken to introduce them in more industrial training institutes in this State.

The facilities now available may not be adequate and efforts are being made to provide more training facilities in diversified trades in the existing institutes and for starting entirely new industrial training Institutes with some trades particularly for girls. But due to paucity of funds, Government are finding it difficult to establish new Industrial Training Institutes When the financial position of the State improves the question of having an Industrial Training Institute exclusively for women, at Hyderabad will be considered.

Smt. Sarojini Pulla Reddy :—This is an usual answer from the Government. When would the financial position be improved? As far as Telangana is concerned, I am sure, the hon. Labour Minister would move the T. R. C. and would be able to get some fund. In regard to Andhra, what is the position? They are preparing and spending so much amount It is surprising and amazing that they are not finding funds for women.

Sri T. Anjaiah: I am also pursuing the matter with the Government.

Mr. Speaker: —When are you going to start the I.T.I. whether this year or next year that is what she is asking

శ్రీ టి. అంజయ్య : — తగినంతగా వారు చెప్పారు. పైకలు ఇస్తే ఇప్పుడే ప్రారంభం చేస్తాము. I am also pursuing the matter with the Government. తెలంగాణా సంస్థనుండికూడా అడుగుతున్నాము. వస్తే తప్పకుండా స్టార్ట్ చేస్తాము.

re : ENFORCEMENT OF COLLECTION OF MINIMUM CHARGES OF ELECTRICITY INCLUDING ARREARS FOR AGRICULTURAL SERVICES EVEN IN DROUGHT AFFECTED AREAS.

Sri M. Narayana Reddy (Bodhan): —The minimum guarantee amount from agriculturists are being collected by the Electricity Board even in those areas where they were affected by drought and

where the power was not utilised for the purpose of lifting the water, Sir. On account of these things, the ryots are not able to pay. But the Board is also departing from the previuos practices. I would invite the attention of the House to the page 110 of the last year Administrative Report of the Electricity Board where it is clearly mentioned that during the year the Board waived the annual minimum guarantee totalling to Rs. 8 12 lakhs. In the similar circumstances, the amount was waived during the year 1970-71 and the intensity of drought in the following year was much more and the ryots did not utilise the power. Therefore, under the present circumstances, there was more justification and need to waive. But, instead of that, they are collecting. So, I want to draw the attention of the hon. Minister for Power in this regard.

శ్రీ టి. మల్లారెడ్డి (పెద్దపల్లి) :— అధ్యక్షా ! సమస్య అందరికీ తెలుసు, మంత్రిగారికి కూడా తెలుసు. మన రాష్ట్రంలో నాలుగు సంవత్సరాలుగా ఒకేటే డ్రాట్ పరిస్థితి ఉంది. విద్యుచ్ఛక్తి సంబంధించి ... లో నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు మనకు కనపడదు. ఎలక్ట్రిసిటీ వారు ... లేకుండా అక్రమంగా వసూలుచేస్తున్నారు. మూడు నాలుగు సంవత్సరాలుగా డ్రాట్ ఉన్నందున పోస్టుపోన్ చేశారు. ఈసారి తప్పనిసరిగా వసూలుచేయాలని గ్రామాలలో ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు వారు వసూలుచేయకపోతే డిస్‌కనెక్టు చేస్తాము అంటున్నారు. బావులలో నీళ్లు లేవు. దుర్భిక్షం ఉంది. మినిమం గారంటీ అనేది హార్స్ పవరుకు రూ. 25 లకు ఒకసారి, రూ. 35 లు ఒకసారి, రూ. 50 లు మరొక సారి పెంచి రూ. 25 లకు గారంటీ ఇచ్చిన వారు కూడా రూ. 50 లు హార్స్ పవరుకు కట్టవలసి వస్తున్నది. చాలా చెడ్డ పరిస్థితి ఉంది. బావులలో నీళ్ళు లేవు. ఏమాత్రం కన్‌సంప్షన్ చేసే పరిస్థితి లేదు. అక్కడి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వము, ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డువారు తగిన చర్య తీసుకోవాలి. వెంటనే డిస్‌కనెక్టు చేయకుండా చూడాలి. పోస్టుపోన్‌మెంటు కూడా అన్యాయమే. కన్‌సంప్షన్ ఐనంతవరకే వసూలుచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

Smt. B. Jayaprada :— Sir, in view of the sever drought prevailing in the year 1969-70 seve al representations were recieved from the agricultural consumers requesting for waiver of annual minimum guarantee. The Government examined the matter and suggested to the Andhra Pradesh State Electricity Board that if in any year when on account of drought for other natural calamities remission of land revenue was sanctioned by the Government either wholly or in part in respect of any village the annual minimum gurarantee in respect of agricultural consumers in that village might be waived for that year. The Andhra Pradesh State Electricity Board issued orders accordingly and they were effective from 1969-70.

Owing to prevalance of the drought in the entire State during the year 1971-72 also, several representations were received by the Board and the Government for waiver of annual minimum guarantee. On the advice of the Government, the Andhra Pradesh State Electricity Board issued orders to the effect that (a) the collection of shortfall

of annual minimum guarantee relating to the year 1971-72 be waived and only actual consumption charges should be collected from the agricultural consumers in the State ; and (b) that the collection of shortfall of annual minimum guarantee from consumers (agriculture) for the year 1970-71 to be collected during 1971-72 be postponed to the year 1972-73; that is, any shortfall in the actual consumption charges in 1970-71 ; from the annual minimum guarantee for that year which otherwise would have to be collected in 1971-72 would be collected in 1972-73 starting from April, 1972. The Andhra Pradesh State Electricity Board issued orders accordingly.

As regards all the old arrears of shortfall of annual minimum guarantee which fell due for collection from April, 1972 further representations have been made to the Government and the Board for postponement of collection of arrears till the ryots get monsoon crop in December, 1972 or January, 1973, when they would be in a position to pay the arrears. The Andhra Pradesh State Electricity Board has issued orders to the effect that where 1/4th of these arrears are paid by the agricultural consumers before 31-8-1972, collection of the balance 3/4th amount may be postponed for collection by 31-12-1972.

Sri M. Narayana Reddy :—Sir, in this connection I wish to say one thing. From higher H. P. to lower H. P. they are not allowing. At the time of making the scheme remunerative, out of anxiety to get electricity to that village, a longer period of guarantee was insisted and in those circumstances it was agreed. Under the Electric Supply of 1948, there is a provision where the consumer can reduce the period of guarantee by giving a notice. In those circumstances also the Board is not agreeing to reduce the period eventhough it is not necessary. In order to make other losses, they are putting some sort of pressure on agriculturists by way of periods of guarantee and also by way of higher horse power. So, on this higher horse power, I draw the attention of the Lady Minister to this particular aspect and see that the Board does not insist upon these things, where there is need for conversion as well as reduction in the period.

(శ్రీ) జి. మల్లారెడ్డి:— అధ్యక్షా! ఇప్పుడు మంత్రిగారు శలవిచ్చినారు. ఏమిటంటే ఆగస్టు వరకు 1/4 చెల్లించాలని, 3/4 డిసెంబరు వరకు చెల్లించాలని. అప్పటికే 6-8 రోజులలో ఆగస్టు వస్తుంది. వారికి చెల్లించే శక్తి లేదు. ఇప్పటికే పరిస్థితి ఉంది కనుకనే యిక్కడ రిప్రజెంట్ చేయడం జరిగింది. వర్షాలు పడి పంటలు పండి పరిస్థితులు బాగుపడేవరకు పోస్టుపోను చేయడం జరగాలని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత పోస్టుపోనుమెంటుకు సంబంధించిన యిన్‌స్ట్రక్షన్సు బిల్లుపైన వెడితే వారికి తెలుస్తుంది, ప్రజలకు చెప్పడానికి మాకు అవకాశం కలుగుతుంది. ఇప్పుడు నాలుగోవంతు వసూలుచేయడం మానుకోవాలి. ఇప్పటి పరిస్థితుల దృష్ట్యా పోస్టుపోను చేస్తే మంచి పరిస్థితులు వచ్చిన తరువాత వసూలుచేసుకోవచ్చు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :— అధ్యక్షా! మన [illegible] ఎక్కడైతే రెమిషను కావాలన్నారు అదేవిధంగా [illegible] కన్ సంప్షన్ మీద తీసుకోవాలని అడుగుతున్నారు [illegible] స్టేటుమెంటులో 1969 నుంచి రాష్ట్రంలో కరువు ఉన్నదని ఒప్పుకున్నారు. నారాయణరెడ్డిగారు చెబుతూ రెమ్యునరేటివ్ [illegible] 8 గంటలు [illegible] ఇప్పటికి 6 గంటలు [illegible] 7 గంటలు [illegible] ఇది వరకు చెబితే యాన్యువల్‌గా [illegible] ఇవ్వడం జరిగింది. అయితే ఇప్పుడు అటువంటి [illegible] లేదు. ఈరోజు 72–73 లో కరువు [illegible] ఉన్నాయి. అందుచేత మినిమం గారంటీని వెయివ్ చేసి యాన్యువల్ [illegible] మీ [illegible] ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను.

శ్రీమతి బి. జయప్రద :— యాన్యువల్ కన్ సంప్షన్ ఛార్జెస్ [illegible] చేయరాదని ఉత్తర్వు ఇవ్వబడింది. I can place the Board's proceedings on the Table of the House. Collections relate only to actual consumption charges. So far as the other points raised by Sri M. Narayana Reddi I will get them definitely examined.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

Bhoodan and Gramdan Rules, 1965

Sri A. Bhagavantha Rao (deputised Sri P. V. Narasimha Rao):- I beg to lay :

"A copy of the amendments issued to the Andhra Pradesh Bhoodan and Gramdan Rules, 1965 in G. O. Ms. No. 931, Revenue Dated 17-9-71 and published at pages 353-354 of Rule Supplement to Part II of Andhra Pradesh Gazette Dated 14-10-71 as required under sub-section (8) of section 34 of the Andhra Pradesh Bhoodan and Gramdan Act, 1965."

Annual Accounts and Audit Report of the Andhra Pradesh Agricultural University for 1967-68

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం :— అధ్యక్షా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వ్యవసాయ విశ్వ విద్యాలయ చట్టం, 1963 యొక్క 37వ సెక్షను యొక్క 2వ సబ్-సెక్షను అనుసరించి 1967-68 సంవత్సరమునకు సంబంధించిన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం యొక్క ఆడిటు రిపోర్టు యొక్క ప్రతిని సభవారి మేజా పైన ఉంచుచున్నాను. I beg to lay "a copy of the Annual Accounts and Audit Report of Andhra Pradesh Agricultural University for the year 1967-68 as required under sub-section (2) of section 37 of the Andhra Pradesh Agricultural University Act, 1963".

Amendments to the Andhra Pradesh Co-operative Societies Rules 1964

Sri B. Subba Rao:—I beg to re-lay "a copy in each of the amendments to the Andhra Pradesh Co-operative Societies Rules, 1964 made in G O Ms. No. 451, P & C dated 26-6-1971 and G.O.Ms. No. 514, P & C dated 20-8-71 as required under section 130 (2) of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act, 1964".

G. O. Ms. No. 48 P & C. DEPARTMENT DATED 28-1-1972

Sri B. Subba Rao :—I beg to lay "a copy of the notification issued in G. O. Ms. No. 48, P & C Department, dated 28-1-72 as required under sub-section (2) of Section 130 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act, 1964".

Mr. Speaker :—Paper laid.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : DEFECT IN THE PROCEDURE ADOPTED FOR THE TABULATION OF THE RESULTS OF THE S. S. C. EXAMINATION HELD IN APRIL, 1972.

Sri D. Venkatesam :—Before the Demands are moved, I wish to draw your attention, that eventhough the Call Attention is not moved by the concerned member, the answer is being read by the Minister. That is the usual practice Sir. Sri T. Purushotham Rao is not here. The usual procedure is that the Minister can reply. Because it is a burning problem, I request the Honourable Minister to give the reply.

Mr. Speaker :—Do the Rules permit ?

Sri D. Venkatesam :—Any other member can catch the eye of the Chair. But I don't know the latest position. But it was the usual practice, Sir. It is a question of S. S. C. results.

Mr. Speaker :—You can read the statement.

Sri Ayyapu Reddi :—Point of order Sir. There is previous ruling of the Chair to the effect that the call attention of the absentee member can be raised by another with his authorisation, Otherwise he is not entitled to move. That is the ruling of this house previously.

Mr. Speaker :—I am not permitting simply because Mr. Venkatesam asked. I have once again seen that it is an important one. So the Chair itself asked the Minister to read out the statement.

The Minister for Education (Sri B. Srirama Murthy) :—As soon as the posting of marks is completed in all subjects, the marks are checked and the discrepancies, if any, are rectified then and there. There is another check soon after the totals are struck. There is also a final checking at the time of the striking of the results by applying the Eligibility Rules.

In view of the above, there is no scope for a passed candidate being failed and hence no cause for frustration to the student community.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT, (BUDGET) FOR 1972-73

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND NO. XXXIV — [illegible]

DEMAND NO. XLII — [illegible]

The Minister for [illegible] Rao) :—I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 74,42,000 under Demand No XXXIV Ports and Pilotage".

Mr. Speaker : - Motion Moved.

Sri M. Manik Rao : I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 88,88,300 under Demand No. XLII Municipal Administration".

Mr. Speaker :—Motion moved.

DEMAND No. XXXIV-PORTS AND PILOTAGE Rs 74,12,000

Sri P. Sanyasi Rao : -Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 74,42,000 for Ports and Pilotage by Rs. 100

విశాఖపట్టణం పోర్టులో రద్దీ పెరుగుతున్నందున [illegible] నుండి వచ్చిన ఓడలు రోజులు తరబడి ఉన్నందున, దీనికి [illegible] పోర్టు అభివృద్ధి చేయుటకు పూనుకోనందున.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

DEMAND No. XLII-MUNICIPAL ADMINISTRATION Rs. 88,88,300

Smt. J. Eshwari Bai :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 88,88,800 for Municipal Administration by Rs. 100

Failure of the Government in not holding election to Civic bodies and the corporation of Hyderabad and not granting necessary grants to these bodies.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri P. Sanyasi Rao : - Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 88,88,300 for Municipal Administration by Rs. 100

విశాఖపట్టణం పురపాలక సంఘంలో [illegible] కలిపిన గ్రామాలు మల్కాపురం, ప్రకాశ్ నగర్, శ్రీహరిపురం, [illegible] మొదలగు గ్రామాలకు [illegible] సరఫరా చేయడం, మంచినీటి సదుపాయం కలగజేయుట [illegible] అక్రమంగా మా గ్రామాలను పురపాలక సంఘంలో కలిపి ప్రజలకు అన్యాయం కలుగజేసినందున.

Mr. Speaker :- Cut Motion moved.

Sri A. Sreeramulu :—Sir I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 88,88,300 for Municipal Administration by Rs. 100

To discuss the unsatisfactory conditions of our towns and the financial problems of the Municipalities.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri Syed Hasan :—Sir, I beg to move.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు (విశాఖపట్టణం-2) :—అధ్యక్షా, నేను ఈ డిమాండును చదవడము జరిగింది. జనరల్‌గా ఏదో జమ, ఖర్చులు వ్రాయడము జరిగింది తప్ప మునిసిపాలిటీపాలన క్రింద క్రిందటి సం. ఏ మేరకు ఏ పనులు చేయగలిగాము, గత సం. రం కొరత దృష్ట్యా ఈ సం. రం ఏ రకముగా బడ్జెటును కేటాయించాలని చెప్పే సమగ్రమైన డిమాండు కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మునిసిపాలిటీల ఫైనాన్సెను అభివృద్ధి విషయములో ప్రభుత్వమువారు ఒక హై పవరు కమిటీని వేశారు ఆ కమిటీయొక్క కొన్ని నిర్ణయాలను అమలు పరిచామని, కొన్నింటిని అమలు పరుస్తున్నామని చెప్పారు.

(Sri K· Ramanatham in the Chair)

ఏ నిర్ణయాలను అమలుపరిచారు. వేటిని అమలుపరుస్తారనే వివరాలు సభ్యులకు తెలియక పోయినపుడు సభ్యులను చీకటి లోకములోనే పెట్టడము జరుగుతోందని మనవి చేస్తున్నాను. అనేక విషయాలలో అనేక రకాలుగా ఆదాయాలు పెరగడానికి అవకాశాలు వున్నవి. ఉదాహరణకు మునిసిపాలిటీలో వున్న రెవెన్యూశాఖ తీసుకొందాము. 100 రూ. లు యిస్తే ఇంత పన్ను వేస్తామని బేరము పెడతారు. ఆ బేరాన్ని అంగీకరించినవారికి తప్పకుండా ఇంటి పన్ను తగ్గుతుంది. ఒకే ప్లింత్ ఏరియా కలిగిన ఒక ఇంటికి రు. 100 లు, మరొకరికి 800 రూ. లు పన్ను వుంటుంది. ఈ విధంగా మునిసిపాలిటీల ఆదాయము తగ్గిపోవ డానికి రెవెన్యూ శాఖ చాల పని చేస్తున్నది. దానివల్ల మన మునిసిపాలిటీల ఆదాయము తగ్గిపోతున్నది. విశాఖ పట్టణము తీసుకొందాము. విశాఖపట్టణానికి చుట్టుప్రక్కల అనేక పరిశ్రమలు వున్నవి. పోర్టు వుంది. హిందూస్తాన్ షిప్ యార్డు వుంది. కేంద్రము తాలూకు వత్తిడి ఎంతో విశాఖపట్టణము పైన వుంటున్నది. ఆ పట్టణము అభివృద్ధికి కేంద్రము కూడ కొన్ని ఫండ్సు యివ్వవలసిన అవసరము వుంది. పోర్టు వారు వ[illegible] కట్టము అంటారు. హిందూస్తాను షిప్ యార్డు ప్రైవేటు సంస్థ అని వారు కూడ ఏమీ కట్టము అని చెప్పినపుడు విశాఖపట్టణము ఆదాయము ఎట్లా పెరుగుతుంది అని అడుగుతున్నాను. ఆ పట్టణము అభివృద్ధిని ఏ రకముగా ముందుకు తీసుకురావడానికి అవకాశము కలుగుతుంది. కనుక రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసు కోవాలి. వారిని అడగకలా అవి మంత్రిగారు అనవ[illegible] మంత్రిగారు ప్రయత్నాలు చేసి వుంటే వచ్చును. కాని అటువంటి తీవ్రమైన ప్రయత్నాలు చేయకపోవడమువల్ల మునిసిపాలిటీకి ఆదాయము [illegible] దములేదు. విశాఖపట్టణములో [illegible] పెరుగుతున్నవి. [illegible] [illegible] చూడవలసిన ఆవశ్యకత ఎంతైనా మునిసిపాలిటీ పైన [illegible] [illegible] [illegible] తీవ్రమైన ప్రయత్నము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

తీసుకోనకపోవడమునకు గల కారణాలు ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ఎండా కాలము వచ్చే సరికి విజయవాడలో మంచినీటి కోసము బిందెలు తీసుకొని కుళాయిల దగ్గర గంటల తరబడి వుంటారు. అదే విధంగా రాజమండ్రిలోను గంటల తరబడి వుంటారు. సామర్లకోటలోను అదేవిధంగా వుంటున్నారు. ఇది చాలా విచారించ వలసిన విషయము. ఎప్పటికప్పుడు పని చేసుకొని నాలుగు డబ్బులు సంపాదించు కొందామనే ధోరణిగల కంట్రాక్టర్లు డిక్టేట్ చేస్తున్నారని నేను అభిప్రాయ పడు తున్నాను. అందువల్ల పట్టణాలలో మంచి నీటి కొరకను తీర్చడానికి శాశ్వత పథకాలను చేపట్టవలసిన అవసరము వున్నది. దానికి తగు ప్రయత్నము చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. విశాఖపట్టణానికి ఎన్ని మంచి నీటి వసతులు కల్పించినా ఈ కరువు పరిష్కారము కావడం లేదు. దానికి రెండు కారణాలు వున్నవి. రోజు రోజుకు పరిశ్రమలు పెరగడము, జనాభా పెరగడమువల్ల ఈ సమస్య పరిష్కారము కావడము లేదు. ఆ జనాభాకు ఎంత నీరు కావాలి, పరిశ్రమలకు ఎంత నీరు కావాలి అనేటటువంటి దీర్ఘ ప్రణాళికలు లేక పోవడమే దీనికి కారణమని మనవి చేస్తున్నాను. నిన్న గాక మొన్న మేఘాద్రిగెడ్డ మొదలు పెడతాము అన్నారు. ఆ స్కీమును మరల ఆపుచేస్తామన్నారు. అది ఏమిటో దేవునికే తెలియాలి. మంచి నీటి సమస్య ఒక తీవ్రమైన సమస్యగా వుంటున్నది దీని గుర్తించాలి. స్టీలు ప్లాంటుకు గోదావరి నీటిని తీసుకురావడానికి ప్రయత్నము జరుగుతున్నప్పుడు మన వైపునుంచి కూడ తీవ్రమైన వత్తిడి చేసి ప్రజలకు మంచి నీటి సదుపాయాన్ని కలుగ చేస్తూ, పరిశ్రమలకు నీటి సదుపాయాన్ని కల్పించేటట్లు చూడడము అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మంచి నీళ్లు ఎక్కడ వుంటాయి అంటే పెద్దవారి ఇళ్ల దగ్గర వుంటాయని చెప్పవచ్చు. ఫిషర్ మన్, హరిజనులు వుండే ప్రాంతాలలో ఒక ట్యాప్ అయినా వుండడము కష్టము. దర్శనగర్ తీసుకోండి, జాలారుపేట తీసు కోండి. వెనుకబడిన ప్రాంతాలు, వెనుకబడిన జాతులు అని ప్రభుత్వము చెప్పే టప్పుడు వారికి ప్రిఫరెన్సు యిచ్చేవిధంగా చూడడము మంచిది. రహదారుల విషయములో విజయవాడగాని, విశాఖపట్టణముగాని ఏ పట్టణము తీసుకొన్నాగాని [illegible] గతుకులలో కారు [illegible] మునిసిపాలిటీలు [illegible] ప్రజలకు చాలా యిబ్బందులు కలుగు [illegible] రహదారులే లేవు. వారి విషయము [illegible] ఒక ట్యాప్ పెడతారు. తరువాత [illegible] మంచినీటి సదుపాయాన్ని కలుగ [illegible] తీసుకొన [illegible] రాజమండ్రిలోగాని [illegible]

2, 3 రోజులు అట్లాగే వుండిపోతుంది. చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతాలలోని వారు ఆ దుర్వాసను భరించలేకుండా వున్నారు. ఇసుంతా లారీలలో తీసుకుపోతూవుంటే ఒక పెద్ద ప్రదర్శనలాగ వుంటుంది. కవర్ అప్ చేసి వుంచరు. ఫర్లాంగు దూరము వరకు ఈ దుర్వాసన, ఎదురుగా చూడవలసిన పరిస్థితి వుంటుంది. హెల్తు డిపార్టుమెంటు చేసే పని ఇది అని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక హెల్తు డిపార్టుమెంటు చేసే పని పాలుపట్టుకోవడం. పాలల్లో నీరు కలిపితే పట్టుకోవడం. శేరు, రెండు శేర్లు, అయిదు శేర్లు పాలు అమ్ముకొనేవారిని పట్టుకోవడము, నీరు కలిపితే సంవత్సరం, వేయి రూపాయలు జరిమానా వేయడం జరుగుతున్నది. మా విశాఖ పట్టణం జిల్లాలో హెల్తు డిపార్టుమెంటుకు దీనివల్ల 5 వేల రూపాయలు ఆదాయము వస్తుంది. పది లీటర్స్ అమ్మితే ఇంత, 20 లీటర్సు అమ్మితే ఇంత, 50 లీటర్సు అమ్మితే ఇంత అని తీసుకుంటున్నారు. మంత్రులు మా వూరు వస్తే అక్కడి చైర్‌మన్‌గారు ఖర్చుపెట్టేది పాల మీద సంపాదించిన డబ్బే. వారు ఆరగించే డిన్నర్స్‌కు ఆ డబ్బే ఖర్చుపెడుతున్నారు. వారికి ఇచ్చే ఆహ్వానాలకు, ఊరేగింపులకు కొట్టు కొట్టుకూ 10, 20 రూపాయల చొప్పున వసూలు చేసి లంచాలతో వచ్చిన డబ్బుతో కలిపి ఖర్చుపెడుతున్నారు అనే విషయము మరచిపోవద్దని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక, విద్యావిధానం చూస్తే ఉపాధ్యాయులకు 4, 5 మాసాల నుండి జీతాలు అందటంలేదు ప్రభుత్వం పంపుతున్నది కాని అక్కడ ఈ డబ్బును ఇతర పనులకు ఖర్చుపెడుతూ ఉపాధ్యాయులకు ఇవ్వకుండా చేస్తున్నారు. కనుక ప్రభుత్వమే ఉపాధ్యాయులకు నేరుగా ఇచ్చి, ప్రభుత్వమే నేరుగా ఆ డిపార్టుమెంటును నడిపితే ఉపాధ్యాయుల సమస్య పరిష్కారం అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషనులో ఒక్కొక్క కౌన్సిలరు క్రింద ఇద్దరు ముగ్గురు ఉపాధ్యాయులు వుంటారు. వారు చెప్పినచోటికల్లా వీరు వెడుతూవుండాలి, చదువు చెప్పిన చెప్పకపోయినా, కనుక ఎడ్యుకేషనుకు సంబంధించినంతవరకూ గవర్నమెంటుకు అప్పగించడం మంచిదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక టౌన్ ప్లానింగ్ అన్ని పట్టణాల అభివృద్ధికి పెట్టారు. డబ్బును ప్రోగు చేసుకొనే ప్లానింగ్ అది పెడితే సరిపోతుందనుకుంటున్నాను. ఇంటికి ప్లాను సబ్‌మిట్ చేసుకుంటే నాలాంటి పలుకుబడిగల మనుష్యులకు అయితే నెలరోజుల్లో శాంక్షను అవుతుంది. లేని పరిస్థితులలో 6 నెలలు, సంవత్సరం వరకూ రాదు. లేదా 200, 300 రూపాయలు టౌన్ ప్లానింగువారికి ఇస్తే, కమీషనర్ గార్కి ఇస్తే వెంటనే ప్లాను అప్రూవ్ అయ్యే పరిస్థితులు వున్నాయి. ఇక ప్లాను విషయం చూస్తే నాకు [illegible] స్థలం వుంటే తూర్పున పది అడుగులు, పడమర పది అడుగులు, [illegible] అడుగులు, దక్షిణాన పది అడుగులు వదిలిపెట్టాలంటున్నారు. [illegible] భూమి ఎంత వుంటుందో ఆలోచించండి. [illegible] అయినా బాగుంటుంది కాని అగ్నిప్రమాదాలు [illegible] [illegible] ప్లాను అప్రూవల్ కోసం [illegible] అప్రూవ్ చేయడం [illegible] [illegible]

చేసే పద్ధతి లేదు. నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరేది గమనించగు అంగీకరించనప్పుడు నేరుగా కౌన్సిలుకు అప్పీలింగ్ అథారిటీ వుండకపోతే పేద, మధ్యతరగతి ప్రజలకు అన్యాయం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు అప్పుగుపాలెంలో ఎన్. జి. వో. ల కోఆపరేటివ్ కాలనీ కట్టారు. 1962 సంవత్సరంలో 200 ఇండ్లకు 120 ఇండ్లు కట్టుకున్నారు. ఇంకా 80 ఇండ్లు కట్టుకోవాలి. ఇప్పుడు టౌను ప్లానింగ్ వారు రోడ్లు పూర్తి కాలేదు, డ్రైన్సు కట్టలేదు కనుక 80 మందికి పర్మిషను ఇవ్వడంలేదని అంటున్నారు. నేను మంత్రిగారిని సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఆ కాలనీ ఎన్. జి. వో. లు కట్టుకొంటున్నారు. వారినుండి టాక్సు వసూలు చేయము అని హామీ ఇస్తే వారే డ్రైన్సు పూర్తి చేసుకొంటారు. టౌను ప్లానింగు ట్రస్టు వుంది. గజానికి మూడు, నాలుగు రూపాయలు వుంది. ప్రజలకు ఇచ్చేటప్పుడు 17 నుండి 18 వరకూ అమ్ముతున్నారు. స్వల్పాదాయం వచ్చేవారికి ఈ స్కీము ఎలా ఉపయోగపడుతుందో ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. పేద వర్గాలకు, మధ్యతరగతి ప్రజలకు ఇండ్లు కడతామన్నప్పుడు టౌన్ ప్లానింగు వైట్ ఎలిఫెంట్ మాదిరి తయారైనది. ప్రోరేట పనిచేస్తున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. విశాఖపట్టణం ఏరియాలో సామాన్య ప్రజల ఇండ్ల కొరకు, పట్టణాభివృద్ధి కొరకు ట్రస్టు పెట్టినప్పుడు స్లమ్ ఏరియాస్‌లో వుండేవారికి, ఇతరచోట్ల వుండేవారికి, పాకలలో వుండేవారికి ఇండ్లు ఇవ్వాలని, ఇతరచోట్ల టౌన్ ప్లానింగు ట్రస్టు విషయంలో బాధ్యత తీసుకుని వేరే వేరే కాలనీస్ కట్టి ఏర్పాటు చేయకపోతే లాభం ఏమిటి? భూముల విషయంలో గుంటూరుజిల్లా సూళ్ళూరుపేటలో, ఇతర చోట్ల టౌన్ ప్రక్కన గుడిసెలు వేసుకొంటే పోలీసులు పీకేస్తున్నారు. ప్రక్కనే దేవస్థానం భూములు వుంటే వాటిని ఎక్వయిర్ చేసి అయినా పేద ప్రజలకు ఇవ్వకపోతే పేద వర్గాలను రక్షిస్తామనే మాట ఆచరణలో సున్నా అవుతుంది, ప్రజలు మీ మాట నమ్మరని మనవిచేస్తున్నాను. పురపాలక సంఘాలు అభివృద్ధి కావాలంటే అందుకు ముఖ్యకారకులు మునిసిపల్ వర్కర్స్. వారికి ఎన్నో వాగ్దానాలు చేశారు. కాని ఏదీ అమలుజరగడంలేదు. మునిసిపల్ వర్కర్స్‌ను ఫోర్త్ గ్రేడ్ ఉద్యోగులుగా ఇస్తామని 69 లో అంగీకరించారు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన వాగ్దానాన్ని అమలుజరుపకపోతే వారిలో ఆత్మవిశ్వాసం ఈ పట్టణం నాది, ఈ ప్రజలు నా ప్రజలు పారిశుధ్యం చూడవలసిన బాధ్యత నాది అనే భావం వారిలో ఎట్లా కలుగుతుంది? ఇతరచోట్లలో ఒకతను చనిపోతే అతని కొడుకుకి ఉద్యోగం ఇస్తున్నారు. కాని అనకాపల్లిలో ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్ఛేంజ్ నుండి వస్తే వేసుకొంటామని అంటున్నారు. మిగిలిన మునిసిపాలిటీలలో ఎక్కడా లేదు. కనుక అనకాపల్లిలో జరిగే అన్యాయాన్ని అరికట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఫ్యామిలి పెన్షను విషయములో 69 లో గవర్నమెంటు జి. ఓ. పాస్ చేసింది. కాని దానిని ఇంతవరకూ వర్తింపచేయలేదు. ఈ భారతదేశములో అట్టడుగున ఎవరూ చూడలేని పని, దౌర్భాగ్యపు పని చేస్తున్న ప్రజలను ప్రభుత్వం చూడడంలేదు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన జి. ఓ. ను అమలుజరపడంలేదు. మునిసిపల్ హౌసింగు స్కీము వెనుకబడిన జాతులకు వర్తింపచేస్తామన్నారు. వెనుకబడినవారంటే ముఖ్యంగా స్వీపర్లు వస్తారు. వారికి ఇండ్లు కట్టటానికి ఎన్నో ప్లాన్సు వేశారు. ఏవో చేస్తామని గంటకు ముందే

చెప్పారు. ఏ చట్టాలు చేసినా స్కావెంజర్స్‌కు ఇండ్లు లేవు. పురపాలక సంఘాలు ఆ స్కీము అమలుజరిగేటప్పుడు మొట్టమొదట స్కావింజెర్సుకు ఇండ్లు కట్టించే ఏర్పాటు కలుగచేయాలని చెబుతూ ప్రభుత్వం పరిషత్తులకు, సమితులకు ఏ రకంగా సహాయం చేస్తున్నారో అదే రకంగా పురపాలక సంఘాలకు కూడా సహాయము చేయకపోతే పురపాలక సంఘాల వల్ల లాభం వుండదని, ప్రజలను దోమలతోనూ, పందులతోనూ, సమ్మెలతోనూ, అనారోగ్యంతోనూ ముంచే పురపాలక సంఘాలుగా అవుతాయని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. అప్పన్న దొర :—అధ్యక్షా, పురపాలక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ నాకు తోచినటువంటి సలహాలు యిస్తాను. పురపాలక సంఘాలకు 4 పిల్లర్స్—ఒక వైపు అడ్మినిస్ట్రేషన్, రెండవది, ఫైనాన్సెస్, మూడవది, సర్వీసెస్, నాలుగవది, ప్రజా వుపయోగమైనటువంటి కార్యక్రమాలు. ఈ నాలుగింటితో కూడుకున్నటువంటి యీ పురపాలక సంఘాలు సక్రమంగా జరిగినట్లయితే ప్రజాదరణను పొందుతాయి అని మనవిచేస్తున్నాను. దానికి ఆ ఆ స్టాట్యూటరీ బాడీస్ ఎంతవరకు రెస్పాన్సిబుల్, గవర్నమెంటు ఎంతవరకు రెస్పాన్సిబుల్ అనేది సవివరంగా ఆలోచించవలసిన అవసరము వుంది. ఫైనాన్స్ తీసుకుంటే, ప్రాపర్టీ టాక్సు, ఎంటర్‌టైన్‌మెంటు టాక్స్ ప్రొఫెషనల్ టాక్స్ యీ స్టాట్యూటరీ బాడీస్ వసూలు చేస్తున్నాయి. మిగతావి, మోటారు వెహికిల్ టాక్స్, ఎడ్యుకేషనల గ్రాంట్స్ యితర—ప్రస్తుతము మార్కెట్స్ తీసుకోవడము వల్ల, వాటి తాలూకు గ్రాంట్సు ప్రభుత్వం సకాలములో యిచ్చినట్లయితే యీ రిసోర్సెస్ అన్ని పూలౌట్ చేసుకొని అక్కడ అడ్మినిస్ట్రేషన్ సక్రమంగా నడవడానికి అవకాశము వుంది. సేల్స్ టాక్స్ వారు ప్రోగు చేసి వారు అంగ తేస్తున్నారు, ప్రొఫెషనల్ టాక్స్ హౌస్ టాక్స్ చూచినట్లయితే అక్కడ వున్నటువంటి సిబ్బంది నూటికి 95 శాతము కలక్టు చేసి చేసి పూలౌట్ చేస్తారు, మిగతా విషయాలు, మార్కెట్స్ తీసుకుంటే వాటి తాలూకు కాంపెన్సేషన్ కొంతవరకు ప్రభుత్వమువారు పురపాలక సంఘాలకు యివ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. కారణము ఏమంటే—షుగర్ కేన్ సెస్ ఏ విధంగా అయితే అక్కడ వున్నటువంటి పంచాయతీలకు జిల్లా పరిషత్తులకు యిస్తున్నారో, మార్కెట్స్‌లోకి అన్ని బండ్లు వస్తున్నాయి, వాటివల్ల కొంత రద్దీ వుంది, కాబట్టి మార్కెట్ యార్డ్స్‌లో వచ్చేటటువంటి కొంత ఆదాయాన్ని మున్సిపాల్టీస్‌కు యివ్వకపోతే మున్సిపాల్టీస్ నష్టపడవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రతి ఒక్కరు మున్సిపాల్టీస్‌ను నిందిస్తున్నారు, వుపాధ్యాయులకు సక్రమంగా సకాలములో జీతాలు యివ్వడము లేదు జనరల్ ఫండులో కలిపేస్తున్నారనేటటువంటిది. మా విజయ నగరము మున్సిపాలిటి గురించి చెబుతాను, యిది చాలా అన్యాయము ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్ క్రింద రెండు లక్షలు, సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ క్రింద 4 లక్షలు మాకు రావాలి, గత 4 ఏండ్ల నుండి—డైరక్టర్ అయిన దగ్గర నుండి, కేమ డి. ఓ. లు వ్రాస్తున్నాను, కవ్‌సర్న్డ్ ఆఫీసరుకు మీటింగ్ జరిగితే—ఒక రెస్పాన్సిబుల్ ఆఫీసరును కలిపి 6 లక్షలు వుండిపోయాయి, యితర్రా కార్యక్రమాలు కుంటుపడ్డాయి

అంటే, ఆయన చెప్పింది ఏమంటే—యువర్ ఫైనాన్సస్ ఆర్ ఫార్ బెటర్ ద్యాన్ అవర్ ఫైనాన్సస్ అని—ఇట్లా వున్నది పరిస్థితి. ఇలాంటప్పుడు మున్సిపాలిటీస్‌ను నిందిస్తే అన్యాయమని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేగాదు ప్రభుత్వానికి వాటర్ టాక్సు బకాయి వుంటే పీనల్ యింటరెస్టుతో వసూలు చేస్తామని నోటీసు యిచ్చారు. మాకు యివ్వవలసిన డబ్బు యివ్వకుండా, వడ్డీ యివ్వకుండా ప్రభుత్వానికి సక్రమంగా కట్టకపోతే పీనల్ యింటరెస్టుతో వసూలు చేస్తామంటున్నారు. ఇదేదో వన్ వే ట్రాఫిక్ మాదిరిగా వున్నది. ఫైనాన్సస్ యింప్రూవ్‌మెంటు కోరకు కొన్ని సూచనలు యిస్తాను. గవర్నమెంటు ప్రభుత్వ బిల్డింగ్స్ గురించి ఒక అస్టు పెట్టి ప్రపోర్షనేట్‌గా పన్నులు వేసుకునే అవకాశము మున్సిపాలిటీస్‌కు యిస్తామని అనేక కాన్ఫరెన్స్‌లలో చెప్పి వున్నారు. నేటి వరకు కార్యరూపము దాల్చ లేదు. ప్రభుత్వము ఈ విషయము ఆలోచన చేయాలి. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు, ప్రావిన్షియల్ గవర్నమెంటు ఫైనాన్సెస్ సంబంధించి ఫైనాన్సు కమీషన్‌ను వేస్తారు. అదే విధంగా మున్సిపాలిటీలకు స్టేటు గవర్నమెంటుకు సంబంధించి ఫైనాన్సు కమీషన్ ఏర్పాటు చేసి, పట్టణాలలో వ్యాపారం గాని యితర్రా గాని వచ్చేటటువంటి ఆదాయములలో రేషియోను నిర్ణయి చేదానికి ప్రతి 5 సంవత్సరాలకు ఒక కమీషను ఏర్పాటు చేయకపోతే ఏ విధంగాను న్యాయంగా వుండదని మనవిచేస్తున్నాను. పట్టణాలలో ప్రభుత్వము చేసేది లా అండ్ ఆర్డరు తప్పితే ప్రతి కార్యక్రమము మున్సిపాలిటీ చేయవలసి వస్తున్నది. ఉదాహరణకు, యీ మున్సిపాలిటీస్ ఆర్థికంగా ఏ విధంగా దెబ్బ తింటున్నాయో చెబుతాను, విజయనగరము మున్సిపాలిటీ, 61-62 లో ఆదాయము 12 లక్షల 81 వేల 219, జీతాల క్రింద ఖర్చు 8 లక్షల 61 వేలు, అంటే ప్రజల గురించి ఖర్చు పెట్టేది 4 లక్షల చిల్లర. 71-72 లో 27 లక్షల ఆదాయము వచ్చింది. ఆనాడు 12 లక్షల ఆదాయము వస్తే 8 లక్షల ఖర్చు అయితే యీనాడు ఆ ఖర్చు 20 లక్షలకు పెరిగింది. పది సంవత్సరాలలో మూడు వతులు డి. ఎ. పాలసీస్, యింక్రిమెంట్స్, యివి అన్ని పెరుగడమువల్ల, అవి తట్టుకోలేకుండా వున్నాయి. ఉదాహరణకు 61-62 లో 6 రూపాయల 70 పైసలు పర్ కేపిటా సదుపాయాల క్రింద పోతే జీతాల క్రింద 11 రూపాయల 80 పైసలు ఖర్చు పెట్టడం అయింది. అంటే 1.8 వ భాగము ఫెసిలిటీస్ క్రింద అయితే 3.8 వ భాగము ఖర్చు క్రింద పోతున్నదన్నమాట. 71-72 నాటికి వస్తే పావల ఎమినిటీస్ కేటు కేపిటాకు యిస్తే 12 అణాలు యితరత్రా ఖర్చు పెట్టారన్న మాట. ఆ రేటు చొప్పున మున్సిపాలిటీస్ నడుస్తున్నాయి. గాబట్టి దానికి కమీషన్ ఏర్పాటు చేసి విచారణ చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. పోతే నాన్ అగ్రికల్చరల్ ల్యాండ్ టాక్సు ఒకటి వుంది. ఒన వ.సై చొప్పున మహారాష్ట్రలో యిస్తున్నారు దానిని యిక్కడ ప్రభుత్వమే వసూలు చేస్తున్నది. అది మున్సిపాలిటీస్‌కు యివ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. అంతేగాదు, 71-72 లో అప్పుడు వున్నటువంటి మున్సిపాలిటీస్‌కు వనరులు లేవు అని కోటి రూపాయలు మంజూరు చేసి బడ్జెటులో పెట్టడం జరిగింది. కాని ఒక్క పయిసా కూడా దానిలో నుండి మున్సిపాలిటీస్‌కు యివ్వడం లేదు. ఇది చాలా అన్యాయమైన విషయము. 69-70 నుండి ఎడిషనల్

డి. ఎ. గారిని కూడా యీనాడు బడ్జెటులో యిస్తామని ఆడిటు రిపోర్ట్సు వున్నవి. మూడు సంవత్సరాల నుండి మున్సిపాల్టీస్ ఖర్చు పెట్టి వారికి సకాలములో జీతాలు యిచ్చినట్లయితే ఫైనాన్సియల్ స్ట్రెస్ ఎంత వుంటుందో ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. సర్వీసెస్ గురించి ఒక చిన్న విషయము మనవి చేస్తాను. సర్వీసెస్ గురించి పేజ్ 7 లో విపులంగా చెప్పారు. రీజినల్ సెంటరు ఫర్ రిసెర్చ్ అండ్ ట్రెనింగ్ యిన్ మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ అని పెట్టారు, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో ఒక పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ డిప్లొమా కోర్సు అని స్టార్ట్ చేశారు, సానిటరీ సంఘము నుండి కొంత మంది వ్యక్తులను ట్రెనింగ్‌కు పంపించారు, మూడు సంవత్సరాల నుండి ఖర్చు పెట్టామని పేజ్ 7 లో చెప్పారు. విచారించవలసిన విషయము ఏమంటే, ఒక్కరికి కూడా ప్రమోషన్ యివ్వలేదు. ఒక్కరిని కూడా మున్సిపల్ కమీషనరుగా వేయలేదు, ప్రభుత్వం ఎంతో ధనం వ్యయము చేసిందని, మాలాంటివాళ్ళు చేస్తే ఏదో వాళ్ళకే ఇస్తామంటారు ప్రభుత్వమువారు. ఇది ఆలోచించవలసిన విషయము. ఈ టాక్సెస్‌లో కొంతమంది కమీషనర్స్‌ను వేశారు, వారివల్ల అనేక చిన్నలను గురించి వర్క్ వుట్ చేశారు, అది అయిపోయింది. వారిని డిప్రమోట్ చేశారు. వేకన్సీస్ వచ్చినప్పుడు వారికి యివ్వకుండా సానిటరీ యినస్పెక్టర్స్‌గా వున్నటువంటి కొంతమందికి ప్రమోషను యిచ్చారు. ఎవరైతే థర్డ్ గ్రేడ్ కమీషనరుగా యాక్ట్ చేశారో వారికి యివ్వలేదు. ఈ కమీషనర్సును కూడా సెక్రటేరియట్ నుండి అప్పగారి పెత్తనంలాగా తీసుకురావడము చాలా అన్యాయమైన విషయము. డిపార్టుమెంటులో ప్రమోషను యివ్వకపోతే ఆఫీసర్సులో మోరల్ పోతుంది, కష్టపడి పని చెయ్యరని మనవిచేస్తున్నాను. పోతే టాక్సెస్ అపీల్స్ విషయము, ఎపెలెట్ కమీషనరు వున్నారు, స్టేటు అంతటికి ఒకరే వున్నారు, ఆయన శాస్త్రి నుస్త్రీ మనిషి కూడా. ఎపెలెట్ కమీషనరు పెట్టినందు వల్ల ప్రజలు చాలా యిబ్బందుల పాలుఅవుతున్నారనే విమర్శ వస్తున్నది. అపీల్సుగు సంబంధించి మూడుసార్లు డి. ఓ. లు వ్రాసి మూడుసార్లు డి. ఎం. ఎ. గారిని కలిస్తే, రెండుసార్లు అపెలెట్ కమీషనరును తీసుకరాగలిగాను, విజయ నగరములాంటి పట్టణానికి యీ 6 సంవత్సరాలలో మూడుసార్లు అపెలెట్ కమీషనరు వచ్చారంటే ప్రజలకు ఎంత హార్డ్‌షిప్‌గా వుంటుందో ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. పోతే ప్రభుత్వము తరఫున కొన్ని కార్యక్రమాలు వున్నవి, మాకు వాటర్ సప్లయి స్కీము 62 లో ప్రారంభము అయి నేటివరకు పూర్తికాలేదు. రాజు మారితే మతము మారినట్లు చీఫ్ యింజనీరు మారితే స్కీము మారుతూ వుంటుంది. ఒక చీఫ్ యింజనీరు ఒక స్కీము వేస్తాడు యింకొక చీఫ్ యింజనీరు వచ్చి ఆ స్కీము బాగాలేదని యింకొక స్కీము వేస్తాడు. 62 లో యిన్వెస్టిగేట్ చేసి తప్పు రట్టితే నేటివరకు ఆ స్కీమును చూచినవారులేరు. వత్తిడి చేయగా ఎల్. ఐ. సి. కి స్కీమును రికమండ్ చేసినట్లు తెలుస్తుంది. అది ఏ స్టేజిలో వుందో తెలియదు. అదైనా సక్రమంగా అమలుజరుపాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. అత్యవసరమైన విషయము, మునలాయి హైవదు కమిటీలో చెప్పారు, అయిదవ

భాగము పాపులేషన్ మున్సిపాలిటీస్‌లో వున్నారు. నాలుగవ ప్రణాళిక స్పిల్ ఓవర్ వర్క్స్ స్కీమ్సు క్రింద— ప్లాను 580 కోట్లు అయితే 8 కోట్లు [illegible] మున్సిపాలిటీస్‌కు వుంచడం అంటే అన్యాయకరమైన విషయము. అంటే 6వ భాగము పాపులేషన్ అభివృద్ధికి 0.008 శాతము యిస్తారు, ఈ విధంగా వుంటే మన మిత్రులు చెప్పినట్లు పందుల కొంపలా? మరి స్టాట్యూటరీ బాడీస్‌ను నిందిస్తే వారు ఏమిచేస్తారు? వారికి వనరులు అయినా చూపాలి, స్టాట్యూటరీ వనరులు అయినా యివ్వాలి, ఆర్థిక సహాయము అయినా చేయాలి, అవి ఏమి చేయకుండా బాధ్యతారహితమైన విమర్శ చేసినట్లయితే. స్టాట్యూటరీ బాడీస్ విషయములో యీ విధమైన అవకతవకలు వున్నట్లయితే సక్రమమైన రిలేషన్సు బిట్వీన్ ది గవర్నమెంటు అండ్ స్టాట్యూటరీ బాడీస్ లేకపోవడం చాలా విచారకరమైన విషయము. హైపవర్ కమిటీ వేశారు, దానిలో కూడా కొన్ని రికమెండేషన్సు, ఏవైతే ప్రభుత్వానికి వనరులు దెబ్బ తింటాయో—వాటిని నెగటివ్ చేస్తున్నారు. వారికి దెబ్బ తగులుతుందంటే యితరత్రా ఏదైనా సూచనలు చేస్తామంటే— సవతి తల్లి ప్రేమలాగా మీకు యిది అమలుపరుస్తున్నారనేటటువంటి హైపవర్ కమిటీ ఎందుకు అని అడుగుతున్నాను. అందుచేత ఈ హైపవర్ కమిటీ చెప్పినటువంటి ప్రతి ఒక విషయము అమలుజరిపినట్లయితే, ప్రభుత్వము చాలావరకు చిత్తశుద్ధి పురపాలక సంఘాల మీద వున్న బాధ్యత తీరుతుందిగాని కేవలము ఏదో మసిపూసి మారేడుకాయలాగా కమిటీని వేశాము— గ్రాంట్సు అడిగితే కమిటీని వేశాము— గ్రాంట్సు అడిగితే కమిటీని వేశామంటే— అటువంటి కమిటీల చాలావరకు రిపోర్ట్సును యాక్సెప్టు చేయకపోతే, దాని పర్పస్ డిఫీట్ అయిపోతుంది. ఈ కమిటీలు వేయడము అంటే రెస్పాన్సిబులిటీని ఎవేడ్ చేయడమనుకునే టటువంటి ఒక నిర్ణయము ఏర్పడుతుందని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—అధ్యక్షా! నెల్లూరు జిల్లాలో దుగ్గరాజపట్నం అనే పోర్టు ఉంది. పోర్చుగీసువారి కాలములో వ్యాపారము చేయడానికి పోర్టు నిర్మించారు. లైట్ హౌస్ కూడా కట్టారు. వారు మద్రాసుకు తరలి వెళ్ళిన తరువాత ఆ లైట్ హౌస్ శిథిలమయింది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధకాలంలో మిలిటరీని పెట్టినందువలన ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యం వలన ఆ పోర్టు అంతా శిథిలమయి [illegible] లేకుండా పోయింది. యీ దుగ్గరాజపట్నం పోర్టును మైనర్ పోర్టుగా అయినా అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతున్నాను. నెల్లూరు జిల్లాలో కృష్ణపట్నం పోర్టుమీద కొంత ఖర్చుచేసి అదికూడా నిర్లక్ష్యంగా వదిలారు. అదికూడ మైనర్ పోర్టుగా అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతున్నాను. 1969 లో డైరెక్టరు [illegible] వారు డైరెక్టర్ ఆఫ్ మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషనుకు [illegible] పేరు అన్నారు. 1969 లో [illegible]. అప్పుడు పంచాయతీరాజ్‌లో ఉన్న వ్యక్తులు కొంతమంది మునిసిపాలిటీలో [illegible] ఆఫీసర్సుగా ఉన్నవారిని డైరెక్టర్ ఆఫ్ మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషనుకు అటాచ్ చేశారు. వారిని [illegible] మూడుసాలుగా ఉద్యోగాలు లేవు. ఇప్పుడు వారిని రేంజ్ ఆఫీసులు [illegible] ఉద్యోగం ఉన్నట్లుగా తెలిసింది. డైరెక్టరు ఆఫీసులో వారు [illegible]. యమ్. డి. సి. [illegible] ప్రమోషన్లు చేయాలని

ఉద్దేశంతో వారిని రేంజి ఆఫీసులకు పంపించడం అన్యాయం. అక్కడున్న లాస్టు జూనియరు పోస్టు అవుతారు. ఒక వ్యక్తి గ్రాడ్యుయేట్ కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో నెగ్గడానికి కొంతమంది ఉపయోగపడడంవలన వారిని గెంటడం న్యాయంకాదు. వెంకటరెడ్డి అనే ఆయన హైకోర్టు నుంచి ఉత్తర్వులు తెచ్చుకున్నారు. ఆ ఉత్తర్వుల ననుసరించి వారిని అచ్చటనే ఉంచాలని కోరుతున్నాను. గ్రేడ్ త్రి కమిషనర్సుగా ప్రొమోట్ చేసేటప్పుడు గ్రాడ్యుయేట్సుగా ఉన్నవారినే ప్రమోట్ చేస్తున్నారు. మిగిలినవారిని ప్రమోట్ చేయడములేదు. అది అన్యాయం. గ్రాడ్యుయేట్ కానంత మాత్రాన వారి సీనియారిటి మెరిట్ వారికి లేదంటారా? జూనియరు గ్రాడ్యుయేటు అయినందువలన ప్రమోట్ చేస్తున్నారు. అది అన్యాయం. తరువాత మునిసిపాలిటీలకు ఒక మైలు రేడియస్‌లో ఉన్న స్థలాలకు పట్టాలుఇవ్వడం లేదు అది సోషలిజము అనే పేరుతో చేస్తున్న అన్యాయం. వారికి ఎందుకు పట్టాలివ్వరాదు? పురపాలక సంఘానికి చోటుకు ఒక మైలు పరిధిలో ఉన్న పేదల ఇళ్ల స్థలాలకు పట్టాలివ్వడంలేదు. 20-30 సంవత్సరాల నుంచి ఇళ్లు ఉన్నవారికి కూడ యీనాడు పట్టాలివ్వడంలేదు.

తరువాత గూడూరుకు డ్రింకింగు వాటర్ ప్రాబ్లెం ఉంది. క్రితం సంవత్సరం గిన్నె నీరు రూపాయకి కొన్న పరిస్థితి ఉంది. 30-40 వేల రూ.లు గ్రాంటుగా ఇవ్వడం కుదరకపోతే లోనుగా అయినా ఇస్తే వారు ఏ ఫిల్టర్ పాయింటో పెట్టుకుంటారు. తుప్పుపెట్టిన పైప్ లైన్సు రీప్లేస్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత విజయవాడ మునిసిపాలిటి రద్దుచేశారు. రాజకీయ కక్షలతో రాజకీయ కారణాలతో రద్దుచేశారు. ఎందుకు మునిసిపాలిటీలో ఉన్న అనధికారులను రద్దుచేయాలి? వారు తప్పు చేస్తే తప్పు అధికారులది కాదా? కమిషనరుది కాదా? అనధికారులది తప్పుగా ఒక రిజల్యూషను పాస్ చేసి ఇంప్లిమెంటు చేసిన చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు బాధ్యులు కారా? ఎందుకు అనధికారులను రద్దుచేశారు? కక్షతో రాజకీయ కారణాలతో చేసిన పని అని ఆరోపణ చేస్తున్నాను. తరువాత మునిసిపాలిటీస్ మురికి కూపాలుగా ఉన్నాయి. నాలుగుచోట్ల డ్రయినేజి స్కీములు జరుగుతున్నాయన్నారు నెల్లూరు, రాజమండ్రి ఇలాగ రెండుచోట్ల చెప్పారు. ప్రభుత్వం త్వరగా గ్రాంట్సు ఇవ్వనందువలన డ్రయినేజెస్ అసంపూర్తిగా ఉన్నందు వలన గుంటలు పడి ఏక్సిడేంట్సు జరుగుతున్నాయి.

తరువాత మునిసిపాలిటిలో ఉన్న ఉపాధ్యాయులకు జీతాలు అందడంలేదు. నరసాపురం మునిసిపాలిటిలో అయిదు మాసాల నుంచి జీతాలు అందడంలేదు. గూడూరు మునిసిపాలిటిలో మూడు నెలల నుంచి, [illegible] మునిసిపాలిటిలో అయిదు మాసాల నుంచి జీతాలు అందడంలేదు. ప్రభుత్వంవారు గ్రాంట్సు ఇవ్వకపోవడమే దీనికి కారణం. [illegible] పురపాలక సంఘాల [illegible] చయిర్మనును [illegible] [illegible]

ఇప్పుడు మునిసిపాలిటి [illegible] హౌసింగ్ [illegible] [illegible]

సహారుబువుపరచే ఆరోపణలు సభముందు పెడుతున్నాను 29 వ తేదీన కింగ్‌కోటి తరఫున నైజాం తరఫున అబ్దుల్లాఖాన్‌గారు ముఖ్యమంత్రిగారికి అర్జీ ఇచ్చారు కింగ్‌కోటి ఆవరణలో ఉన్న స్థలమంతా కొనమన్నారు 31 వ తేదీ - అంటె 24 గంటలలో - ముఖ్యమంత్రిగారి ఇంటిలో సమావేశమయినారు దాని డాక్యుమెంటరి ఎవిడెన్సు ఉంది ప్రభుత్వం కాదు కొనవలసింది హౌసింగ్ బోర్డుకు కొనమని డైరక్టివ్ ఇస్తామన్నారు దానికి ఆధారాలున్నాయి హౌసింగ్ బోర్డు కొనాలి ముఖ్యమంత్రిగారి ఆదేశానుసారం ఉత్తరాలతో ప్రొసీడింగ్స్ జరిగిన కరస్పాండెన్సు ఉంది ఇందులో సిగ్గుచేటయిన విషయమేమ చెప్తాను చనిపోయిన ప్రతి ఉత్తరములో కూడా హిజ్ ఎగ్జాల్టెడ్ హైనెస్ అని ఉంది పి ఎ ఆర్ పి యస్ టు హిజ్ ఎగ్జాల్టెడ్ హైనెస్ అని ఉంది ప్రభుత్వము మహారాజులను హిజ్ ఎగ్జాల్టెడ్ హైనెస్ అంటున్నది పదవ తేదీన 40 లక్షలరూపాయలకు కొంటామన్నారు నా షార్టునోటీసు ప్రశ్నను ఇచ్చిన తరువాత ఇది మార్చి 29 న అడగడం 30 వ తేదీన ముఖ్యమంత్రిగారు రెసిడెన్సులో డిసైడు చేశారు ఇంతలో నా యస్ యన్ క్యూ కు జవాబు వచ్చింది నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి ఇది ఉందని చెప్పారు అదికాదు మార్చి 29 న నెగోషియషన్సు ప్రారంభించారు పదవ తేదీన 40 లక్షలకు కొంటామని హౌసింగ్ బోర్డునుంచి ఉత్తరం వెళ్లింది 14 వ తేదీన కన్‌ఫరం చేశారు ఈ నెల పదవ తేదీన 40 లక్షలకు కొంటామని 14 వ తేదీన కన్‌ఫరం చేశారు అర్బన్ సీలింగుపయిన శ్రీ వి చౌదరిగారి రిపోర్టు ఎందుకు బయటపెట్టలేదు? భాట్టం శ్రీరామమూర్తిగారు కూడ అందులో మెంబరు జి వి. చౌదరిగారు పొందుపరచినదానిలో ఎనిమిదిలక్షలకు అర్బన్ ప్రాపర్టి మించితే 20 శాతం కాంపెన్‌సేషను ఇవ్వడానికి వీలులేదని నిర్ణయించారు. మూడు నెలలయి నప్పటికి ఆ రిపోర్టు అందివ్వలేదు హౌసింగు బోర్డుచేత ప్రతిచోట కొనిపించి యీ సంవత్సరం 30 లక్షల హౌసింగుబోర్డుకుఇచ్చి 40 లక్షలతో కింగ్‌కోటికొంటున్నారు. మహబూబ్‌మంజిల్ కొంటున్నారు 20 శాతం మీకు కాదంటారా వచ్చేది? అర్బన్ సీలింగుబిల్లు అప్రూవ్ అయేవరకు మీరు ఎందుకు ఓర్చుకోలేకపోయారు? ఎలక్షన్సుకు డబ్బు కోసము యీ గోలుమాలు చేశారు తప్ప, యీ డబ్బు హరించడానికే తప్ప ఇటువంటి అక్రమాలు జరగడానికి అవకాశం లేదని మనవిచేస్తున్నాను

Sri Asif Pasha :— Sir, if we have to be proud of our towns and cities, we have to improve the conditions of our municipalities and for that they have to be managed properly. The problems facing all the municipalities are the same everywhere. The traffic congestions, the squalid living, over-flowing cess-pools, dirty drains which are the haunt for the pigs and accumulated rubbish in and around the dust-bins, this is the picture of every municipality in our State.

Apart from these things, intolerable living conditions in cities like Vijayawada and other municipalities are to be specially mentioned. The municipalities have to look after unauthorized constructions and encroachments which are giving rise to many slums. Another important feature is the insanitary conditions of public latrines which do not have abundant supply of water. All these are due to the poor collections by the municipalities and lack of funds. Municipal funds

have to be improved. The High Power Committee has made various recommendations. One important suggestion is to increase the revenues of the municipalities; they suggested that municipal funds may be kept in the scheduled banks so that in the lean months when a municipality has poor collections it can have the facility of overdraft. This is a good suggestion made by the High Power Committee and I hope the Government would implement it.

Then, the municipalities should be allowed to collect taxes from the Central Government properties, such as railways. Vijayawada has got a large number of railway properties and if this suggestion of the High Power Committee is accepted, I hope the revenues of municipalities like Vijayawada would improve.

We have been hearing about the constitution of a Town Planning Trust for Vijayawada for a long time and till now no steps have been taken in this direction. Perhaps this is the only city in our State which has all the facilities and conditions that are required for raising its status to that of a Corporation and much smaller cities with less population in other States are having corporations and there is no reason why Vijayawada should not be raised to that of a corporation.

Vijayawada municipality has been recently superseded and simply by supersession I do not think matters would improve. It has been superseded thrice previously and we do not think that matters have improved in any way. I do not think that the Government by appointing an I. A. S. officer as Special Officer is going to do anything. I hope the Government this time takes some strong measures to see that the condition of Vijayawada municipality is improved in all respects.

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. డీన్ (విశాఖపట్నం-1) :—అధ్యక్షా ! హై పవరు కమిటీ చాలా చక్కనిఅంశాలను కనుక్కొని ఈమునిసిపాలిటీలకు కావలసిన పదుపాయాలు, వాళ్లను ప్రోగ్రెస్ చేయడానికి అనేక విధాలైన స్కీమ్సును రికమండ్ చేశారు. అందులో 1 శాతము కూడా ఇంతవరకు అమలుచేయకపోవడం చాలా విచారకర మైన విషయం. ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీని తీసి అప్పాయింటుమెంటు కమిటీ అని, కాంట్రాక్టు కమిటీ అని ఇచ్చారు. అది తప్ప ఇందులో ఇంప్రూవ్ మెంట్స్ ఏమి కనిపించలేదు. ఈ హై పవర్ కమిటీ రికమండ్ చేసిన దానిలో కనీసం [illegible] అయినా అమలులో పెడితే ప్రతి మునిసిపాలిటీ ఉత మంచి [illegible] ఉంటుందని నేను అనుకొంటున్నాను. [illegible] కేవలం [illegible] మునిసిపాలిటీ [illegible] పంపించిన తరువాత [illegible] సంవత్సరాలు [illegible] అఫీషియల్సు పొరపాటని నేను అనుకుంటాను [illegible] విచారకర మైన విషయం 1970 లో [illegible] 71 [illegible] [illegible] [illegible] 1961 నుంచి 1971 [illegible]

రెండు లక్షల జనాభా అక్కడ పెరిగింది కాని వాళ్లకు సదుపాయాలు ఇంతవరకు ఇవ్వలేదు. రోజురోజుకు స్లమ్ ఏరియాలు పెరిగిపోతున్నాయి. వాళ్లకు గృహ నిర్మాణం అని ఒక స్కీము పెట్టారు. తరువాత గృహనిర్మాణశాఖ మంత్రిగారు మల్టీ స్టోరిడ్ బిల్డింగ్సు కట్టి ఇస్తామని చెప్పారు. ఇంతవరకు మల్టీ స్టోరిడ్ బిల్డింగ్సు లేవు. వాటికి ఇంతవరకు లాండు ఎక్వైర్ చేయలేదు అక్కడ మునిసిపాలిటీ స్టాఫ్ ఎక్కువమంది బీదవారు ఉన్నారు. వాళ్లకు కొన్ని సదుపాయాలు కల్పించక పోతే ఎక్కడ ఉంటారు? ఈ మునిసిపల్ స్టాఫ్ ఇంతవరకు ఆ చిన్న చిన్న ఇరుకైన వీధులలోనే, చిన్న చిన్న కొంపలలోనే నివసిస్తూ ఎంతో కష్టపడుతున్నారు. వాళ్లకు మెడికల్ ఎయిడ్ లేదు వాళ్ళకు సదుపాయాలేమీ చేయలేదు Next to Hyderabad Visakhapatnam is co tlier than any city in the whole of Andhra Pradesh. Even Hyderabad is better than Visakhapatnam in every respect. విశాఖపట్టణంలో ఉన్నటువంటి స్టాఫ్ కు జీతాలు హెచ్చించి వాళ్లకు కావలసిన ఎమినిటీసు ఇవ్వమని ప్రతి సంవత్సరం వారు కోరడం ఇవ్వకపోతే స్ట్రయికు చేస్తామని బెదిరించడం జరుగుతున్నది. కాని ఇంతవరకు వారికి కావలసిన కనీస కోర్కెలను కూడా నెరవేర్చలేక పోయారు; ఫైనాన్షియల్ డిఫికల్టీసువల్ల. దానికి కారణం ఏమంటే— మన పోర్టు అథారిటీసునుంచి టాక్సెస్ క్రింద రావలసిన 60 లక్షల రూపాయలు రాలేదు. ఇంతవరకు అనేకసార్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో కాన్ఫరెన్సెస్ జరిగాయి, మీటింగ్సు జరిగాయి. కాని దానివల్ల కూడా ఫలితాలేమీ లేకపోయినాయి. ఆ 60 లక్షల రూపాయలేగాక అక్కడ షిప్‌యార్డు 10 లక్షల రూపాయలు బకాయి పడింది. తరువాత Food Corporation is an independent unit like municipalities. వాళ్ళు కూడా ఈ టాక్సెస్ ఇవ్వలేదు ఎప్పుడైతే ముందు పోర్టు ట్రస్టు ఈ సెటిల్‌మెంటు చేస్తుందో అప్పుడే మేము దానిని ఫాలో అవుతామని వారు అంటున్నారు. కనుక ప్రభుత్వం ఒక కాన్ఫరెన్సు పెట్టి పోర్టు ట్రస్టు చైర్మన్‌గారిని పిలిపిస్తే సెటిల్‌మెంటు అవుతుందని నేను అనుకొంటున్నాను. ఈమధ్య చైర్మన్, పోర్టు ట్రస్టు వాళ్ళతో కలిసినాము వాళ్లు ఏదోవిధంగా సెటిల్ చేసుకొంటామని చెప్పుతున్నారు కనుక ప్రభుత్వము ఈ అంశాన్ని గమనించి ఈ టాక్సు విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీకి చేరేటట్లు చూస్తేగాని వారికి ఫైనాన్స్ ఉండవు, అందులో ఈ బిల్లు కలెక్టర్సులో అవినీతి పనులు చాలా ఉన్నాయి, ఇక్కడి బిల్లు కలెక్టర్సు లోకల్ పీపులు ఉంటున్నారు. కాబట్టి వాళ్లు ఇన్‌ఫ్లుయన్సు కారణంగా వాళ్లు డబ్బు కలెక్టుచేయకపోవడం కూడ ఉంటుంది. అందులో గొప్పవాళ్ళ దగ్గర, పెద్దవాళ్ళ దగ్గర లంచాలు పుచ్చుకొని అక్కడక్కడ కలెక్షన్సు చేయడంలేదు. ఈ బిల్లు కలెక్టర్సులో మనీ లెండర్సు కూడ ఉన్నారు. వారు ఈ యిళ్ళనుంచి రాబట్టేటటువంటి మొత్తములకు సంబంధించి ఇది వడ్డీకి ఇచ్చి నెల్లకు ఇచ్చి రూపాయికి నెల, పావలా ఈరకంగా వడ్డీకూడ రాబట్టుకొంటున్నారు. కనుక ప్రభుత్వము ఈవిషయంతో కేవలం మునిసిపాలిటీ మీదే ఆధారపడి ఉండ కూడదు. ఈ మునిసిపాలిటీసుకు ఆడిట్ సరిగా ఉండడంలేదు. నిజమైన ఆడిట్ పొందినవాటంటే ఒక్క మునిసిపాలిటీకూడ కరెక్టు అకౌంట్సు పెట్టలేదు. కారణం,

లర్నెడ్ మరియు క్వాలిఫైడ్ అకౌంటెంట్సు ఏ మునిసిపాలిటీలో కూడ లేరు. దీనివల్ల ఇది జరుగుతుంది. తరువాత ఈ టవున్ ప్లానింగ్ ఆఫీసర్సు ఉన్నారు. గృహ నిర్మాణం విషయంలో ఒక ఇల్లు కట్టాలంటే, దానికి ప్లాన్ లేకపోయి నప్పటికి, శాంక్షన్ లేకపోయినప్పటికి, మీరు ఇల్లు కట్టుకోండి ఫరవాలేదు అని ముందేమో చెప్పరు, కట్టుకొనిన తరువాత, నోటీసులు ఇచ్చి రోజు రోజుకు హారాస్‌మెంటు చేయడం, బెదిరించడము, వారివద్ద అనవసరంగా డబ్బు కలెక్ట్ చేయడం జరుగుతుంది. తరువాత ఈ టవున్ ప్లానింగ్ ట్రస్టు ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో హైదరాబాదు తరపున అక్కడ వచ్చిందిగాని, వాళ్ళకు ఏమీ హెల్పులేదు. ఇందాక మంత్రులు చెప్పినట్లు అక్కడ ట్రాన్సుపోర్టు తరపున వాళ్ళకు కనీసం 25 పర్సెంటు ప్రతి మునిసిపాలిటీకి ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఈ ఎంటర్‌టుయిన్మెంటు టాక్సులో మాకు 90 పర్సెంటు చేరుతున్నది. 10 పర్సెంటో, 5 పర్సెంటో సేల్సుటాక్సుకు చేరుతున్నది. సేల్సుటాక్సు డిపార్టుమెంటు తరపున ఈ కలెక్షన్ జరుగుతుందనికాని వాళ్ళకు 10 పర్సెంటు కాకుండా 99 పర్సెంటు మునిసిపాలిటీకి వచ్చేటట్లయితే వాళ్ళ ఫైనాన్షియల్ పొజిషన్ బాగుంటుంది. సెంట్రల్ గవర్న మెంటు కూడ వాళ్ళ బిల్డింగ్సు గురించి మునిసిపాలిటీకి టాక్సు ఇవ్వకపోవడం విచారకరము. తరువాత విశాఖపట్టణము టవున్‌లో ఎక్స్‌పాన్షన్ స్కీము పెట్టారు. ఏరియాను ఎక్సుటెండు చేస్తున్నారు కాని వారికి ఏమి వసతులు కల్పించడంలేదు, అమెనిటీసు ఇవ్వడంలేదు, అక్కడ రోడ్సు లేవు, ఎలెక్ట్రిసిటీ లేదు. రోడ్సు వైడన్ చేసిన తరువాత, ముద్కు ఆ పోల్సు ఎక్కడ ఉన్నవి అక్కడనే రోడ్సు వైడన్ చేసిన తరువాత ఈ వైడన్ చేసిన రోడ్సులో మధ్యలో ఉండిపోతున్నాయి. వాటిని షిఫ్టు చేయమంటే ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటువారు మేము చేయము, గవర్నమెంటు చేయాలి లేకపోతే మునిసిపాలిటీ చేయాలి అంటున్నారు. మరి ఈ సమస్యను ప్రభుత్వము గమనించి వారికి తగిన వసతులు ఏర్పాటుచేసేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

డా. వి. చక్రధారి రావు :—అధ్యక్షా, ఈ పురపాలక సంఘాలు ఆరు భాగాలుగా విభజింపబడినాయి అనేది మంత్రిగారికి తెలుసు. ఇందులో ప్రభుత్వము ఒకటి ఆలోచించవలసిన విషయము ఉన్నది. ఈ పురపాలక సంఘ అధ్యక్షులు గాని, మేయర్సు గాని వెనుకటి కాలములో ఈ పదవులు ఎంతో ముఖ్యమైన పెద్ద పదవులుగా గౌరవనీయ పదవులుగా ఉండేవి. కాని పట్టణాభివృద్ధి అంత దృష్టిలో ఉండేది కాదు. అటువంటి 20 సంవత్సరముల తరువాత అది ప్రజల దృష్టిలోకి వచ్చింది. ఈ పురపాలక సంఘాల అధ్యక్షులు, మేయర్సు ఈ పట్టణాలను అభివృద్ధి చేయవలసియుంటున్నది. ఈ పురపాలక సంఘాలకు కేటాయించవలసినటువంటి డబ్బు పట్టణాభివృద్ధికొరకు కేటాయించవలెనని ప్రజల దృష్టికి వచ్చింది. [illegible] పరిస్థితులలో ఎట్టి ఆర్థిక పరిస్థితి ఉండడంగా ఉన్నది ? ఇది [illegible] ఎంతవరకు ముందుకు వస్తున్నది అనేది [illegible] వంటి ఇందులో ఆరు శాఖలు అనేవి ఇవి :—

1. డైరెక్టర్ ఆఫ్ మునిసిపల్ [illegible]

2. డైరెక్టర్ ఆఫ్ టవున్ ప్లానింగు.

3. డైరెక్టర్ ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసెస్

4. ఛీఫ్ యింజనీర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ హెల్తు.

5. ఇందుకు సంబంధించిన సూపరింటెండింగు ఇంజనీర్, పబ్లిక్ హెల్తు.

6. ఎగ్జామినర్ ఆఫ్ లోకల్ ఫండు ఆడిట్.

ఈ అన్నిటి మీద సెక్రటేరియట్ ఉన్నది ఏ పని జరగవలసినా ఈ ఆరు శాఖల ద్వారా రావలసియుంటుంది తప్ప మరో విధంగా ఒక కాగితము కూడ బయటికి రాదు. ఈ రోజు పురపాలక సంఘములో 15 వేలు దాటి ఏ ఒక రోడ్డు నిర్మాణముగాని, లేక ఒక డ్రెయిన్ నిర్మాణముగాని, లేక ఒక వంతెన నిర్మాణము గాని తీసుకోవాలంటే అది సంవత్సరము దాటినా కూడ తేలడంలేదు సూపరింటెండింగు ఇంజనీరుగారికి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, పబ్లిక్ హెల్తుకు పోవలసియుంటుంది త్వరగా అది బయటికిరాదు. నేను మంత్రిగారికి చెప్పాను. కొన్ని విషయాలు ఉన్నాయి. ఇప్పుడు ఈ ఎల్. ఐ జి క్వార్టర్సు కొరకు 1962 లో పురపాలక సంఘాలకు లోను ఇచ్చింది ప్రభుత్వము నాకు తెలిసినంతవరకు ఏ పురపాలక సంఘము కూడ, ఈ ఎల్. ఐ జి. క్వార్టర్సు కొరకు 64–65 లో ఇచ్చినటువంటి లోన్సును ఇంత వరకు కూడ ఉపయోగించలేదు. అప్పుడు ఉన్న ఎస్టిమేట్సు ప్రకారము పుర పాలక సంఘాలకు 5 పర్సెంటు ఎక్కువగా టెండరు తెచ్చుకొనే అధికారము, ఉన్నది తదుపరి 10 పర్సెంటు సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరుకు ఉన్నది; మరి 10 పర్సెంటు గవర్నమెంటుకు ఉన్నది కాని ఈనాడు రోజు రోజుకు, సంవత్సరానికి, సంవత్సరానికి ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి ప్రతి 6 మాసాలకు రివైజ్‌డ్ ఎస్టిమేట్సు జరుగుతున్నాయి. అటువంటి పరిస్థితిలో ప్రభుత్వానికి ఏదైనా పంపిస్తే. 2 సంవత్సరాలకు కూడ ఆ ఫైల్ సెక్రటేరియట్‌లో ఎక్కడ ఉన్నదో తెలియడం లేదు. నేను మొన్న ఒక ఫైలు గురించి విచారించవలసివచ్చింది. ఒక ఫైలు పి. ఇ. కి పంపించింది ప్లానింగు డిపార్టుమెంటులో ఉన్నది, సెక్రటేరియట్‌లో, దాంట్లో ఒక డైరెక్టరు 15 పర్సెంటు ఎక్సెస్ ఇచ్చారు అది ప్రభుత్వము ఒప్పుకొన్నది. దానిని తిరిగి పంపించడానికి ఒకటిన్నర సంవత్సరము ఎందుకు పడుతుందో ఆలోచించవలసిన విషయము ఇది. ఎందుకు ఇంత జాప్యము జరుగుతుందో అటువంటివాటివిషయంలోకూడ అర్థంకావడంలేదు. అంతే కాకుండా, 66 లో ప్రభుత్వము పురపాలక సంఘాలకు ఎల్. ఐ. జి. క్వార్టర్సు కొరకు ఇచ్చినటువంటి లోను, అది ఉపయోగించకపోగా, ఆ లోను మీద ఇంటరెస్టు తీసుకోబడుతున్నది. దానికి పీనల్ ఇంటరెస్టుకూడ ప్రభుత్వం విధిస్తే పురపాలక సంఘాలు రిజల్యూషన్స్ పెట్టి మేము యీ పని ప్రారంభింపలేదు; ఇంతవరకు ఆ పని కాలేదు అని అంటే మళ్ళీ ఆలోచనలో ఉంది అని ప్రభుత్వం అంటున్నది. ఇటువంటి చట్టాలు మార్చనిదే మాత్రం పురపాలక సంఘాలు బాగుపడవు అని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి ప్రభుత్వం ఎంత తొందరగా వీలైతే అంత తొందరగా యీ చట్టాలు మారిస్తే ఉపయోగంగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. 25 సం॥ల క్రిందట చేసిన

చట్టంలో మునిసిపల్ ఇంజనీర్‌కు 15 వేల రూ. ల ఎస్టిమేట్ వరకు ఇవ్వబడింది. ఇపుడు ఆ 15 వేల రూ.ల విలువ ఎంత ఉన్నదో ఆలోచించవలసిన విషయము. ప్రతి పురపాలక సంఘంలో 10 శాతం కంపల్సరీ సేవింగ్ ఉండాలని ప్రభుత్వము అంటున్నది. అది ప్రభుత్వ ట్రెజరీలో పెట్టబడుతున్నది. ఆ డబ్బు ప్రభుత్వము వాడుకోవటం జరుగుతుంది అది పురపాలక సంఘాలకు ఉపయోగపడటంలేదు దానిపైన పురపాలక సంఘాలకు వస్తున్న ఇంటరెస్టు లేదు. ఆ డబ్బు నేషనలైజ్డ్ బ్యాంక్స్‌లో పెడితే పురపాలక సంఘాలకు ఎతో ఇంటరెస్టు రావటానికి అవకాశము ఉంది. ప్రభుత్వము ఆ డబ్బు వాడుకొని, పురపాలక సంఘాలకు ఏదైనా అక్కరపడినపుడు ఎల్. ఐ. సి నుంచి లోన్ తెచ్చుకొని వాడుకోమంటున్నారు. పురపాలక సంఘాల డబ్బు ఉన్నప్పటికీ- వారు వేరే లోన్ తెచ్చుకోవటము, దానికి వేరే ఇంటరెస్టు కట్టుకోవటం జరుగుతున్నది. భూగర్భ మురుగు నీటి పారుదల కాలవల పథకాలు మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేటులో ఆరు పురపాలక సంఘాలలో తీసుకోబడుతున్నాయని చెప్పబడింది. తెలంగాణాలో మొట్టమొదట వరంగల్‌లో యీ భూగర్భ మురుగు నీటి పారుదల కాలవల పథకం ప్రారంభించవలసిఉంది. వరంగల్‌లో ప్రారంభిస్తే- తర్వాత నిజామాబాద్‌కు వస్తుందనే అవకాశం ఆశ ఉండేది. కాని ఇపుడు వరంగల్‌లో ప్రారంభించబడటంలేదు. నిజామాబాదులో ప్రారంభించే అవకాశంలేదు. గుంటూరు, నెల్లూరు, తెనాలి, విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీలలో యీ భూగర్భ మురుగు పారుదల పథకాలు అమలు జరపటానికి నిశ్చయించారు. అక్కడ పెట్టవలసినదే. ఇక్కడ తెలంగాణాలో కూడ భూగర్భ మురుగు పారుదల పథకాలు ప్రారంభిస్తే బాగుంటుంది. ఈ భూగర్భ మురుగు పారుదల పథకాలకు తెలంగాణాలో ప్లాన్సు తయారైనవి. ఈ పథకం అమలుజరపాలంటే కోట్ల రూ. లు అమౌంటు అవసరము. ఈ విషయంలో మన ప్రభుత్వము ముందుకువచ్చి సెంట్రల్ గవర్నమెంటును అర్థించి 50 పర్సెంటు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు షేర్, 25 పర్సెంటు స్టేట్ గవర్నమెంటు షేర్- 25 పర్సెంట్ ఆయా మునిసిపాలిటీల షేర్ ఉండేటట్లు నిర్ణయించి- 25 పర్సెంట్ మునిసిపాలిటీల షేర్‌కు- ఆ మునిసిపాలిటీస్‌కు ఎల్. ఐ. సి. నుంచిగాని, బ్యాంకుల నుంచిగాని లోను ఇప్పిస్తేగాని మునిసిపాలిటీలలో యీ పథకాలు అమలుజరగవు. ఆ విధంగా షేర్ నిర్ణయించి మునిసిపాలిటీలకు లోన్ ఇప్పించకపోతే యీ పథకాలు కేవలం కాగితం మీదనే ఉండిపోతాయి. పురపాలక సంఘాలలో 30 [illegible] క్రిందట తీసుకోబడిన వాటర్ వర్క్సు ఇప్పటికీ ఉన్నవి. 51 లో ఉన్న జనాభా కంటె ఇపుడు జనాభా రెండింతలు అయింది. అప్పటి వాటర్ వర్క్సే [illegible] ఉన్నవి. పెరిగిన జనాభా అవసరాలు తీర్చే విధంగా వాటర్ వర్క్సు [illegible] చేయటానికి డబ్బు ఏ విధంగాను కేటాయించబడలేదు. వాటర్ వర్క్సు [illegible] చేయటానికి మునిసిపాలిటీలకు ఎల్. ఐ. సి నుంచి [illegible] మునిసిపాలిటీలకు మంచినీటి కొరకు [illegible] [illegible] [illegible] పురపాలక సంఘాలకు షేర్ [illegible] [illegible]

ఎలక్ట్రిసిటీ మంత్రిగారు ఇక్కడ ఉన్నారు ఎలక్ట్రిసిటీ బిల్లు కట్టకపోతే వెంటనే పురపాలక సంఘాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ కట్ చేస్తున్నారు అయితే పురపాలక సంఘం వారి లాండ్‌లో వారి ట్రాన్స్‌మిషన్స్ పెడుతున్నారు దానికి రెంట్ వారు పురపాలక సంఘాలకు కట్టటంలేదు దాని రెంట్ ఫిక్స్ చేసి వెంటనే అది వసూలుచేసుకొంటే పురపాలక సంఘాల ఆర్థిక పరిస్థితి పెరిగే అవకాశము ఉందని మనవిచేస్తున్నాను డైరెక్టు ఎలక్షన్స్ అన్నారు డైరెక్టు ఎలక్షన్స్ జరిగితే బాగుంటుంది. అయితే 65 యాక్టును మోడిఫై చేయకపోతే డైరెక్టు ఎలక్షన్స్ వల్ల లాభం లేదు ఈ యాక్టు ప్రకారం ఒక గ్రిప్ లేనిదే చైర్‌మన్ పనిచేయ లేడు. డైరెక్టు ఎలక్షన్స్ వచ్చినప్పుడు మునిసిపాలిటీలలో ఏ రిజల్యూషను వచ్చినా— చైర్‌మన్‌కు గ్రిప్ ఉండే విధంగా చట్టాన్ని మాడిఫై చేయకపోతే- చైర్‌మన్‌ను డైరక్టు ఎలక్షను ప్రకారం ఎన్నుకొన్నా ఒకటే ఇపుడుఉన్న పద్ధతిలో ఎన్నుకొన్నా ఒకటే. 65 యాక్టు మాడిఫై చేయనిదే డైరెక్టు ఎలక్షన్స్ వద్దు. అది మాడిఫై చేస్తేనే డైరెక్టు ఎలక్షన్స్ ఉండాలని మనవిచేస్తున్నాను

శ్రీ జి. సోమశేఖర్ (హిందూపురం):— అధ్యక్షా! మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషను ప్రజంట్ సెటప్ మార్పు కావాలి. ఇపుడు మునిసిపాలిటీస్ టరమ్ 5 సం లు ఉంది ఆ టరమ్ 2 సంల కంటె ఎక్కువ పెడితే మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ బాగుండదు చైర్‌మన్ టరమ్, మునిసిపల్ కౌన్సిలర్స్ టరమ్ 2 సం లుఉండాలి ఐదుసంవత్సరాలు ఆ మునిసిపల్ చైర్‌మన్ ఆ కౌన్సిలర్సే పాతుకుపోతే అక్కడ కార్యక్రమాలు సక్రమంగా జరగక, వారు స్వలాభంకొరకు పాటుపడుతున్నారు. కాబట్టి ఆ సెటప్ మార్పు చేయాలి. ప్రత్యక్ష ఎన్నికలు గురించి మొన్న మంత్రిగారు పేపర్ స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు. హై పవర్ కమిటీ వలపో కావాలన్నారు. ప్రత్యక్ష ఎన్నికలు ఎంత తొందరగా వీలయితే అంత తొందరగా జరిపించాలి. ఇపుడు మునిసిపాలిటీస్ ఎన్నికలు 3 నెలలో, 6 నెలలో పోస్టుపోన్ చేస్తున్నారు. ఎన్నికలు పోస్టుపోన్ చేయటం వల్ల అక్కడ వారు అన్యాయాలు చేయటానికి అవకాశాలు ఉన్నవి. డైరెక్టు ఎలక్షన్స్ జరపాలి చైర్‌మన్ డైరెక్టు ఎన్నికలలో ఎన్నుకోబడితే ఇక కౌన్సిలర్స్ ఇబ్బంది ఉండదు చైర్‌మన్ స్వతంత్రంగా ఆయా కార్యక్రమాలు జరపటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ప్రయివేట్ బాడీ నుంచి మునిసిపల్ చైర్‌మన్ ఉంటే బాగుంటుంది. కొంతమంది మునిసిపల్ చైర్‌మన్‌లు ఇక్కడ ఎం. ఎల్. ఏలుగా కూడా ఉన్నారు. ఒక్కరే అక్కడ చైర్‌మన్‌గా, ఇక్కడ ఎం. ఎల్. ఏ. గా ఉండటం వల్ల సక్రమంగా అక్కడ కార్యక్రమాలు చేయలేకపోతున్నామంటున్నారు. ఎం. ఎల్. ఎ. మునిసిపల్ చైర్‌మన్‌గాఉంటే అక్కడ కార్యక్రమాలు జరుగవు. మునిసిపల్ చైర్‌మన్‌ను ప్రయివేట్ బాడీనుంచి ఎన్నుకొంటే బాగుంటుందని నాపలహా ప్రతిటౌన్‌లో 40 పర్సంట్ ఉనాఖా చాల వెనుకబడినవారు మైనారిటీవర్గాలవారు ఉన్నారు. వారు మురికి కూపాలలో బాధపడుతున్నారు. మనకు స్వాతంత్ర్యంవచ్చి 25 సంవత్సరాలైనా వారిపరిస్థితిమారలేదు. వారికొరకు స్లమ్ క్లియరెన్స్‌స్కీము అమలుజరిపి, వాటర్ లేటరీ బాత్‌రూమ్స్ సౌకర్యాలు వారికి కలుగజేయటానికి ప్రభుత్వం చర్యలు

తీసుకోవాలి. మంత్రిగారు స్లమ్ క్లియరెన్స్‌కు కొన్ని టౌన్స్‌లోమాత్రమే చర్యలు తీసుకొంటున్నట్లుచెప్పారు మనరాష్ట్రంలో ప్రతిపట్టణంలో ఈ మైనారిటీవర్గ ప్రజలు ఉన్న ప్రాంతాలలో స్లమ్ క్లియరెన్స్, వాటర్, లేవటరీ, బాత్‌రూమ్‌ని సౌకర్యాలు కలుగచేయాలి. అందుకు అక్కడ స్థలం లేకపోతే ఆటౌన్ ఏరియాలో ప్రత్యేకంగా స్థలంఏర్పాటుచేసి వారికి ఆవసతి కల్పించాలని కోరుతున్నాను ఇప్పటికి ఎలక్షన్స్‌అయి నాలుగు నెలలు అయినది. ఈనాటివరకు టౌన్స్‌లో మంచినీటివసతి సదుపాయాలుచేయలేదు హిందూపూర్ టౌనులో మంచినీరులేక ప్రజలు బాధపడుతున్నవిషయం ఎన్నోసార్లు చెప్పటంజరిగింది. లక్ష పాపులేషన్‌వున్న హిందూపూర్ టౌన్‌లో అక్కడ నీటివసతి కలుగచేయకపోతే వారు ఎట్లాబ్రతకాలి? కాబట్టి ప్రభుత్వం తక్షణమే ప్రతిటౌన్‌లో నీటివసతికి ప్రయత్నంచేయాలి రిగ్స్‌ద్వారా చేయిస్తారో జియోలాజికల్ సర్వేచేయించి బావులు త్రవ్విస్తారో, చెరువులు త్రవ్విస్తారో ఏవిధంగా ప్రభుత్వంవారుచేసినప్పటికి ప్రతిటౌన్‌లో నీటిసౌకర్యం కలుగచేయాలి టౌన్స్‌లో లేవటరీస్‌విషయం చాలా అధ్వానంగాఉంది. పేదకుటుంబాలు ఆడవారు బయటకుపోవాలంటే చాలా ఇబ్బందిగాఉంది మునిసిపాలటీలలో ప్రతి వార్డులో లేవటరీలు తప్పకుండా ఉండాలని ప్రభుత్వం ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ పంపించాలి. ఇకపన్నులవిషయంలోచూస్తే మునిసిపల్ చైర్మన్ కౌన్సిలర్స్‌కు వారికి సంబంధించినవారికి వేల్యుయేషన్ తక్కువవేస్తూ పేదవారిపైన ఎక్కువవేసి వసూలుచేస్తున్నారు. అట్లాకాకుండా అందరికి సమానమైన పద్ధతిలోవేయాలి మునిసిపల్‌వర్క్స్, ఆ చైర్మన్ ఆఊళ్ళో ఉండే కంట్రాక్టర్స్‌కే ఇస్తున్నారు. వన్‌ఫోర్త్ అంటున్నారు. ఆ మునిసిపల్ వర్క్స కంట్రాక్ట్సు ఆ ఊళ్ళోఉండే కంట్రాక్టర్స్‌కు కాకుండా వేరేటౌన్స్‌లో ఉన్నవారికిఇస్తే ఉపయోగంగాఉంటుంది అదే టౌన్‌లో అదే కౌన్సిలర్స్‌కు కాంట్రాక్టుఇస్తే పనులు సక్రమంగాజరగవు కాబట్టి అది మార్పు చేయాలి. బస్‌స్టాండ్‌విషయం చెపుతాను బస్‌స్టాండ్ టౌన్‌మధ్యలోపెట్టి కొన్నిమార్పులు చేయాలనే కార్యక్రమాలుఉన్నాయి. హిందూపూర్‌లోకూడ మార్పుచేయాలని యున్నది మార్పుచేయడంవిషయంలో అభ్యంతరం ఏమిపెట్టడంలేదు గాని అందరికి అనువైనచోట ఊరిలో ఎవరికి యిబ్బంది జరగకుండా అందరికిసౌకర్యంగా ఉన్నచోట బస్‌స్టాండ్ పెడితే బాగాఉంటుంది. హిందుపూర్‌లో ఆస్పత్రిప్రక్కనే బస్‌స్టాండ్ పెట్టాలని మునిసిపాలిటీవారు తీర్మానంచేసి పంపించారు. ముఖ్యమంత్రి గారు స్టే గూడ యిచ్చారు. పరిశీలనచేయాలని. ఆస్పత్రి ప్రక్కనే 840 హరిజనుల ఇళ్లుఉన్నాయి. బండిపాటఅని ఒకమార్కెట్ వున్నది. ఈమూడు ఉండేచోట మూడులక్షల 60 వేలరూపాయల పెట్టుబడితో బస్‌స్టాండ్ పెట్టాలని. త్రాగడానికి నీరులేకుండాఉండె పరిస్థితులలో వేరేచోటికి బస్‌స్టాండ్ మార్పుచేయడం బాగాఉండదు. గవర్నమెంట్‌స్థలం ఎక్కడఉంటుందో అక్కడ ఏర్పాటుచేస్తే బాగాఉంటుందని సలహా. ఫస్టుగ్రేడ్ శానిటరి ఇన్‌స్పెక్టర్స్ ఉంటేకూడ వాళ్ళకి మునిసిపాలిటీస్‌లో అవకాశం యివ్వకుండా పోతున్నారు. సెకండ్‌గ్రేడ్ వారినే అక్కడ అడ్జార్స్ చేస్తున్నారు. కాబట్టి మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ పూర్తిగా పరిశీలనచేసి ఈ శానిటరీ యిన్‌స్పెక్టర్సును ఫస్ట్‌గ్రేడ్ మునిసిపాలిటీస్‌లో తప్పకుండా

తీసుకోవాలి. బిల్ కలెక్టర్స్ 20, 30 ఏండ్లనుంచి అక్కడనే ఉంటూ, పాతపన్నే వసూలుచేస్తుంటూ కొందరు డబ్బులుకూడ వసూలుచేస్తున్నారు. స్కూల్సులో టీచర్సును ఎట్లాఅయితే ట్రాన్సుఫర్ చేస్తారో అట్లాగే స్టాఫ్ నుకూడ కంప్లీటుగా ట్రాన్సుఫర్ చేస్తే పరిపాలన సక్రమంగా బాగా ఉంటుందని మనవిచేస్తూ విరమించు కుంటున్నాను.

శ్రీ పి. లక్ష్మణరావు (బందరు):—అధ్యక్షా, గౌరవనీయమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన మునిసిపల్ డిమాండును సమర్థిస్తూ కొన్ని సూచనలు తెలియపరుస్తు న్నాను. ఎప్పటి కప్పుడు మన బడ్జెటులో కోస్తా ఏరియా 600 మైళ్లు ఉన్నదని, 7, 8 కోట్ల రూపాయలు ఉన్నాయని, 10, 15 సంవత్సరాలనుంచి వింటూనే వస్తున్నాము. మాటిమాటికి యిది మెన్షను చేసేదానికంటె చేయ గలిగింది ఏదైనా ఉంటే ఒకటి మెన్షను చేసి చేసుకోవడం ఉత్తమమైన పని అని మనవి చేస్తున్నాను. బందరు రేవు చాల పురాతనమైన రేవు పట్టణం. 1937 లో యింటర్ నేషనల్ పోర్ట్గా చెప్పబడిన రేవు ఈ రోజున మూతబడిపోయి ఏ విధమై నటువంటి వ్యాపారం లేకుండా నిలబడి పోయిన రేవుగా తయారైంది. ఈ రేవులను, సముద్రం యొక్క వ్యవహారాన్ని, నీటి వనరులను వినియోగించుకొనే పరిస్థితులు మన ప్రభుత్వానికి అర్థం కాలేదేమోనని నేను అనుకుంటున్నాను. ఇంగ్లీష్ ప్రభుత్వం, ఉన్నప్పుడు వీరు మెన్షను చేసిన రేవులు, కాకినాడ, మచిలీపట్నం, భీమునిపట్నం, వాడరేవు, నరసాపురం, కళింగపట్టణం, ఈ అన్ని రేవుల నుంచి వ్యాపారం సాగిం చారు ఇతర దేశాలకు. మనకు యిండిపెండెన్సు వచ్చిన తరువాత ఈ రేవులన్నీ మూతపడి, ఒక కాకినాడ నుంచి సరుకు ఎగుమతి చేయడం సంభవిస్తున్నది. మన ఆంధ్రప్రభుత్వానికి రేవులను అభివృద్ధి చేసే కెపాసిటి లేదో, చేయాలనే దృష్టి లేదో అనిపిస్తున్నది. రేవులు అభివృద్ధి అయితేరవాణా ఎక్కువ అవుతుంది. ప్రభుత్వా నికి ఆదాయం రావడానికి అవకాశాలు ఉంటాయి. బందరు రేవు నుంచి అనేక లక్షల టన్నులు ఎగుమతి అవడం, ఎన్నో లక్షల బస్తాలు యితర దేశాలకు రవాణా చేయడం, ఎంతో యిన్కం రావడం అందరికి తెలిసిన విషయమే. అటువంటి రేవును అభివృద్ధి చేయడానికి కోటి 80 లక్షల రూపాయలు ఫేజ్డ్ ప్రోగ్రామ్గా ఏర్పాటు చేశారు అని తెలుస్తున్నది. బందరు రేవు, సెంట్రల్లీ లొకేటెడ్ రేవు పట్టణంగా యున్నది. మద్రాసు నుంచి వైజాగ్ వరకు మచిలీపట్టణం రేవు తప్ప యింకొక రేవు లేదు. ఇది అన్నిటికి సెంట్రల్లీ లొకేటెడ్ పోర్టు. దీనిని డెవలప్ చేసినట్లయితే వ్యాపార సంస్థలకు, యితర వర్తకులకు అనేక మందికి ఎంతో తేలికగా ఎగుమతులు, దిగుమతులు సాగించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఎక్కువ ఖర్చు కాకుండా లాభ సాటిగా [illegible] చేసుకోడానికి అవకాశం ఉండే రేవును యివ్వాళ చేపట్టాలని చెపితే ఫేజ్డ్ ప్రోగ్రామ్ క్రింద కోటి 80 లక్షల రూపాయలు శాంక్షను చేశారు. అంతకుముందు 68—69, 70—71, 71-72 లో 30 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాము. ఈ రేవుకు అని యిందులో మెన్షన్ చేశారు. రోజూ ఆ రేవు తిరిగి వస్తూనే ఉంటాము, చూస్తూనే ఉంటాము. 30 లక్షలు కాదు; 7, 8 లక్షల రూపాయల కంటె ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టిన పరిస్థితి లేదు. ఒక చిన్న గోడౌను. మూడు నాలుగు ఆర్. సి. సి. బ్రిడ్జెస్ కట్టారు తప్ప మొత్తం డబ్బు అంతా ఏమి

చేశారో ఎవరికి అర్థం కాని పరిస్థితి. దానిని కమిటి వేసి ఎంక్వయిరి చేసినట్లయితే బాగా తెలియడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఈ రాయలసీమకు, తెలంగాణకు, కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లాలకు చుట్టుప్రక్కల ఏ రేవులు లేవు కాబట్టి ఈ రేవును అభివృద్ధి చేసినట్లయితే చక్కగా రవాణా అభివృద్ధి అవుతుందని తెలియ పడుచున్నాను. అక్కడ బోట్సు కట్టడానికి 20 లక్షల రూపాయలు శాంక్షను చేశారు. సెయిలర్స్ అనండి, బోట్స్ కన్‌స్ట్రక్టు చేసే కార్‌పెంటర్స్ అనండి, అక్కడ ఉన్నటువంటి అనుభవం రాష్ట్రంలో ఎక్కడా లేదు. కాబట్టి ఈ కట్టబోయే బోట్సు అక్కడ ఉండే పరిస్థితులకు అనుగుణంగా కట్టడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ బోట్స్ అన్ని బందరు రేవులోనే కట్టించాలని వారిని కోరుతున్నాను. అక్కడ పోర్టు ఆఫీసర్ లేదు. 10, 15 ఏళ్ళ నుంచి పోర్టు ఆఫీసరును అప్పాయింట్ చేయమని మేము రిక్వెస్టు చేస్తూనే ఉన్నాము గవర్నమెంటు వేస్తున్నాము అంటున్నారు పేపర్‌లో అడ్వర్‌టయిజ్ చేస్తున్నాము ఎవరూ రావడం లేదు అంటున్నారు. పోర్టు ఆఫీసర్‌కు 600-900 స్కేల్ మీద రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యిస్తామని చెపుతున్నది. 900 రూపాయలకు రమ్మంటే ఏ పోర్టు ఆఫీసర్ రారు. స్టీమర్‌లో రెండు వేలు, మూడు వేలు జీతం వచ్చేవాడు 900 రూపాయలకు రమ్మంటే వచ్చేవాడు ఉండడు. ఎక్కడైతే స్టీమర్ ఎంకరేజ్ చేసి సర్వే చేయాల్సి వస్తే అప్పుడే తప్ప కదమ టైమ్‌లో పోర్టు ఆఫీసర్‌కు పని ఉండే పరిస్థితి లేదు అందుచేత మెకానికల్ మెరైన్ యింజనీర్‌ను టెంపరరీగా పోర్టు ఆఫీసర్‌గా అప్పాయింటు చేసినట్లయితే ఆ పోర్టులో జరుగుతున్నటువంటి డెవలప్‌మెంటు చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇవ్వాళ మన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో విశాఖపట్టణం సెంట్రల్ పోర్టు అయిపోయింది. కాకినాడ సెంట్రల్లీ డెవలప్‌డ్ పోర్టు క్రింద తీసుకొన్నారు. మచిలీపట్టణం మిగిలిపోయింది. పోర్టు ఆఫీస్ అంతా హైదరాబాదుకు షిఫ్ట్ చేసి కరెస్‌పాండెన్స్‌లో అక్కడ యిక్కడ డిలే చేసే దానికంటే ఒక పోర్టు ఆఫీసర్‌ను కాకినాడకు, ఒక పోర్టు ఆఫీసర్‌ను మచిలీపట్నానికి వేసినట్లయితే పోర్టు బాగా డెవలప్ అవడానికి వీలు ఉంటుంది. బందరు రేవుతో 1987 నుంచి సెయిలింగు వెసెల్స్ యిండస్ట్రి ఉండేది. సెయిలర్స్‌గా యితర దేశాలకు [illegible] గలిగిన వారు, ఎంతో అనుభవజ్ఞులు ఉన్నారు. సెయిలింగ్ వెసెల్స్ యిండస్ట్రి పెట్టినట్లయితే రెండు, మూడు వేలమంది దీని మీద ఆధారపడి ఉన్నారు. [illegible]టర్స్‌గాని, రోప్ మాన్యుఫాక్చరర్స్‌గాని, లోడింగు అండు అన్‌లోడింగు, [illegible]గాని అనేకమంది ఆధారపడి ఉన్నారు. వెంటనే అక్కడ సెయిలింగు వెసెల్స్ యిండస్ట్రి ఏర్పాటు చేసినట్లయితే వీరందరి అన్‌ఎంప్లాయిమెంటు సాల్వ్ చేసిన [illegible] శాము. ఈ రేవును డెవలప్ చేయడానికి [illegible] డ్రెడ్జర్స్‌ను తీసుకువచ్చి [illegible] చేయునంత కాలం [illegible] కాశాలు లేదు. దానికి వెంటనే [illegible] [illegible]

మచిలీపట్టణం పోర్టు సెంట్రల్లీ లొకేటెడ్ పోర్టు. కాబట్టి మచిలీపట్టణం డెవలప్ చేయాలని పదే పదే మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇది కావాలని నెగ్లెక్టు చేయాలనే చేస్తున్నారని నేను అనుకుంటున్నాను. మొట్టమొదట మనమంతా మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఇమిడివున్నప్పుడు- వారు మద్రాసు పోర్టుకు దెబ్బ తగులుతుందని చెయ్యలేదు. ఇప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్రములో చేరిన తరువాత కాకినాడను డెవలప్ చేస్తున్నారు తప్ప మచిలీపట్నంరేవును డెవలప్ చేయడంలేదు. న్యాయంగా మచిలీపట్నం గుడా వెళ్ళవలసిన కార్గో అంతా కాకినాడకు వెడుతున్నది. కాకినాడకు వంద మైళ్ళలోపున విశాఖపట్నం హార్బర్ పోర్టు వున్నది. అటువంటప్పుడు మళ్ళీ కాకినాడను డెవలప్ చేయడం సరికాదు. మచిలీపట్నం పోర్టును కావాలని నెగ్లెక్టు చేస్తున్నారని నేను అనుకుంటున్నాను. కాకినాడకు చేసినదానిలో పది పర్సెంట్ మచిలీపట్నానికి చేసినా తప్పకుండా మచిలీపట్నం అభివృద్ధి అవుతుందని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— అధ్యక్షా! ఇప్పుడు ఏదయితే హైపవర్ కమిటీ వచ్చిందో అది గవర్నమెంటుకు రికమెండేషన్సు యివ్వడం జరిగింది. అందులో ఎన్ని రికమెండేషన్సు గవర్నమెంటు యాక్సెప్టు చేసింది? తరువాత యీ మునిసిపల్ యాక్టులో చాలా అవకతవకలు వున్నాయని కూడ వారు రికమెండ్ చేయడం జరిగింది. కొత్త ఎలక్షన్సు రాబోతున్నాయి కాబట్టి, యాక్టు క్రింద ఆఎలక్షన్సు జరిపిస్తే బాగుండదు. కాబట్టి ఇప్పుడు కొత్త ఎలక్షన్సు రాబోతున్నాయి కాబట్టి, వాటికొరకు యీ యాక్టులో అమెండుమెంటు తీసుకురావాలని నా ఉద్దేశం. ఎనంతవరకు యీ సెషన్‌లోనే దానిని తీసుకువచ్చి, ఎలక్షన్సు జరపాలని నేను కోరుతున్నాను.

ఇంక మునిసిపాలిటీస్ ఫండ్స్ విషయం. మునిసిపాలిటీస్‌కు సరియైన ఫండ్స్ గాని, గ్రాంట్సుగాని యివ్వడం లేదు. అందువల్ల చాలా మునిసిపాలిటీస్ పని చేయడంలో వెనక్కుపోతున్నాయి. ఆక్ట్రాయి పన్ను 40 లక్షలకు పైగా వచ్చేది. అదికూడా ఆపేశారు. అందువలన సరిఅయిన ఎమౌంటు రావడంలేదు. కార్పొరేషను నడపడం కష్టంగా ఉంది. 1969 లో చాలా రిజల్యూషన్సు పాస్ చేశారు. దానిలో ఎన్ని రిజల్యూషన్సు గవర్నమెంటు ఒప్పుకున్నది? వివరంగా చెప్పాలని [illegible]న్నాను. తరువాత ఇప్పుడు 94 సీట్సు వుంటే వాటిని 98 చేశారు. [illegible] 12 [illegible] వాటిని 8 చేశారు. దినదినం జనాభా పెరిగిపోతున్నది. [illegible] సీట్సు [illegible] అయితే నేనసేది ఏమంటే ఒకప్రక్క [illegible] జనరల్ సీట్సు పెంచాలి, [illegible] అవసరం ఎందుకు వచ్చింది? దానిని [illegible] గవర్నమెంటు [illegible] పైన కూర్చున్న రిజర్వేషను [illegible] గ్రహిస్తూ చెప్పేది ఒకటి, చేసేది ఒకటి, [illegible] నేను గట్టిగా చెబుతున్నాను. [illegible] రిజర్వేషను [illegible] రిజర్వేషను [illegible] చేయవలయును [illegible]

ఎలక్షన్సుకు సంబంధించిగాని, పంచాయితీ ఎలక్షన్సుకు సంబంధించిగాని మీరు యీ రిజర్వేషను పద్ధతినే గనుక ఎత్తివేయవలయుననుకుంటే ఎత్తివేయండి ఈ విధంగా తక్కువచేయడం మాత్రం సరికాదు, జనాభా ప్రకారంగా యీ సీట్సు చాలా ఎక్కువ చేయాలి. తరువాత 1969 లో- ఇక్కడ తెలంగాణా ఉద్యమము జరిగినప్పుడు చనిపోయినవారికి హైదరాబాదు సికింద్రాబాదులలో మెమోరియల్ ఏర్పాటు చేయడం విషయమై నేను ప్రతిసారీ అడుగుతున్నాను ఇక్కడ కూర్చున్న మినిస్టరు, యీయన మినిస్టర్ కాంగానే, అక్కడకు పోయి శాల్యూట్ కొట్టారు. ఆ శాల్యూట్ మరచిపోయారేమో ఇంతమంది పిల్లలు ప్రాణాలు తీసుకున్నారు. అంతమంది పిల్లల ప్రాణాలు తీసుకుని యీ మినిస్టర్సు యిక్కడ జోరుగా కూర్చున్నారంటే వారి మెమోరియల్స్ విషయంలో పదేపదే యిక్కడ తీసుకు వస్తావుంటే కూడా- యింక దానిని గురించి ఏమిచెప్పాలో కూడ నాకు అర్థము కావడంలేదు— అయిదుగురు మినిస్టర్సు ఇక్కడ మంచి...

శ్రీ యం. మాణిక్ రావు:— గౌరవ సభ్యులకు నేను మనవిజేసేదేమంటే- అది శాంక్షను అయింది. ఆ డిజైను తయారయింది. ఆ పని పూర్తి అవుతుంది.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— ఏమైనప్పటికి, నేను చెప్పేదేమంటే- అసలు యింతవరకు ఎందుకు తీసుకురాలేదు? అని నేను అడుగుతున్నాను. పిల్లలకు డబ్బు యిచ్చి, వారిని పోలీసువారి ఎదుటకు పంపించినది మీ పదవుల కొరకేనా? అని నేను అడగదలచుకున్నాను. అసలు కాంగ్రెసుకు ఏ సిద్ధాంతం వుంది? ఇదే అపోజిషనులో కూర్చున్నవారిని మినిస్టర్సుగా తీసుకుని, యింతమంది పిల్లల ప్రాణాలు తీసుకుని ...

శ్రీ యం. మాణిక్ రావు:— గౌరవ సభ్యులు సబ్జెక్టుపై మాట్లాడితే మంచిది.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— నేను మాట్లాడేదానికి, దీనికి సంబంధము వుంది.

Sri M. Manik Rao:— Regarding the memorials, I said

Smt. J. Eswari Bai:— That is very nice, thank you.

Sri M. Manik Rao:— If the hon. Member talks out of the way, I cannot tolerate.

Smt J. Eswari Bai:— How can you tolerate. You cannot tolerate. Intolerable thing, Sir. అష్టు 15 [illegible] ఇన్వీల్ కావాలని కూడా నేను చెబుతున్నాను.

ఇంకొకటి- వాటర్ విషయం. [illegible] చేస్తున్నారు. ఇంట్లో పది, పన్నెండు [illegible] ప్రాణదానికి [illegible] [illegible] తీర్థింగ్సు [illegible]

దొరుకుతాయా అని తిరగవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడినది. పరిస్థితి చాలా కష్టంగా ఉంది. ఇంక పల్లెటూళ్లలో, డిస్ట్రిక్టులో, తాలూకాలలో ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ వుండాలని, అప్పటికి 25 సంవత్సరాలైనది, సిల్వర్ జూబిలీ కూడా చేసుకోబోతున్నారు. యీ రోజుకూ నీళ్లు యివ్వలేని పరిస్థితి ఉంది. సికిందరాబాదు, హైదరాబాదులలోని రోడ్ల పరిస్థితి చూడండి. మెయిన్ రోడ్సులో పెద పెద్ద గుంటలు, చౌరాస్తాలలో గుంటలు. అడిషనల్ కమీషనర్ కు చెప్పాను. ఎప్పుడు కాల్ చేసినా కమీషనర్ మాత్రం దొరకడు. ఢిల్లీ పోయాడనో, యింకెక్కడికో పోయాడనో తప్ప నేను పదిసార్లు కాల్ చేసినా ఆ కమీషనర్ మాత్రం దొరకలేదు, ఫుట్ పాత్స్ కూడ త్రవ్వి పారేశారు. కింగ్స్ వె, మెయిన్ రోడ్, ఎట్లావుందో ఒక్కసారి చూడండి. మునిసిపాలిటీలో డబ్బు యిస్తే నేగాని ప్లాన్స్ శాంక్షను కావు. చిలకలగూడాలో, నా ఇంటి వెనక, పది బిల్డింగ్సు కట్టారు, నేను చెప్పినప్పుడు ఆపెయ్యడం, తరువాత కంటిన్యూ చేయడం యీ విధంగా కార్పొరేషను డబ్బు తిని పనిచేస్తున్నదంటే యిది చాలా సిగ్గుచేటు ముఖ్యంగా నా నియోజకవర్గం, ఎల్లారెడ్డి ఏరియాలో రోడ్సు లేవు. ప్రభుత్వం వారికి ఫండ్సు యివ్వాలి. కనీసం తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సులో రోడ్సు, ఫుట్ పాత్స్, డ్రెయినేజి, డిఫెన్సీ ఉండాలి. ఏ మినిస్టరూ చూడడంలేదు. చేయడంలేదు. వారికి డబ్బు యిచ్చి హెడ్ క్వార్టర్సు సరిజేయాలని నేను వేడుకుంటున్నాను.

తరువాత టీచర్సు బదిలీల విషయం, ఒక మునిసిపాలిటీ నుంచి యింకొక మునిసిపాలిటీకి చాలా తరచుగా టీచర్సును ట్రాన్స్‌ఫరు చేస్తున్నారు. ఈరోజుల్లో పరిస్థితి ఎట్లా వుందో మీకు తెలుసు రెండు మూడు కాపురాలు మెయిన్ టెయిన్ చేయడం చాలా కష్టం. ఒక టీచరుకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తే అతను ఇక్కడ, అక్కడ కూడ కాపురం మెయిన్ టెయిన్ చేయడం చాలా కష్టం అవుతుంది. ఈ విధంగా జరుగకుండా చూడాలని నేను కోరుతున్నాను.

సికిందరాబాదులోని మారేడ్ పల్లి— బలరాం బాక్స్— డీసెంట్ బిల్డింగ్సు— [illegible], ఫిమేల్స్ కు కట్టారు. అది హారిబుల్ గా ఉంది. నేను పది లెటర్సు [illegible] ఇబ్బంది చాలా ఉంది. నేను ఎటువంటి ఎం. ఎల్. ఎ నో [illegible] మంత్రిగారికి తెలుసు. నేను పది లెటర్సు వ్రాశాను. [illegible] కూడ వ్రాశాను. తీసుకుపోయి చూపించాను. పెద్ద పెద్ద బొందలు [illegible] అక్కడ [illegible] వుండలేకపోతున్నాను. నేను [illegible] అక్కడ [illegible] చేసి [illegible] జాగాలో కట్టమని [illegible] వసూలుచేస్తున్నది, చేసే పనులు [illegible] రూపీస్ స్పెండ్ చేశారు. [illegible] కనెక్షన్ ఇవ్వలేదు. [illegible] యున్నదంటే [illegible] ఎట్లాగా వున్నాయనో ఏవేవో చెబుతూ ఉంటారు [illegible] అక్కడ [illegible] చేయాలి. [illegible] గవర్నమెంటు [illegible] ప్రయోజనం ఉండాలి [illegible] చెప్తున్నానని నేను [illegible].

లైట్సు మునిసిపాలిటీ తీసుకుంది. ఎక్కడ సంగతో ఎందుకు, నా ఇంటి దగ్గర రోడ్డు లోనే పది పదిహేనురోజులు కూడా ఒక్కొక్కసారి లైటులు ఉండవు. ఇంటి మేషను యిచ్చినా మునిసిపాలిటీవారు కేసు చేయరు. ఇదివరకు ఎలక్ట్రిసిటీ వారిక్రింద ఉండేది యిప్పుడు మునిసిపాలిటీవారు యీ లైట్సు విషయం తీసుకున్నారు, తరువాత, స్వీపర్సుకు మెటర్నిటీ లీవు సరిగా యివ్వడం లేదని వింటున్నాను. సోపు, ఆయిలు వారికి దొరకడం లేదని వింటున్నాము. అవన్నీ వారికి ఇవ్వాలి. స్వీపర్సుకు గవర్నమెంటు లాండు—మునిసిపాలిటీ లాండు ఉన్న చోట చిన్న యిళ్లు కట్టించి యివ్వాలని కోరుతున్నాను మన సిటీ అంతా క్లీను చేస్తారు కాబట్టి వారిని కూడా దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని కోరుతున్నాను. ీట్సు రిజర్వేషను విషయంలో 12 నుంచి ర చేశారు. ఎందుకు అట్లా చేయవలసి వచ్చింది ? ఏ బేసిస్ మీద చేశారు ? దానిని పెరిగించాలి. పెరిగించకపోతే—పార్లమెంటులో కూడా తెచ్చారను రిజర్వేషను మొత్తం తీసేస్తే అసలు రిజర్వు అనే పేరు కూడా ఉండదనుకోంటున్నాను.

శ్రీ జి. మల్లికార్జునరావు (రాజమండ్రి) :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సభకు సమర్పించిన డిమాండు, వివరణలో వివిధ పథకాలకు కేటాయించిన మొత్తాలను గురించి మాత్రమే చెప్పారు కాని మన రాష్ట్రములో, మునిసిపాలిటీలు యింత వరకూ సాధించిన ప్రగతి గురించి గానీ, ఇకముందు సాధించదలచుకొన్న ఆశయాల గురించి గానీ ప్రస్తావించి లేదు. దీనినిబట్టి బహుశః మునిసిపల్ పరిపాలనలో ప్రగతే లేదేమో.

ఈ నాటి ప్రజా ప్రభుత్వంలో స్థానిక సంస్థలకు అతి ముఖ్యమైన పాత్ర ఉన్నది. రాష్ట్ర స్థాయిలో ప్రభుత్వం వలె స్థానిక స్థాయిలో మునిసిపాలిటీలు ప్రజా ప్రతినిధులతో వరిపాలన సాగిస్తున్నాయి. కానీ యీ సంస్థలు సరిగా పని చేయడం లేదని, మునిపాలిటీలంటే అనారోగ్యానికి ఆలవాలమనీ, ప్రజా శ్రేయస్సు ఎంతమాత్రమూ పాటించడం లేదనీ ప్రజకు అభిప్రాయపడుతున్నారు. సభవారికి అందజేసిన శ్రీ సి. నరసింహంగారి ఉన్నతాధికార సంఘం రిపోర్టులో మహామేధావి గ్రీక్ తత్వ శాస్త్రవేత్త అయిన అరిస్టాటిల్ మహాశయుని ప్రవచనాన్ని వివరించారు. ప్రజా సమూహం నగరాలలోనికి జీవించడానికి వస్తారు. సుఖజీవనం సాగించడానికి వారంతా కలిసి ఉంటారు అని అందు చెప్పారు. కానీ మన మునిసిపాలిటీలలో సుఖ జీవనం మాట అటుంచి, మామూలుగా జీవించడమే కష్టతరంగా ఉంటున్నది. దీనికి ముఖ్య కారణాలు ఆర్థిక వనరులకొరత ; పదవీ వ్యామోహంతో ప్రజాశ్రేయస్సును పాటించనివారు యీ సంస్థలలో ప్రవేశించుట అయివున్నాయి.

మంత్రిగారి నోటులోని 16 పేరాలో వరంగల్ పట్టణానికి ధర్మసాగరం చెరువునీరు సరిపోవడం లేదు కనుక వరంగల్ పట్టణ అవసరాలను తీర్చడానికి 12 కోట్ల వ్యయంతో మానేరు నదిపై డామును నిర్మించడానికి ప్రభుత్వం సంకల్పించి నట్లు వివరించారు. చాలా సంతోషం. కానీ, గోదావరి ఒడ్డున రాజమండ్రి పట్టణం ఉన్నప్పటికి 1940 వ సంవత్సరంలో 75 వేల జనాభానుదృష్టించి రూపొం దించిన మంచినీటి పథకము ప్రస్తుత జనాభా, రెండు లక్షల మంది ప్రజలకు సరిపో

వీధికీ, ప్రతి వైపుకూ, రోజుకు అర్ధ గంట చొప్పున మంచినీటిని సప్లయి చేస్తున్న ంటే చాలా విచారించవలసిన విషయం. అందుచేత రాజమండ్రి వాటర్ సప్లయి స్కీమును తక్షణం పూర్తి చేయించి, ప్రజల మంచి నీటి కొరతను నివారింపచేయ వలసినదిగా మంత్రిగారిని నేను కోరుతున్నాను

ఇక, మురుగుపారుదల పథకాలను గురించి మనవిచేస్తాను మంత్రి గారి నోటు 15 వ పేరాలో ఇంతవరకు విజయవాడ, గుంటూరు, తెనాలి, నెల్లూరు, ఏలూరు, విశాఖపట్టణం మునిసిపాలిటీలలో మురుగుపారుదల పథకాలు శాంక్షను అయి అమలు జరుగుతూ ఉన్నట్లు చెప్పారు ఉన్నతాధికార సంఘం రిపోర్టులో ఎపెండిక్స్ 8 ప్రకారం రాజమండ్రి జనాభా 1971 సెన్సస్ ననుసరించి 1,88,841 అని ఉన్నది. సంవత్సరం ఆదాయం 58 లక్షలు. ఇంతకంటే చాలా తక్కువ జనాభా, ఆదాయం కలిగిన తెనాలి, నెల్లూరు, ఏలూరు మునిసిపాలిటీలకు డ్రెయినేజి స్కీమును శాంక్షను చేసి రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీకి ఎందుకు శాంక్షను చేయలేదో అర్థం కావడంలేదు. అసలే యీ పట్టణంలో శానిటేషన్ చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితిలో ఉంది. రహదారుల సంగతి చెప్పనే అక్కరలేదు. రిక్షాలో కూర్చుని ఏ గర్భిణీ స్త్రీ అయినా రోడ్డుమీద ప్రయాణం చేస్తే మార్గంలోనే ప్రసవ వేదన సంభవించే ప్రమాదం ఏర్పడుతుంది మన రాష్ట్రంలో చారిత్రకంగానూ, సాంస్కృతికంగానూ రాజమండ్రి చాలా ముఖ్యమైన పట్టణం. అందువల్ల యీ పట్టణాన్ని సర్వాంగ సుందరంగాను, ఆరోగ్యవంతం గాను ఉండేటట్లు చూచే బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద, మునిసిపాలిటీమీద కూడ ఉన్నది. కానీ, యీ మునిసిపాలిటీకి వచ్చే ఆదాయం సిబ్బందికి, ఉపాధ్యాయులకే సరిపో తుంది కనుక మంత్రిగారు తక్షణం రాజమండ్రి పట్టణానికికూడా డ్రెయినేజి స్కీము శాంక్షను చేసి, ఆర్థిక వనరులను కలిగించవలసినదిగా నేను కోరుతున్నాను.

తరువాత, మంత్రిగారు తమ నోటులో మునిసిపల్ శ్రేయోనిధినుండి ప్రభుత్వం 1972 మార్చిలో 40 కౌన్సిళ్లకు, 27 లక్షల రూపాయలకు పైగా మంజూరు చేసినట్లు వివరించారు కాని యీ మొత్తాన్ని ఏయే మునిసిపాలిటీలకు ఎంతెంత చొప్పున యిచ్చారో చెప్పలేదు. ఈ వివరాలనుకూడా సభవారికి తెలియ జేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

ఇక రాజమండ్రిలో ప్రకాశ్‌నగర్, గాంధీపురం, గోసంరక్షణపేట మొదలైన కాలనీలు పట్టణానికి ఆనుకొని వున్నా అవి ఇంకా పంచాయితీ సమితుల లోనే ఉన్నాయి. అందువల్ల రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీకి పన్నుల దృష్ట్యా ఎంతో ఆదాయం నష్టం కలుగుతున్నది. ఈ కాలనీలలో వున్నవారు మునిసిపాలిటీకి సంబంధించిన సదుపాయాలను అనుభవిస్తూ పన్నులు ఎక్కువ కట్టవలసివచ్చుననే దృష్టితో పంచాయతీ సమితులలోనే ఉండాలని కోరుతున్నాను. కనుక, రాజ మండ్రి పట్టణానికి రోగడ తయారుచేసిన మాస్టరు ప్లానును వెంటనే అమలుపరచి మునిసిపల్ లిమిట్స్ పెంచవలసినదిగా కూడ కోరుతున్నాను.

తరువాత, రాజమండ్రి మెయిన్‌రోడ్డును వెడల్పుచేయాలనే ప్రతిపాదన ఎన్నో సంవత్సరాలుగా ఉంది కానీ దానిని ఆచరణలో పెట్టడం దుర్లభంగా ఉంది.

అందువల్ల ప్రస్తుతం మెయిన్‌రోడ్డులో ఉన్న కూరగాయల మార్కెట్టును లోగడ గవర్నమెంటు హాస్పిటలు వున్న కాంపౌండులోనికి మారిస్తే పట్టణానికి మధ్యగానూ ఉంటుంది, క్రమబద్ధంగానూ ఉంటుంది. అర్ధవెల రూపేణా సంవత్సరానికి 1 లక్ష రూపాయల ఆదాయం కూడా వస్తుంది. ప్రభుత్వం ఏమీ పెట్టుబడికూడ పెట్ట నక్కరలేదు. రేపు సెకండ్ రైల్వే రోడ్ కం బ్రిడ్జి తయారయిన తరువాత హెచ్చు అయ్యే ట్రాఫిక్‌కు కూడా అనుకూలంగా ఉంటుంది. కనుక యీ ప్రతిపాదన గురించి ఆలోచించి వెంటనే అమలుజరుపవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

తరువాత, మంత్రిగారి నోటులో ఆహారపదార్థాల కల్తీ నిరోధక చట్టం —ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ ఫుడ్ ఎడల్ట్రేషన్ యాక్టును గురించి ప్రస్తావించకపోవడం చాలా శోచనీయం. ఈ చట్టాన్ని మునిసిపాలిటీలలోని శానిటరీ యిన్‌స్పెక్టరుల ద్వారా ప్రభుత్వం అమలుజరుపుతుంది. కానీ, ఎక్కడ చూచినా ఆహారపదార్థాల కల్తీ నిరాఘాటంగానూ, నిర్భయంగానూ కొనసాగుతూ ప్రజారోగ్యానికి ముప్పు వాటిల్లుతున్నది. అందువల్ల ప్రభుత్వం యీ విషయంలో తగిన కట్టుబాట్లు చేసి, అందుకు తగిన సిబ్బందిని పటిష్టం చేసి యీ చట్టాన్ని ఖచ్చితంగా అమలుపర్చగలందులకూ కోరుతున్నాము.

ఉన్నతాధికార సంఘం సిఫార్సులలో కొన్ని ప్రభుత్వం ఆమోదించివట్లుగా చెప్పారు. ఆ సిఫార్సులేమిటో సభవారికి తెలియజేయవలసివదిగా కోరుతున్నాను. తరువాత బలవర్ధక ఆహార పథకం సరిగా అమలుజరగడం లేదని అనేకులు విమర్శిస్తున్నారు. పిల్లలకోసం వచ్చిన పాలపొడి, గోధుమరవ్వ మున్నగు పదార్థాలను రహస్యంగా వర్తకులకు అమ్మివేయడం జరుగుతూ ఉంది. కనుక ప్రభుత్వం యీ విషయంలో తగిన కట్టుదిట్టాలు చేసి నేరస్థులను కఠినంగా శిక్షిస్తేతప్ప యీ పథకం సక్రమంగా అమలుజరగదని మనవి చేస్తున్నాను.

విశాఖపట్టణం టౌను ప్లానింగు ట్రస్టు 1962వ సంవత్సరం నుండి పని చేస్తున్నది. రుణాల రూపేణా, గ్రాంట్ల రూపేణా వచ్చిన కోట్లకొలది మొత్తాన్ని గృహనిర్మాణ పథకాలకోసం, భూమిని సేకరించ చదును చేయడంకోసం వినియోగిస్తున్నది. కాని యీ ట్రస్టు ఇండ్లస్థలాలను కేటాయించడంలోగానీ, కట్టిన ఇండ్లను ఎలాటుచేయడంలోగానీ నిష్పాక్షికంగా వ్యవహరించడం లేదని, చాలా డబ్బు దుర్వినియోగం అవుతున్నదని విమర్శలు వస్తున్నాయి. అందువల్ల ఇళ్ల స్థలాలు కేటాయించడంలోగానీ, ఇళ్లను ఎలాటుచేయడంలోగానీ, యీ టౌను ప్లానింగు ట్రస్టు [illegible] ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. [illegible] కూడా టౌను ప్లానింగు ట్రస్టు ఏర్పాటుచేయవలసినదిగా కోరుతూ [illegible] సెలవు [illegible] న్నాను.

శ్రీ కె. సత్యనారాయణరావు ([illegible]) — [illegible] మంత్రిగారు [illegible]

సూచనలు చేయదలచినాను ప్రతి మునిసిపాలిటీలోను అల్లరులు బైలుదేరడానికి కారణం ఏమిటంటే మునిసిపల్ కౌన్సిలర్లు, చైర్మెన్ కొందరిని తమ అధికారము కోసం, మద్దతు కోసం బలపరచడం, దానితో కొన్ని అరాచకాలు రావడం జరుగుతోంది. అరాచకాలకు బాధ్యులైన ఆఫీసర్లను ఎటువంటి రికమెండేషన్సుతోను సంబంధం లేకుండా కఠినంగా శిక్షిస్తే ఆక్షేపణలకు, విమర్శలకు తావు ఇకముందైనా ఉండకుండా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. మునిసిపాలిటీలు పటిష్టం కావాలంటే ఆయా మునిసిపల్ ఏరియాలో ఉన్న ప్రజల ఆర్థిక వనరుల మీదనే మునిసిపాలిటీల స్వయంపోషకం కావాలి. మునిసిపాలిటీలకు పాఠశాలలను అప్పగించడం పెద్ద బర్డెన్‌గాను బరువుగాను ఉంటున్నది. ప్రభుత్వంవారు సెకండరీ స్కూల్సుకు 50 పర్సెంటు గ్రాంట్లు ఇస్తామని అనడం మూలంగా ఏదో వస్తుందనే ఆశతో లెక్కల ప్రకారం జనరల్ ఫండ్సు నుంచి ఖర్చుచేయడం జరుగుతోంది ఈ విధంగా ఖర్చు కావడంవల్ల పట్టణాలను బాగుచేసుకోలేకుండా పోతున్నాము. ప్రభుత్వం బకాయిలను పెనుకకు వేస్తున్నారు. కొన్నిచోట్ల సకాలంలో ఆడిటు జరుగక పోవడమువల్ల బకాయిలు ఉండిపోతున్నాయి. రాను రాను ప్రభుత్వము మునిసిపాలిటీలకు ఎగవామం పెట్టే పరిస్థితి వచ్చింది. అందువల్ల ప్రజావసరాలు తీర్చలేకపోతున్నాం. తక్షణం ఆడిటు ఐపోయి ఫలానా మునిసిపాలిటీకి ఇంత బాకీ ఉందని డైరెక్టరు రికమెండ్ చేసిన కేసులు ఏమైనా ఉంటే అటువంటి మునిసిపాలిటీలకు తక్షణం బకాయిలు ఇచ్చి ఇకముందు మునిసిపాలిటీల వద్ద డబ్బు లేకపోయినట్లయితే మునిసిపల్ స్కూల్సు హాండోవర్ చేసుకుని మునిసిపాలిటీలకు బరువు తగ్గించాలని కోరుతున్నాను. మునిసిపల్ స్కూల్సువల్ల పాలిటిక్స్ పెరగడమే కాని మునిసిపల్ ఫండ్సును వారి జీతాలకు ఖర్చుచేయడమే కాని పిల్లలకు చదువురావడం లేదు. ఉపాధ్యాయులకు ఎటువంటి భయం లేకుండా పోతోంది. మునిసిపాలిటీలకు పాఠశాలల బరువు తగ్గించినట్లయితే కొంతకాలంలో అవిఆర్థికంగా బలపడి ప్రభుత్వం కన్న ఆర్థికంగా మెరుగుగా ఉండే మునిసిపాలిటీలు ఉండగలవని చెబుతున్నాను. వాల్యుయేషను ఆఫీసర్లను వేసే సందర్భంలో చాలామంది కమిషనర్లు రికమెండేషన్సు చేయించుకుంటారు. గుమ్మం కదలకుండా చెప్పారని చేస్తారు కానీ ఇవన్నీ మంత్రిగారు చేస్తారని కాదు. వాల్యుయేషను ఆఫీసర్లను సొమ్ము సంపాదించుకునే ఉద్దేశంతో వేస్తున్నారు. ఇటువంటి కేసులు చాలా ఉన్నాయి ప్రతి మునిసిపాలిటీలోను ఈ విషయంలో అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయి. వాల్యుయేషన్ ఆఫీసరు ఎక్కడైనా తప్పు చేశాడని రిపోర్టు వస్తే వారిపై కఠిన చర్య తీసుకుంటే ఎక్కడా అటువంటి పనులు తిరిగి చేయరు. మా మునిసిపాలిటీలో వాల్యుయేషను పెరిగింది. ప్రజలు కూడా అంగీకరించారు. చక్కగా జరిగింది, న్యాయం జరిగింది. కొందరు వాల్యుయేషను ఆఫీసర్సు ప్రజలను బెదిరించి తగ్గిస్తామని చెబుతూంటారు. అటువంటివి జరుగకుండా చూడాలి టౌన్ ప్లానింగ్ రూల్సు ప్రకారం రూల్సుకు వ్యతిరేకంగా ఉన్న సందర్భాలలో బిల్డింగు కట్టడానికి పర్మిషను ఇవ్వకూడదని అంటారు. కట్టేవరకు ఆఫీసర్లు మా నోటీసుకు తీసుకురారు. తరువాత రూల్సుకు వ్యతిరేకంగా ఉంది, పర్మిషను ఇవ్వకూడదు అంటారు. హైదరాబాదు వచ్చి ముడుపులు చెల్లించుకుంటే వ్యతిరేకంగా ఉన్న వాటికి కూడా పర్మిషన్సు

వస్తూంటాయి. మంచి ఎలైన్‌మెంటుతో పట్టణం అందంగా ఉండాలంటే ఇటువంటివి జరుగకుండా చూడాలి. వేరే ఎటువంటి అవకాశం లేనివారికి ఎగ్జెంప్షను ఇవ్వాలి కాని ఒకే స్థలంలో రెండు మూడు బిల్డింగ్సు కట్టేవారికి కాదు. ఇటువంటి వాటి విషయంలో చర్య తీసుకోవాలి. ఆర్థిక స్థోమతు లేక మునిసిపాలిటీలు చాలా బాధపడుతున్నాయి. ఎన్ని లక్షలు ప్రజల నుంచి వసూలు చేసినా మునిసిపాలిటీలు బాగుపడడం లేదంటే స్కూల్సు వాటికి బరువుగా ఉన్నాయి. తక్షణమే వాటిని ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకటారావు (వేమూరు).—అధ్యక్షా! మునిసిపల్ పరిపాలన చాలా అస్తవ్యస్తంగా ఉందని వేరుగా చెప్పవలసిన పనిలేదు. దీని నిర్వహణ తీరుతెన్నులు చూస్తే చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. చాలామంది గౌరవ సభ్యులు అటువైపు నుంచి కూడా అసంతృప్తిని వ్యక్తపరుస్తున్న విషయం ఇది. ఉపాధ్యాయుల దీనావస్థ, రోడ్ల దుస్థితి, రేట్ పేయర్ల అగచాట్లు-- ఇవి ముఖ్యంగా ఎదుర్కునే సమస్యలు. ఉపాధ్యాయుల దుస్థితి చూస్తే ఏ నెల జీతం ఆ నెల తీసుకునే ఉపాధ్యాయుడు ఉండడని చెప్పవలసిఉంది. వారి జీతాల బకాయిలు ఎక్యుములేట్ అవుతున్నాయి. ఎందుకు చెల్లించలేదని శాసన సభలో కాల్ ఎటెన్షను పెడితే ఇదిగో ఇస్తున్నాం అంటారు. వారికి డబ్బు ఇచ్చామని గవర్నమెంటు అంటుంది. మాకు రాలేదని వారంటారు. చివరికి పేద ఉపాధ్యాయునికి డబ్బు అందడంలేదు. ఉపాధ్యాయునికి ఇంటరెస్టు పోతోంది. విద్యా ప్రమాణాలు దిగజారిపోవడమే కాకుండా విద్య కుంటుపడిపోతున్నది. ఇక రోడ్ల దుస్థితి. ఇందాక ఎవరో సెలవిచ్చినట్లు, ఆ రోడ్లపై గర్భిణీ స్త్రీలు ప్రయాణం చేసే స్థితి లేదు. మంత్రిగారు వినాలి. మా తెనాలిలో లక్ష పైచిలుకు జనాభా ఉంది. అక్కడ మునుస్వామినాయుడు రోడ్డు అని ఒకటి వుంది. గాంధీ చౌకు మధ్య నుంచి పోతుంది. మిగతా వైపుల రోడ్డు సిమెంటు ఐపోయింది. అది హైవేస్ రోడ్లు, ఆర్. టి. సి. బస్సులు ప్లయి అవుతున్నాయి. కేంద్రప్రభుత్వము వారు టౌన్సులో నుండి పోయే హైవేస్ రోడ్లు సిమెంటు చేయడానికి కూడా డబ్బు ఇచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది. ఆ రోడ్డును మంత్రిగారు చూడాలి. మోకాలు లోతు నీటితో సెస్ పూల్ మాదిరి తయారైనది. రెండు మూడు సంవత్సరాలుగా మంత్రిగారికి రిప్రెజెంటేషను చేసుకుంటున్నాను. కాగితాలు అక్కడకు పోయినా చారెడు మట్టి ఆ రోడ్డుపై పడలేదు. ఇదిగో వేస్తున్నాము అంటారు. ఇంతవరకు ఏమీ లేదు. ఈ ఒక్క రోడ్డు విషయమే కాదు, అన్ని మునిసిపాలిటీలలోను ఇదే పరిస్థితి ఉంది. నేను ఉదాహరణగా చెప్పాను. డ్రైనేజి స్కీము మొట్టమొదట తీసుకున్న ఐదారు పట్టణాలలో తెనాలి ఒకటి. అక్కడ డ్రైనేజి స్కీమును మొదలుపెట్టి 11 సంవత్సరాలైనది. ఇంకా పూర్తికాలేదు. మాకు కలిగిన సౌకర్యం ఏమిటంటే ఉన్న మంచి రోడ్లన్నీ పగలగొట్టి బ్రద్దలుచేసి వదిలిపెట్టారు. ఇంతకుముందు వేసిన సిమెంటు రోడ్లు కూడా డ్రైనేజి పైప్స్ కోసం పగలకొట్టారు. పని పూర్తికాలేదు. అనేకసార్లు ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో ప్రస్తావనకు వస్తే 60-70 పర్సెంటు అయినవి వాటిని వెంటనే టేకప్ చేసి చేపడతామన్ని అంటారు కాని అట్లాగే ఉండిపోయింది.

పైప్స్ తెచ్చి అక్కడే పెట్టారు కంట్రాక్టర్లు ఏమిచేస్తున్నారో తెలియదు. ఏలూరు, విశాఖపట్టణం పార్షలీ కంప్లీటు చేశాము అంటారు. ఎల్. ఐ. సి. నుంచి లోను తీసుకున్నాం అని కూడా అంటారు. ఈ సంవత్సరం ప్రారంభించారు కాని ఏమీజరగలేదు. మంత్రిగారికి మనవిచేసేది ఏమిటంటే-- తీసుకున్న డ్రైనేజి వర్క్సును స్పిల్ఓవర్ వాటిని తొందరగా పూర్తిచేసి తక్కినవి కూడా తీసుకుని పూర్తిచేయాలని చెబుతున్నాను. మునిసిపల్ ఎన్నికలను పోస్టుపోన్ చేశారు. 1-7-72 కు క్రొత్త కౌన్సిలు రావాలి. రూల్సు ఎమెండు చేస్తున్నాము. జనరల్ ఎన్నికల పద్ధతిలో జరిపించడానికి చేస్తున్నాము అంటారు. అక్టోబరు 1 కి కూడా క్రొత్త కౌన్సిలు రావని ఇంకా వాయిదాపడే అవకాశం ఉందని తెలుస్తున్నది. ప్రజాస్వామ్యంలో ఇది న్యాయం కాదు. ఇట్లా ఐతే ప్రజాస్వామ్యం భక్షించిన వారవుతారు కాని రక్షించినవారు కారు. ఎన్నికలు పెడతారని ఆశిస్తున్నాను. విజయవాడ సివిక్ బాడీని రద్దుచేసినట్లు నిన్న మొన్న చూచాము సర్కమెన్టెన్సెస్ ఎగ్జిస్టు అన్నారు. నడుపుకోలేని స్థితి అన్నారు. విజయవాడ మన పెద్ద పట్టణాలలో ఒకటి అమాంతంగా ప్రజాస్వామ్య ధోరణిలో కాకుండా మరొకపద్ధతిలో రద్దుచేయడం పొరపాటని ఇటువంటిధోరణిలో జరిగే డిసల్యూషన్సు తీసుకురారని అనుకుంటున్నాను వీటి ఫైనాన్సెస్‌ను యింప్రూవ్ చేయడంకోసం హై-పవరు కమిటీ 1970 లోనే వేశారు. వారు 1971 లో రికమెండేషన్సు సబ్‌మిట్ చేశారు. గవర్నమెంటు ఆలోచిస్తామని చెబుతున్నారు. ఒక సంవత్సరంనుంచి ఆలోచనలో ఉంది. రెండో సంవత్సరం అయిపోతున్నది. త్వరగా పూర్తిచేసి ఫైనాన్సెస్‌ను మెరుగుపర్చడానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. స్లండెవలప్మెంటుకు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు డబ్బు యిచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది. ఇవ్వాళ ప్రశ్నోత్తర సమయంలో వచ్చింది 25 లక్షల రూపాయలు యిస్తే మనకు డబ్బు లేదని 7 లక్షలు లాప్స్ అయినట్లు తెలిసినది. తెనాలి పట్టణం అందులో ఉందా అంటే మంత్రిగారు లేదన్నారు. ఇంకో ప్రశ్నకు సమాధానం యిస్తూ తెనాలి పట్టణానికి లాప్స్ అయినదో లేదో తెలియదన్నారు. వారు సంతృప్తికరంగా సమాధానం యివ్వలేదు. కాబట్టి హౌసింగ్ వారికి వీరికి కో-ఆర్డినేషన్ ఉండాలి. కేంద్రం యిచ్చినది సమర్థవంతంగా ఉపయోగించకుండా 7 లక్షలు లాప్స్‌చేసి వీకర్ సెక్షన్స్‌కు ద్రోహం చేస్తున్నామనుకోవడం సరికాదు. అన్నింటికంటె ముఖ్యంగా మునిసిపాలిటీలలో స్కావెంజర్సు, స్వీపర్సు ఉన్నారు. వారి పరిస్థితులు చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి. స్లమ్సులో ఉండేవారు వారే. వారికి క్వార్టర్సు చిన్నవి అయినా వేసి యిచ్చి వారి జీవన ప్రమాణం పెంచి వారి పరిస్థితులను బాగుచేయాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. మునిసిపాలిటీలలో కరప్షను ఏ రూపంగా ఉందంటే చెప్పడానికి వీలులేనంతగా ఉంది. అసెస్మెంటులో క్విన్క్వెనియల్ రివిజను వస్తుంది. డబ్బు యిచ్చినవారికి పి. ఎ. టు కంటిన్యూ అంటారు. అంటే ప్రీవియస్ అసెస్మెంట్ టు కంటిన్యూ అన్నమాట. డబ్బు యిచ్చుకోలేనివారికి సిమిలర్ అకామడేషన్ కంటె 5 రెట్లు ఎక్కువ వేస్తారు. క్విన్క్వెనియల్ రివిజన్ కాకుండా మామూలు సంవత్సరాలలో కూడా రివిన్యూ ఆఫీసరు వెళ్ళి తక్కువ

పన్ను పడింది, ఎక్కువ చేయాలని దౌర్జన్యంగా డబ్బు తీసుకుంటాడు. లేను ప్లానింగ్‌కు లే-ఔట్ సబ్మిట్ చేయమంటారు. అక్కడ వారికి పామ్ గ్రీజ్ చేస్తే 5 రోజులలో కౌన్సిలులో రిజల్యూషను పాసవుతుంది. డబ్బు యివ్వకోలేని వారి ప్లాను ఎక్కడిదక్కడే ఉంటుంది. చిన్న ప్లాను కదా అప్రూవల్ ఎందుకు రాదు అని యిల్లు కడితే ప్లాను ఆమోదించకుండా కట్టినారిని క్రిమినల్ కేసు పెడతారు. పలుకుబడి కలవారు రూల్సు వయొలేటు చేసినప్పటికీ కేసులు పెట్టరు. మంత్రిగారు నేను చెప్పినవి కేవలం అకడమిక్ డిస్కషను క్రింద తీసుకోకుండా చర్య తీసుకోవాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری سید رحمت علی (آصف نگر) جناب اسپیکر صاحب ۔ منسٹر صاحب نے مطالبات زر کے تعلق سے جو نوٹ هاوز کے سامنے رکھا ھے میں اس کی تائید کرتا ھوں۔ اس نوٹ سے ظاهر ھے کہ ھمارے اسٹیٹ میں ۸۳ بلدیات اور ایک کارپوریشن کام کرتی ھے۔ اس بلدی اڈمنسٹریشن کے تحت ھماری ریاست کی ۷۷ لاکھ کی آبادی آتی ھے۔ جہانتک بلدیات اور کاربوریشن کی آمدنی کا تعلق ھے اگر اسکا جائزہ لینیکی کوشش کیجائے تو یہ بات ظاهر هوتی ھے کہ بلدیات کی آمدنی سوا چھ کروڑ روپیہ اور میونسپل کارپوریشن کی تقریبا پانچ کروڑ روپیہ ھے۔ اس آمدنی کا سب سے بڑا ذریعہ پراپرٹی ٹیکس ھے اور دوسرے جو آمدنی کے ذرائع ھیں وہ ناقابل لحاظ ھیں۔ جہاں تک بلدیات اور میونسپل کاربوریشن کی مالی حالت کا تعلق ھے وہ پہلو انتہائی خطرناک حدتک پہنچ چکا ھے۔ ابھی حال ھی میں جو وجئے واڑہ میونسپلٹی کو ڈزالو (dissolve) کیا گیا وھاں کا مالی موقف اتنا خراب تھا کہ ملازمین کو تنخواھیں بھی وقت پر ادا نہیں کیجاسکتی تھیں اور انہیں بالاقساط ادا کرنا پڑتا تھا ۔ اسکے علاوہ خرچ کا ھیبتناک اندازہ اسطرح بھی کیا جاسکتا ھے کہ وہ اپنی آمدنی کا ۴۰ فیصد اسٹابلشمنٹ پر خرچ کرتے ھیں اور اگر اسی رفتار سے خرچ میں اضافہ ھوتا رھے تو یہ اندازہ کرنا مشکل نہیں کہ ساری کی ساری آمدنی بلدیات اور میونسپل کارپوریشن کو اپنے ملازمین کی تنخواھیں اورگرانی الونس پر خرچ کرنی پڑیگی ۔

یہاں عام طور پر یہ شکایت کیجاتی ھے کہ بلدی ادارے عام شہری سہولتیں بھی فراھم کرنے سے قاصرھیں اور خاص طور پر منونسپل کارپوریشن کے بارے میں بھی بس قسم کی آوازیں سنی جاتی ھیں۔ میں پورے یقین اور ذمہ داری کے ساتھ یہ بات کہہ سکتا ھوں کہ اسپیشل آفیسر کی نگرانی میں شہر میں کافی ترقیاتی کام ھوئے ھیں۔لیکن میں عالیجناب منسٹر صاحب سے یہ عرض کرنا چاھتا ھوں کہ خواہ میونسپل کارپوریشن ھو یا ریاست کی دوسری بلدیات ھوں ان کی آمدنی اور وسائل میں اضافہ کی ذمہ داری سرکار پر بھی عائد ھوتی ھے۔ اگر بلدیات کو بیس پرسنٹ گرانٹ دیجاتی ھے تو وہ ناکافی ھے۔ خاص طور پر شہر حیدرآباد کا مسئلہ تو قابل توجہ ھے۔ ھر ڈسٹرکٹ کے ڈولپمنٹ کیلئے ایک کروڑ روپیہ دیا گیا لیکن میونسپل کارپوریشن کو پچھلے

سال صرف چالیس لاکھ روپیہ دیا گیا اور اب شائید اسکو بھی کم کر کے ۱۰ لاکھ روپیہ دے جائینگے - میں اس بات کی مانگ کرتا ہوں کہ آنے والے دس برس تک میونسپل کارپوریشن کو ایک کروڑ روپیہ سالانہ کی مسلسل امداد دیجائے تاکہ شہر کی ضروریات کو پورا کیاجاسکے -

اسکے علاوہ میں یہ بھی عرض کرناچاہتا ہوں کہ جہاں بلدیات اور میونسپل کارپوریشن کی آمدنی کا بڑا ذریعہ آمدنی پراپرٹی ٹیکس ہے جیسا کہ میں نے ابھی عرض کیا ہے- وہاں ان اداروں کا اکٹرائے ڈیوٹی بھی ایک بڑا ذریعہ آمدنی ہوسکتا ہے- اس میں شک نہیں کہ اسکو اپنا کشش ٹیکس (obnoxious tax) کا نام دیا گیا ہے - لیکن ہماری بلدیات میں جہاں آکٹرائے ڈیوٹی نافذ ہے وہاں اس سے ایک خطیر رقم حاصل ہوتی ہے اسلئے میں محسوس کرتا ہوں کہ شہر حیدرآباد اور دوسری بلدیات میں بھی آکٹرائے ڈیوٹی نافذ کیجانی چاہئے -

اس موقع پر میں یہ بھی عرض کرناچاہتاہوں اور یہ بڑی خوشی کی بات ہے کہ اس سال میونسپل کارپوریشن کے ساتھ واٹر ورکس کو بھی منعلق کردیا گیا ہے- جہاں تک حیدرآباد کا تعلق ہے- یہاں واٹر ورکس ڈپارٹمنٹ میونسپل کارپوریشن کے ساتھ نہیں ہے- حالانکہ ہماری سب کمیٹی نے اسبات کی سفارش کی تھی - اس سے فائدہ یہ ہے کہ ہمارے شہر میں یورینلس اور لیٹرنس میں جہاں تک نلوں کی تنصیب کا سوال ہے- برسوں پہلے دو دو تین تین بلکہ چار چھ برس پہلے جولیٹرینس وغیرہ تعمیر کئے گئے ہیں وہاں نلوں کے کنکشن نہیں دے گئے حالانکہ میونسپل کارپوریشن نے لاکھوں روپیہ اسپر خرچ کیا ہے- جب ریجنل کمیٹی کی سفارش موجود ہے- تو کوئی وجہ سمجھ میں نہیں آتی کہ واٹرورکس کو میونسپل کارپوریشن کے تفویض کیوں نہ کیاجائے - یہ کہا گیا ہے کہ چار کروڑ روپیہ ادا کر کے میونسپل کارپوریشن اسکو حاصل کرسکتا ہے-ابھی میں نے عرض کیا ہیکہ میونسپل کارپوریشن کی بمشکل پانچ کروڑ کی آمدنی ہے- اس میں سے ۴۰ پرسنٹ ملازمین یا اسٹابلشمنٹ پر خرچ ہوتا ہے - اسلئے یہ چار کروڑ روپیہ یکمشت یا بالقسط ادا نہیں کرسکتے -

اس موقع پر میں یہ بات بھی عرض کرناچاہتاہوں کہ میونسپل کارپوریشن پر واٹر ورکس اور الکٹرسٹی ڈپارٹمنٹ کا غیر معمولی بار ڈالا جارہا ہے- اوراسکو سالانہ ۲-۳۰۹ لاکھ روپیہ کی رقم ادا کرنا پرتا ہے- جہاں تک پانی کا تعلق ہے- واٹر ورکس ڈپارٹمنٹ کو واٹر اسٹانڈپوسٹ جوہیں انکا بھی معاوضہ دیناپڑتا ہے- اور اسطرح یورینلس اور لاٹرنس میں جہاں نل لگے ہوئے ہیں وہاں میونسپل کارپوریشن کو معاوضہ ادا کرنا پڑتا ہے- شہر حیدرآباد دارالحکومت ہے- پانی سربراہ کرناسرکار کا فرض ہے اسکے لئے کارپوریشن کو گرانٹ دیاجانا چاہئے -

اسکے علاوہ ملازمین کا جہاں تک تعلق ہے میں یہ عرض کرنا چاہتا ہوں کہ حکومت نے یہ اعلان نکالا تھا کہ جو گرانی الونس ہے وہ وظیفہ کیلئے تنخواہ کا جزو قرار دیا جائیگا لیکن جو ملازمین کام کررہے ہیں انکے لئے اسکا اطلاق نہیں کیا گیا ہے ۔ میں سمجھتا ہوں کہ کوئی سوا دو سو درخواستیں اس تعلق سے زیرتصفیہ ہیں ۔ میں اسبات کی مانگ کرنا چاہتا ہوں کہ گورنمنٹ کے جی او کا اطلاق بلدی ملازمین پر کیاجاناچاہئے ۔

جہاں تک فیربرائس ڈسپنریز کا تعلق ہے ہم جانتے ہیں کہ آج سے ۲۰ سال پہلے ایک حیدرآباد اور دوسرے سکندرآباد میں قائم کئے گئے تھے جنکی موجودہ حالات زندگی میں بڑی ضرورت ہے لیکن اسکا بار بھی بلدیہ کے خزانہ پر پڑتا ہے اسکو حکومت برداشت کرے تو مناسب ہے ۔

میونسپل کارپوریشن میں جہاں تک رکروٹمنٹ کا تعلق ہے رکروٹمنٹ رولس وہاں ابھی تک نہیں بنائے گئے ہیں ۔ وہاں کی یونین کی طرف سے اور خود کارپوریشن کی طرف سے جو رزولیوشن گورنمنٹ کے پاس بھیجا گیا ہے ۔ اسبارے میں اسپیشل آفیسر ڈائرکٹر میونسپل اڈمنسٹریشن اورکسی ایک دوسرے عہدہ دار پر مشتمل ایک کمیٹی بنائی گئی تھی ۔ وہاں ملازمین کو ترقی ملنی چاہئے ورنہ سپرنٹنڈنٹ کے عہدہ سے وظیفہ پر سبکدوش ہونا پڑتا ہے ۔

آخری بات میں یہ عرض کرنا چاہتا ہوں اور میں اسبات پر انتہائی حیران ہوں کہ کسطرح سے ڈسٹرکٹ اڈمنسٹریشن میں چیرمن کے الکشن کو ڈائرکٹ کرنے کی کوشش کیجارہی ہے ۔ اگر الکشن ڈائرکٹ کردیا جائے تو ہماری جمہوری زندگی کی ساری قدریں بدل جائینگی اور پھر ہمیں اسپر نظر ثانی کرنا پڑیگا ورنہ الکٹڈ چیرمن اور ڈائرکٹر میں کوآپریشن باقی نہیں رہے گا ۔ شکریہ ۔

శ్రీ డి. రామారావు (విజయవాడ ఈస్టు) :—అధ్యక్షా, మునిసిపల్ శాఖా మాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన ఈ డిమాండును బలపరుస్తున్నాను. ప్రతి మునిసిపల్ ఏరియాలో వున్న సాధకబాధకాలు అక్కడమంచి రిప్రజెంటు చేసే వ్యక్తులు రిప్రజెంటు చేయవలసిన అవసరము ఎంతైనా వుంటుంది. దానిలో ముఖ్యమైన కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. యమ్. డి. యమ్ ఆక్టును తాయమారు చేసి 1965 లో ఒక కొత్త ఆక్టును పెట్టారు. ఆ ఆక్టు ఎంత వున్నదో దాని అమెండు మెంట్లు అన్ని అయినవి. అంతకుముందు స్టాట్యుటరీ కమిటీలు వుండేవి. వాటిని తీసిపారవేసి ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీలను పెట్టారు. మరల స్టాట్యుటరీ కమిటీలను పెట్టారు. దానివల్ల కొంత లాభదాయకముగా వుండవడముతో ఎటువంటి సందేహము లేదు. ప్రజల ఉపయోగానికి మునిసిపాలిటీలు కొన్ని ముఖ్యమైన స్కీము లను చేపడతారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి డ్రైయినేజీ స్కీము, 2. వాటరు

వర్క్సు. మునిసిపాలిటీల ఆర్థిక దుస్థితి అందరకు విదితమే. మునిసిపాలిటీలు లోను గవర్నమెంటుద్వారా తీసుకొని వాటిని అమలుపరుస్తున్నారు. కాని వాటిని అమలుజరుపడములో కొన్ని లోపాలున్నవని మనవిచేస్తున్నాను ఒక స్కీమును అమలు చేస్తున్నపుడు అది ఎంతవరకు జరుపబడినది, ప్రజలకు ఎంతవరకు ఉపయోగ పడుతున్నది, అందరికి ఉపయోగపడుతున్నదా, కొందరికే ఉపయోగపడి, కొంద రికి ఉపయోగపడతుండా వున్నదా అనేది చూసి దానిని సరిచేసుకొనవలసిన బాధ్యత ఆ శాఖకు సంబంధించిన అధికారులమీద వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను డ్రెయినేజికి విజయవాడ పట్టణములో 80 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. దానిమీద ఇప్పటికి 8 వేల కనెక్షన్సు తీసుకొన్నారు. పెట్టిన కేపిటల్‌కి ఎంత రిటరన్ వస్తున్నది ? దాని పైన కాన్‌సెన్‌ట్రేట్ చేసి ఆదాయము వచ్చే పద్ధతిలో చేయడము లేదు. 80 లక్షలు ఖర్చు పెట్టినపుడు నెలకు 20 వేలు రావలసి వుంటుంది. 8 వేల కనెక్షన్సు తీసుకొన్నారు. 10 వేల కనెక్షన్సు వరకయినా తీసుకోడానికి అవకాశము వుంది. ఆదాయము వచ్చేచోట అన్‌సర్వేడ్ ఏరియాస్ క్రింద వదిలిపెట్టారు. మునిసిపాలిటీ దృష్టికి తీసుకువచ్చినా సర్వే చేయలేదు. ప్రొటెక్టెడ్ వాటరు సప్లయి స్కీముకు 50 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. ఖర్చు పెట్టిన లక్షల రూపాయలు ప్రజలకు అంత సంతృప్తికరముగా లేవు. దానిని సరిచేయవలసిన బాధ్యత వుంది. ఎక్కువగా జనాభా వున్న చోట నీటిపారుదల గొట్టాలులేవు. తప్పకుండా దానిని సరిచేస్తారని నమ్ముతున్నాను. విజయవాడ మునిసిపాలిటీలో 1958 తరువాత కేపిటల్ వర్క్సు గురించి ఏమాత్రము ఖర్చుపెట్టలేదు. 1958 వరకు ఖర్చుపెట్టినది ఏదో అంతేతప్ప తరువాత ఒక్క నయాపైసాకూడ ఖర్చుపెట్టే తాహతు లేకపోయినది. అభివృద్ధిచేసే దానిని గురించి ఆలోచించలేదు. విచారించి సజెషన్సు ఇచ్చినా అప్పుడు వున్న కౌన్సిల్ సరియైన పద్ధతిలో అమలుజరుపలేదు. మునిసిపల్ రోడ్సు మెయిన్ టెనెన్స్‌కుగాని, కేపిటల్ వర్క్సుకుగాని విజయవాడ మునిసిపాలిటీ గత 10 సం. లుగా ఏమీ ఖర్చు పెట్టలేకపోవడానికి కారణము దాని ఆర్థిక దుస్థితి అని మనవి చేయవలసి వుంటుంది, టాక్సులు వగైరా ద్వారా స్వయం సమృద్ధి చేసుకోవలసిన అవసరము వుంది. అట్లాచేసుకొనడానికి రివిజను పెట్టారు. కపిటల్ వాల్యూ పన్ను వేశారు రెంటల్ వాల్యూమీద మీద వుండేఆదాయాన్ని కొంత పెర్సంటేజి పెంచి వసూలు చేసివుంటే ప్రజలకు బాధ వుండేదికాదు. కాపిటల్ వాల్యూ టాక్స్ చేయడమువల్ల వున్నదానికి 10 రెట్లు పెరిగిన సందర్భాలు వున్నవి. బాధగావుండడంవల్ల కొంతమందికోర్టుకుపోయారు. ఇది పాలసీ ఇష్యూ కాబట్టి మంత్రిగారు దృష్టిలోకి తీసుకొని ఏ విధంగా సరిచేయడానికి బాగా వుంటుందో విచారించవలసిన అవసరము వుంటుంది. తప్ప కుండా సరిచేస్తారని విశ్వసిస్తున్నాను. విజయవాడ సిటీ ఎక్కడా టౌన్ ప్లాన్ లేదు. టౌన్ ప్లానింగు అనుమతి లేకుండా, బిల్డింగ్సు కట్టారు. ఆ కట్టడాలకు మునిసిపాలిటీ వారు టాక్సులు వసూలు చేస్తున్నారు, వారికి ఎమినిటీస్ ఏమీ కలుగచేయడములేదు. బిల్డింగు కట్టేటప్పుడే కట్టకుండా నిరోధించాలి కాని కట్టిన తరువాత బాధ పెట్టడము న్యాయము కాదు, ఇలాంటి ఏరియాలు 2, 3 వున్నవి. రామలింగేశ్వర పేట, కృష్ణలంక, లోని గౌతమి నగర్ లలో టౌను ప్లానింగు అనుమతి లేకుండా, లే ఔట్ అప్రూవ్ చేయకుండా ఇళ్ళు కట్టారు, అక్కడ ఏమీ ఎమినిటీస్

లేకుండా చేస్తున్నారు. అనుమతి తీసుకొన్న చోట కూడ ఎమినిటీస్ సరిగ్గా క్రియేట్ చేయలేదు. మునిసిపాలిటీల పబ్లిక్ హెల్తు వింగ్‌లో ఒక లోపము వుంది. 5 వ తేదీవరకు చూసి జీతాలు యివ్వకపోతే స్కావెంజర్సు ఒక పూట మాత్రమే పని చేస్తున్నారు కొన్ని మాసాలనుంచి జరుగుతోంది. ఆ ఒక పూట పనివల్ల మునిసిపాలిటీకి ఎంత నష్టము వస్తున్నదో కాల్క్యులేట్ చేసి ఈ సమస్యను ఏ విధంగా నివారణ చేయాలి అనేది చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను తరువాత, కొన్ని స్కీమ్స్ ప్రకారం లేబరర్స్‌కు ఇండ్లు కట్టించాలని అంటున్నారు. బాగానే వుంది. మునిసిపాలిటీలు మునిసిపల్ ఉద్యోగులకు, గవర్నమెంటు గవర్నమెంటు ఉద్యోగులకు ఇండ్లు కట్టిస్తున్నారు కాని ఇతరత్రావున్న మధ్య తరగతి ప్రజల సంగతి ఎవరూ విచారించడం లేదు కనుక అటువంటి వారికి కూడా ఏదైనా స్కీము ఏర్పాటు చేసి ఆ సదుపాయం కలుగచేయాలని కోరుతున్నాను మునిసిపల్ రోడ్లు పాడు కావడానికి ముఖ్యకారణం లారీలు, బస్సులు, ప్రభుత్వం వసూలు చేసే టాక్సులలో కొంత పర్సంటు మునిసిపాలిటీలకు ఇస్తే వారు రోడ్లు బాగు చేయటానికి వీలుటుంది. ఇవన్నీ లాంఛనప్రాయమైన సూచనలుగా తీసుకోకుండా తప్పకుండా అమలు జరపాలనే దృష్టిలో తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఆనం వెంకటరెడ్డి (నెల్లూరు) :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రాసిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను డ్రయినేజ్ స్కీముకు సంబంధించి కొన్ని విషయాలు మనవిచేస్తాను పట్టణాలు పరిశుభ్రంగా వుండాలని ప్రయత్నం చేస్తూ ఈ డ్రయినేజి స్కీములు పూర్తి చేయకపోవడంవల్ల రోడ్లు పాడు కావడమే కాకుండా పట్టణం కూడా పరిశుభ్రంగా వుండటం లేదు. నెల్లూరులో దాదాపు 7 సంవత్సరాలు అయినా కూడా ఫస్టుస్టేజి ఇప్పటివరకూ పూర్తి కాలేదు. దాదాపు 34 లక్షలు ఖర్చు పెట్టాము గౌరవసభ్యులొకరు మాట్లాడుతూ గర్భిణి స్త్రీ అన్నారు. భోజనం చేసి బయటకు వెడితే మనిషి బ్రతికి తిరిగి వచ్చే అవకాశం వుండదు ఆ రోడ్లపై వెడితే. దానిపై ఫిర్యాదులు పబ్లిక్ ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటుకు వ్రాయడం జరిగింది. మ్యాన్ హోల్స్ అరడుగు, అడుగు పైన వున్నాయి, వున్నాయని ఎన్నిపార్లుచెప్పినా 5 సంవత్సరాల నుండి వాటి జోలికి పోలేదు. ఫస్టు స్టేజ్ పూర్తి చేయండి అని అంటే ఫైనాన్షియల్ పొజిషన్ ప్రకారం అవకాశం లేదు. పూర్తి చేయడానికి వీలులేదని చెప్పారు. ఎల్. ఐ. సి. లోన్ అడగటం జరిగింది. కాని దానిని ప్రభుత్వం ఆమోదించలేదు. నెలూరు మునిసిపాలిటీకి గ్రాంట్సు రావాలి, దానిలో పట్టుకొని అయినా ఫస్టుస్టేజి పూర్తి చేయండి అంటే 7 లక్షలు శాంక్షనుచేసారు, సంవత్సరంపైన అయింది. ఇంతవరకూ చేపట్టలేదు. మొన్న దాన్ని గురించి విచారించగా టెండర్ పిలిచారు కాని ఎస్టిమేటుకు రేట్లు కంటె హెచ్చుగా వచ్చినందువల్ల రిటెండర్స్ పిలుస్తారు అని చెప్పారు. ఆ ఎస్టిమేట్లు రేట్లు ఎప్పుడు [illegible] చేశారు అంటే ఎప్పుడో 68-69 లో తయారుచేశారు, ఆ రేట్లుపైన టెండర్స్ పిలిస్తే తప్పక హెచ్చు రాక తప్పదు. అది ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుందో, దానిపై ఎప్పుడు [illegible] సమస్యలో [illegible] వుంది. డ్రయినేజ్ లేకపోవడంవల్ల రోడ్లన్నీ పాడైపోవడమే

పోరుతున్నాయి. ఇప్పటికైనా మంత్రిగారు త్వరితంగా ఫస్టు ఫేజు అయినా పూర్తి చేయించటానికి చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. మునిసిపాలిటీల ఫైనాన్షియల్ పొజిషన్, ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ సెటప్ లోపభూయిష్టంగా వుంది అని ఆందోళన చేయగా హైపవర్ కమిటీని వేశారు. నరసింహంగారు అన్ని స్థాయిలలో పనిచేసిన మనిషి. ఫైనాన్షియల్ యాస్పెక్ట్సులో అయితేనేమీ, ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ సైడ్ అయితేనేమి అన్ని రంగాలలో సమగ్రంగా ఆలోచించి ఒక పథకాన్ని సమర్పించారు. అది ఏ స్థాయిలో వున్నదో మనకిచ్చిన నోటులో ఎక్కడా తెలుపబడలేదు. కొన్ని అమలుపరిచారు. ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీలను రద్దుచేసి కమీషనర్స్ పవర్స్ తీసుకున్నారు అధికార వికేంద్రీకరణ పేరుతో అధికారం కేంద్రీకృతం అవుతున్నది. కమీషనర్స్‌కు సర్వాధికారాలు ఇచ్చారు. కౌన్సిల్స్ నామమాత్రంగా వుంటున్నాయి ఏదో తీర్మానం పాస్ చేయడం తప్ప ఇంకేమీ అధికారం కౌన్సిల్‌కు లేదు. విజయవాడలో కౌన్సిల్ రద్దుచేశామన్నారు కౌన్సిల్‌కు టాక్స్ మీద అధికారం ఉన్నదా, హెల్త్ మీద వున్నదా, ఇంజనీరింగ్ పనులమీద వున్నదా? కౌన్సిల్‌ను రద్దుచేసి స్పెషల్ ఆఫీసరును వేయడం పొరబాటు. 68 మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నికలు ఎనౌన్స్ చేశారు. అన్ని ఏర్పాట్లూ అయ్యాయి. వున్నట్లుండి ఎన్నికలు పోస్ట్‌పోన్ చేశామన్నారు. యాక్టులో కొన్ని మార్పులు రావాలన్నారు. యాక్టులో మార్పులు చేసే ఎన్నికలు ఎనౌన్స్ చేసి వుంటే బాగుండేది. మునిసిపాలిటీలు ఎంతో ఖర్చు పెట్టాయి. ఆ ఖర్చు ఎవరు భరించాలి? ఇప్పటికే వాటి ఫైనాన్షియల్ పొజిషన్ బాగా లేదు. ఉద్యోగులకు, ఉపాధ్యాయులకు జీతాలు ఇచ్చుకోలేని పరిస్థితిలో వున్నారు. ఇక మిగిలినవి, పట్టణ అభివృద్ధి కాని, శానిటేషన్ గాని ఎలా చూడ గలరని అడుగుతున్నాను. (బెల్)

అధ్యక్షా, నాకు కొంత అవకాశం ఇవ్వండి. నేను అధ్యక్షులుగా వున్నాను. నేను స్వయంగా అనుభవించిన కష్టాలు చెప్పుకోవాలి. 47 లో మునిసిపల్ ఎన్నికలను దృష్టిలో పెట్టుకొని కొన్ని మార్పులు యాక్టులో తీసుకురావాలని, అందుకు పోస్ట్ పోన్ చేస్తున్నామని ఎక్కడా చెప్పలేదు. ఇక ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటు గురించి వేరే చెప్పనక్కరలేదు. నెల్లూరులో ట్రావెలర్స్ బంగళా కట్టారు. గ్రౌండ్ ఫ్లోర్, ఫస్ట్ ఫ్లోర్ కట్టారు. ఫస్ట్ ఫ్లోర్ క్రింది నుండి పైవరకూ క్రాక్ ఇచ్చింది ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటువారిని స్ట్రక్చరల్ కంప్లీషన్ సర్టిఫికెట్ నాలుగు సంవత్సరాల నుండి అడుగుతున్నా ఇంతవరకూ ఇవ్వలేదు. దానికి ఎవరు బాధ్యులో, ఇంతవరకూ తేల్చలేదు. ఉద్యోగులను, ఉపాధ్యాయులను ఆడిట్ అబ్జెక్షన్ వల్ల జి.వో. ప్రకారం 68 లో పోస్ట్ చేయడం జరిగింది. మంత్రిగారు స్టే ఆర్డరు ఇచ్చారు. దానిని వేకెట్ చేయండని నాలుగు సంవత్సరాలనుండి అడుగుతున్నా ఇంతవరకూ చేయలేదు. మునిసిపాలిటీ ఎన్ని రిప్రెజెంటేషన్లు వ్రాసినా ది మేటర్ ఈజ్ అండర్ యాక్టివ్ కన్సిడరేషన్ అన్నారు. దాని అర్థం ఏమిటో నాకు అర్థం కావడంలేదు. పట్టణాలలో మురికివాడల్లో పుష్టి ఆహారము యివ్వడమనేది మంచి కార్యక్రమమనే, అది సక్రమంగా వుపయోగపడేట్లు ప్రభుత్వము చూడవలసిన అవసరము వుంది. ప్రతి దినము ప్రతి డిమాండుమీద ఖర్చా అంచగొండితనము అనేది వస్తున్నది, అది

...లా నిర్మూలన చేయాలో చూడాలి. ఈ మురికి వాడల పథకము సక్రమంగా అమలుజరుపాలని మనవిచేస్తున్నాను. డి ఎ లు, అలవెన్సులకు సంబంధించి మూడు సంవత్సరాల నుండి మున్సిపాల్టిస్ సబ్సిడి యివ్వాలన్నారు అవితల మున్సిపాలిటీస్ ఫైనాన్సెస్ యింప్రూవ్ కానిది ఎట్లా యివ్వాలో అర్థము కావడములేదు. అందువల్ల 50 శాతము ప్రభుత్వమే యివ్వాలని మనవిచేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

Sri M. Yellappa (Madakasira): - Mr. Speaker, Sir: With your kind permission, I would like to support the demand for grants made by the Minister for Municipal Administration, with the following observations:

The resources of the Municipality of Anantapur are quite inadequate. There is need to improve those resources in the very near future. Some of the Councillors have their own men dangling after them in the shape of contractors and they are making hay while the sun shines in the name of these contractors who follow these corporators. The contracts will be for inflated figures and the spoils will be shared between the corporators and the contractors. The receipts of the municipality are being depleted in this way, to the detriment of the other responsibilities of the Municipality. In this connection, I would like to recommend to the Ministry that instead of indirect elections now being set up, there should only be direct elections so that the administration of the Municipalities may be toned up in a desirable way.

As for education, under the administration of the Municipalities, it is highly deplorable-elementary education and secondary school education. I would like to recommend to the Government that these secondary schools may be taken over by the Government, so that the efficiency and standard of education may be improved to a great extent As for elementary education, this is another deplorable item of municipal administration. In a room, say 12'×12', there would be 50 to 60 students, and it is very difficult for one single teacher to command this army of students. The boys will not have sufficient seating arrangement or accommodation in that room and it is also impossible for one single teacher to command and educate an army of 50 to 60 students. Further, elementary schools are being housed in rented buildings, and these private buildings are not safe under certain circumstances. I request the Minister to take note of this.

Regarding water-supply installations and distributory system of water especially in Anantapur Municipality, there are two reservoirs from which drinking water will be drawn for the benefit of the citizens. Water sources have dried up due to insufficient and precarious rains to which Anantapur is constantly being subject. There is one scheme sponsored by the Municipality and now it is in the offing There is one village Pamuluru by the side of which the high level channel is flowing. It is thought that water from the high level channel may be reserved in this tank in the village Pamuluru, which is 5 to 6 miles from Anantapur. The two existing reservoirs are insufficient and the water sources have also failed. It is estimated that this scheme may cost Rs. 80 to Rs. 90 lakhs. I request the

Government to take this up at an early date, because Anantapur city has and is growing by leaps and bounds and its present population is about 80,000. It is becoming a city of distances. So it is highly desirable that this Pamuluru water-supply scheme may be taken up at an early date.

So far as lighting arrangements are concerned in the newly developing colonies, it is quite insufficient and unsatisfactory. As I said just now so many new colonies are coming into being and I request the Ministry to issue proper instructions to the Municipality to lookinto this deficiency. Water-supply in newly developining colonies is also very bad. There are no mains at all and water scarcity is being felt to a great extent. Unless mains are spread out in the new colones, residents will feel it very much.

Thank you, Sir.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) :—అధ్యక్షా, అసలు మొట్టమొదట నేను ప్రశ్నించేది, యీ సభలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఎక్కడా అని, యితర మంత్రులు ఎక్కడా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఈ మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌ను ఒక కండెమ్డ్ డిపార్టుమెంటుగా చూస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. బహుశః యిది ఒక కండెమ్డ్ డిపార్టుమెంటేమో, అందుచేత నిర్లక్ష్యమైనటువంటి ధోరణితో యీనాడు మంత్రులు యీ ప్రభుత్వముయొక్క ప్రధాన కీలక ఎగ్జిక్యూటివ్ పవరు ఆలోచిస్తున్నారనే నెపాన్ని ఆరోపిస్తున్నాను. ఇప్పుడు రెండు నోట్సు మా ముందు పడవేశారు; మున్సిపల్ మంత్రిగారు, పోర్ట్సు అండ్ పైలటేజ్ మంత్రిగారు. ఈ నోట్సు చూస్తే 71-72 వ సంవత్సరములో ఏ పద్ధతిలో డిపార్టుమెంటు వర్కు చేసింది యిందులో చెప్పలేదు. దాని పాలసీ ఏమిటో దాని మీద స్టేటుమెంటు యివ్వాలి, అది ఎక్కడ చూచినా యిందులో లేనే లేదు. ఇప్పుడు అంతా పరిశీలించిన మీదట యిందులో కనబడేది ఏమిటి ? నిజముగా యిందులో పూర్తిగా అసంపూర్ణమైనటువంటి వ్యవహారాలు వున్నవి. కాని మున్సిపల్ పరిపాలన ఏ పద్ధతిలో వుంది, ఏ మున్సిపాలిటీ సక్రమంగా నడవడానికి ఏమి అవసరము అనేది లేనే లేదు.

యీ నోట్సు నిర్లక్ష్యంగా ఇచ్చారు. ఒక మాటలో చెప్పాలంటే యీనాడు మన రాష్ట్రంలో ఉన్న 83 మునిసిపాలిటిస్‌లో అరాజకము, స్వార్థము కేంద్రీకృతమయి ఉన్నాయి. లంచగొండితనము ఎక్కువగా ఉంది. ఎక్కడయితే మునిసిపాలిటీ ఉందో అక్కడ స్వార్థము, అరాజకము నిబిడీకృతమయి ఉన్నాయి. అటువంటి మునిసిపల్ ఎడ్మినిస్ట్రేషనుకు అధిపత్యం వహించారు మన మాణిక్యాలరావు గారు. వారు యీ మంత్రి పదవి చేపట్టిన నాటి నుంచి అవినీతి అరాచకము ప్రబలిపోయాయి. అంతే కాకుండా యీ రోజు మంత్రిగారు ప్రాముఖ్యం వహించి, ముఖ్యమయిన నాయకులుగా ఉండి వారు అది ఒక ఆటవస్తువుగా భావిస్తున్నారు. యీ రోజు 83 మునిసిపాలిటీస్ పొలిటికల్‌గా సోషల్‌గా ఇంపార్టెంట్ అయిన కేంద్రాలు, అటువంటి కేంద్రాలు మురికి కూపాలుగాచేసి నాటిపయివ పెత్తనం చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఒక అబ్జక్షేపన ఉంది. హైపవరు కమిటీని సంప్రదించి

ఇందులో వ్రాశారు. "The Million without minimum services—"

"Asia is on the threshold of massive urban crisis with grave social and political consequences if public services fail to cope with it". అది వర్థింగు. మునిసిపల్ స్కీమ్సు అన్ని పూర్తిగా ఫెయిల్ అయినాయి. నిజంగా యీ పద్ధతిలో రిపోర్టు తయారు చేయడం సిగ్గుచేటు. కాన్‌స్టిట్యూషన్ ఆఫ్ మునిసిపల్ ఫైనాన్‌సెస్ చేసి డబ్బు కట్టాలి. అందులో ఉన్న ప్రజలు డబ్బు ఇవ్వడములేదు. వంద సంవత్సరాల క్రితము యీ మునిసిపాలిటిస్ పుట్టాయి అప్పటి నుంచి పన్నులు చెల్లిస్తున్నారు. పన్నులు ఇప్పుడు ఎక్కువగా తక్కువగా చెల్లిస్తున్నారంటే నిజంగా ఇప్పుడు పన్నులు ఎక్కువగానే చెల్లిస్తున్నారు. ఆ డబ్బు అంతా దుర్వినియోగం అవుతోందా సద్వినియోగం అవుతోందా అంటె ఆ డబ్బు అంతా దుర్వినియోగం అవుతోంది అని నేను చెబుతున్నాను మునిసిపల్ ఫైనాన్‌సెస్ వారికి కావలసిన డబ్బు సేకరించడానికి ఒక రిపోర్టు తయారు చేయాలన్నారు. యీ హై పవరు కమిటి రిపోర్టు వృధా అని మనవిచేస్తున్నాను నిజానికి యీ హై పవరు కమిటి సేలియంట్ ఫీచరు ఏమిటో అందులో ఉన్న గొప్పతనం ఏమిటో చెప్పడానికి మన మునిసిపల్ మంత్రి గారికి విజ్ఞానం లేదా అని అడుగుతున్నాను. ఇందులోవున్న ముఖ్యమయినఅంశం చెప్పడానికి మంత్రిగారు దీని లోతు గుర్తించ లేదా ఇది వర్త్‌లెస్ డాక్యుమెంటుగా ఉన్నది. క్రిందటి హై పవర్ కమిటిచేసిన వాటిలో ఒకటిచెపుతాను. ఫస్ట్‌రికమెండేషన్ "all Municipal taxes should be collected at convenient centres located in the town and door to door collection should be given up. That is one of the most important things. ఇప్పుడు ఫైనాన్‌సెస్ విషయంచూస్తే ఇవి ఎలా ఉపయోగించారో చెప్పాలి. ఇప్పుడున్న ఫైనాన్‌సెస్ ఏమయినా ఉపయోగపడుతున్నాయా లేక దుర్వినియోగపడుతున్నాయా ? ఈ ఫైనాన్‌సెస్ అన్నికూడా కమిషనరు, హెల్త్ఆఫీసరు, చయిర్మను చేతిలో ఉన్నాయి. మునిసిపల్ ఇంజనీర్సు చేతిలో ఉన్నాయి. చయిర్మను తన పోస్టును నిలిగించడానికి కొంతమందిని తనచేతిలో ఉంచుకుంటాడు. ప్రతి కంట్రాక్టరునుంచి కమిషను కొడుతున్నారు. లేకపోతే చయిర్మను ఆస్తి అంతా అపహరించుతూ పోతుంటే పోతే కొంతమంది కౌన్సిలర్సును తనగుప్పెట్లో ఉంచుకుని లంచగొండులుగా తయారుచేస్తారు. అందుకు మునిసిపల్ కమిషనరు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు ఉపయోగపడుతారు. మునిసిపల్ ఇంజనీర్సు వర్కర్సును పీడించడానికి ఉన్నారు టౌన్‌ప్లానింగు ఆఫీసరు, మునిసిపల్ హెల్తు ఆఫీసరు పేదవారికొంపలుపీకడానికి ఉపయోగపడుతున్నారు. ఇది సిగ్గుపడవలసినవిషయం. ఈ వ్యవహారాలను సరిదిద్దడానికి హైపవరు కమిటీకి పవరులేదు, విజ్ఞానంలేదు. హై ప వ రు క మి టీ పన్నులు వసూలుచేయాలని అందులోఉన్నది కాని హైపవరు కమిటి లోతుకుపోలేదు రాజకీయంగాచూసే మంత్రిగారు తమకు ప్రత్యర్థులు ఎవరు, వారిపయిన ఎలా దెబ్బకొట్టాలనేరకంగాఉంది. మంత్రిగారు యీనాడు ఉన్నప్పుడు, [illegible] కార్పొరేషన్ వారిచేతిలోఉంది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం అది రద్దుచేశారు, [illegible] అధిపతిగా డైరక్టర్ ఆఫ్ మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ [illegible] తయారుచేశా[illegible]

ప్రభుత్వం ఎలాగ కోరితే అధికారులు అలాగ చక్కగా వ్రాస్తారు. లేకపోతే వ్రాయరు. ఇప్పుడు మునిసిపల్ కార్పొరేషనులో అవినీతిఉంది, డైరక్టరుగారు ఒకరిపోర్టుయిచ్చారు. ఇప్పుడు ఈయన ఆధిపత్యంలోకి వచ్చినతరువాత తన మునిసిపాలిటి రద్దుఅయిందని తనకు కతుదారులుగా ఉన్నవాటిని రద్దుచేస్తున్నారు. విజయవాడ మునిసిపాలిటి అనుకూలంగా లేదుకాబట్టి రద్దుచేశారు. సామర్లకోట మునిసిపాలిటీలో కమ్యూనిస్టులుఉండి ఆ మునిసిపాలిటివారిచేతులలో ఉందికాబట్టి అది రద్దుచేయాలి. మునిసిపాలిటీస్‌లో సకాలంలో ఎన్నికలు జరిగితే తమ మనుష్యులురారని జనరల్ఎన్నికల రూల్సుప్రకారంగా జరిపిస్తామని ఎన్నికలు వాయిదావేశారు. పట్టణాలలో ముఖ్యమైన కేంద్రాలు రాజకీయంగా ఆర్థికంగా ఈపట్టణాలు తమ గుప్పెట్లో పెట్టుకోవాలని రాజకీయ ధోరణిలో ప్రభుత్వ యంత్రాంగానికి ఉపయోగపడే విధంగా తయారయింది ఈపాలన కాని నిజంగా మునిసిపల్ పరిపాలన సక్రమంగా చేయడానికి పేదలుఉండేప్రాంతాలు సక్రమంగా ఉండడానికి, ప్రజలకు వైద్యము, నీరు, స్కూల్సు సదుపాయములు చేయడానికి పనికివచ్చేవిగా మాత్రంలేవు.

తరువాత హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషనుకు అక్టోబరులోఎన్నికలు జరిపిస్తామన్నారు. ఇప్పుడు ఇతర మునిసిపాలిటీస్‌కు ఎన్నికలు వాయిదా వేశారు. అక్టోబరులో చేస్తామన్నారు. ఎందుకు వ్రాయరాదు ఆ సంగతి, ఈరోజు సెగ్రిగేస్టుగాఉన్నారు. ఇప్పుడు ఈతెలంగాణాను పాడు చేయడమే కాకుండా మునిసిపాలిటీస్‌నుకూడా అధ్వాన్నంగా చేయడానికి పూనుకున్నారా అని చార్జెస్ చేస్తున్నాను. ఈరోజు ఎన్నికలు సకాలంలో పెట్టకుండా అక్టోబరులో ఇతరచోట్లకూడ జరిపిస్తామనేహామి ఎందుకు ఇవ్వలేదు? తరువాత గ్రాంట్సు అండ్ కాంపెన్‌సేషన్సుటు మునిసిపాలిటీసు, వీటిలో చూస్తే మినిస్టీరియల్ స్టాఫ్‌కు, నాన్ టీచింగు స్టాఫ్‌కు, పబ్లిక్ హెల్తు వాళ్లకు ఈ నాడు రివైజు చేస్తామని అంటున్నారు. నిజంగా అట్టడుగున ఉన్నటువంటి మునిసిపల్ స్టాఫ్‌ను పిడించి పిడిపించుకొని తింటున్నారు. వాళ్లకు జీతాలు ఇవ్వడం లేదు. ఆఖరికి తలనూనె ఇవ్వడం లోను సబ్బులు ఇవ్వడంలోను పిడిపించుకొని తింటున్నారు. ఈ నాడు మునిసిపాలిటీలలో ఉన్నటువంటి అడ్మినిస్ట్రేషనంతా కూడా లాబీస్ గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంట్సులో ఉంటారు. అక్కడ గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంట్సులో లాబీసు వాళ్లకు అనుగుణ్యంగా తయారు చేస్తారు. వాళ్ల విధానమంతా అక్కడ ప్రజలను పిడిపించడం, వర్కర్లను పిడిపించడం, స్టాఫ్‌ను పిడిపించడం ఇక్కడ అనుకూలంగా ఆర్డర్లు తెచ్చుకోనడం. ఇక మంత్రిగారి వ్యవహారమంతా—ఈ మునిసిపాలిటీలను తమ పార్టీ గుప్పిట్లో ఎట్లా పెట్టుకోనడమో తప్ప గ్రాంట్సు, కాంపెన్‌సేషన్సు ఇచ్చేటటువంటివి కూడా సక్రమంగా వినియోగపడడం లేదు. సక్రమంగా ఉపయోగించడం లేదు. ఇకపోతే వాటర్ సప్లయి డ్రెయినేజి స్కీము విషయం ఉంది, ఇక్కడ ఇంత డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నాము, ఈ విధంగా మేలు కలుగజేస్తున్నామని అన్నారు. ఈ సందర్భంలో ఒక సింపుల్ విషయం తమ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. నేను వాటర్ సప్లయి విషయంలో

ఒక ఉత్తరం 12-5-72 న శ్రీ మాణిక్‌రావుగారికి, శ్రీ నరసింహారావుగారికి, తదితర ఉద్యోగులకు వ్రాసాను. ఇది దిద్దమని కోరాను. దాని విషయంలో ఏమి చేసారని అడుగుతున్నాను ? ఇంత అసమర్థమైనటువంటి వాళ్లు ఆధిపత్యంలో ఉన్న మీదట, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ మెషినరీనంతా కూడా ఇంత చాతకానితనంలో ఉన్న మీదట ప్రజలకు ఎటువంటి మేలు కలుగనే కలుగదు. ఇక్కడ ఏదో నీతులు చెప్పినంత మాత్రాన ఈ మునిసిపల్ పరిపాలన సక్రమంగా సాగుతుందని నేను నమ్మడం లేదు. ఇంకో పేరాలో **post graduate diploma in local self government in Osmania University** అని ఉంది. దీనికి ఒక పేజీ పైగా రిపోర్టు చేసారు. మునిసిపాలిటీలయొక్క బాధ్యతలను వీరు చెప్పడం లేదు. ఇక్కడ మీరు ఒక మునిసిపాలిటీని తీసుకుంటే సుమారు 19 లక్షల రూపాయలు బకాయిలు ఉన్నాయి. ఉదహారణకు చెబుతున్నాను. మా మునిసిపాలిటీ విషయంలో అనేకసార్లు చెప్పాము. ఇంత అవసరమైనటువంటి మునిసిపల్ పరిపాలన ఇంకొకటి లేనే లేదు. కాకినాడ మునిసిపాలిటీ 18 లక్షల రూపాయలు బకాయిలు ఉన్నమీదట దానిని సరిదిద్దవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఈ నాడు లంచగొండితన పరిపాలన మూలంగా, లంచాలకు కీలకమైనటువంటి మునిపల్ వ్యవస్థ మూలంగా ఇది షేమ్‌ఫుల్ ఇన్‌స్టిట్యూషనుగా తయారు చేసారు. అందుచేత ఈ మంత్రి రాజీనామా చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇటువంటి వాడు అవిధమైనటువంటి నోట్సు తయారుచేసి అపభ్యాసం చేయడం సరైనటువంటిది కాదని నేను హెచ్చరిస్తున్నాను. ఇక కాకినాడ పోర్టు గురించి ఎంత తక్కువ చెబితే అంత మంచిది ఇది ఒక జమీందారీ క్రింద అయిపోయింది. మంత్రిగారు తమ వ్యాపారాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి ఇది ఎట్లాగ ఉపయోగపడుతుందో అని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కాంట్రాక్టుకు ఇవ్వకుండా రోడ్డు వేసి 80 వేల రూపాయలు పూర్తిగా దుర్వినియోగం చేసారు. మీకు నిజంగా వివరించాలి అని ఉన్నట్లయితే నాకు సరైనటువంటి టైము ఇస్తే స్పష్టంగా మీముందు పెట్టేవాడిని. ఈ కొద్ది టైములో నేను చేయవలసిన వ్యాఖ్యలు చేసానని భావిస్తున్నాను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی (یاقوت پورہ) - مسٹر اسپیکر سر - آج منسٹر صاحب کی تقریر پڑھنے کے بعد بڑا اچنبھا ہوا - ہم ہمیشہ سے یہ دیکھتے ہوئے آئے ہیں کہ تقریر جو تیار کی جاتی ہے اسمیں پہلے کی کارگذاری بتائی جاتی ہے اور پھر آئیندہ کیا اقدامات کئے جائینگے اور انکے کیا فوائد حاصل ہونگے وہ بتائے جاتے ہیں - اس لحاظ سے اگر منسٹر صاحب پہلے منسٹر صاحبان کی تقاریر منگا کر پڑھتے اور پھر اپنی ایک تقریر تیار کرتے تو اس سے ایوان کی رہنمائی ہوتی - اس سے یہ پتہ چل سکتا تھا کہ اب تک کیا کارگزاری رہی - اور کیا کیا خامیاں ہوئیں یہ ہمارے سامنے آتیں - لیکن اس تقریر سے [illegible] نہیں ہے بلکہ ایسا معلوم ہوتا ہے کہ [illegible] ہوگئی ہے - اس تقریر سے آپ کی [illegible] کا اظہار ہوتا ہے - [illegible] اپنی تقریر میں [illegible] کا اظہار کیا ہے

کہ ماسٹر پلان تیار کیا جارہا ہے۔ اور مختلف میونسپالٹیز کا اس میں ذکر کیا گیا ہے۔ حیدر آباد سٹی کا بھی ماسٹر پلان بلدیہ نے منظور کیا ہے۔ اور حکومت کے زیر غور ہے۔ اب سوال یہ پیدا ہوتا ہے کہ یہ ماسٹر پلان کب تک آپ کے زیر غور رہیگا۔ کتنے برس تک زیر غور رہیگا۔ بلدیہ کے اجلاس میں یہ ماسٹر پلان منظور ہوگیا ہے۔ اور بجٹ دیکھنے سے یہ معلوم ہوتا ہے کہ ساڑھے چار لاکھ روپیہ اس ماسٹر پلان کے لئے رکھے گئے تھے۔ اور گزشتہ دو برس سے آپ کے یہ چیز زیر غور ہے۔ اس بات سے آپ کی کارگزاری معلوم ہوتی ہیکہ یہ ماسٹر پلان آج تک منظور نہیں ہوا۔ اور اس کا آپ نے خود اپنی تقریر میں اقرار کیا ہے۔ اگر یہ ماسٹر پلان منظور ہو جاتا تو اچھا ہوتا لیکن سوال یہ ہے کہ کب منظور ہوگا۔ یہ بھی زمانہ کا عجیب انقلاب ہے کہ ایک وقت وہ تھا کہ یہاں پر میں اور منسٹر صاحب بیٹھے تھے۔ اور اسی کارپوریشن کی ترقی کے لئے لڑتے تھے۔ اور اب یہ عجیب اتفاق ہے کہ وہ میرے سوالات کی کا جواب دینے کے لئے کھڑے ہونے والے ہیں۔ یہ چیزیں اور یہ اونچ نیچ تو سیاست میں ہوتی رہتی ہے۔ لیکن ہم سب کو توقع تھی کہ جن چیزوں کے لئے کل تک آپ لڑتے رہے ان چیزوں کی تکمیل منسٹر ہونے کے بعد آپ کردیتے۔ لیکن جسطرح نمک کی کان میں جانے کے بعد جو حشر ہوتا ہے وہی آپکا بھی ہوا۔ جو توقعات آپ سے وابستہ تھیں جو امیدیں آپ سے تھیں وہ پوری نہیں ہوئیں ہم سمجھتے تھے کہ جس طرح آپ کا چہرہ تابناک ہے۔ اوسی طرح آپ حیدرآباد کی سیاہ گلیوں کو بھی جگمگاتا ہوا بنادینگے۔ ساڑھے تین سو لڑکوں کا خون بہنے کے بعد آپ نے جس عزم کا اظہار کیا تھا کہ تلنگانہ بنے کے بعد ہم ان چیزوں کی تکمیل کرینگے وہ چیزیں پوری نہیں ہوئیں۔ بلدیہ آپ کے ہاتھ میں آنے کے بعد آپ نے کیا کیا۔ ان نوجوانوں کی روحوں کو آپ کیا جواب دینگے۔ جن کا خون بہا ہے آپ ان ماںباپ کے دلوں میں جھانک کر دیکھئے کہ ان کی کیا حالت ہے۔

شری ایم مانک راؤ۔ میں آنریبل ممبر سے خواہش کرونگا کہ وہ کارپوریشن کے تعلق سے کہیں۔ آنریبل ممبر اسپیچ چھوڑ کر غیر ضروری باتیں کہہ رہے ہیں اگر آپ اس طرح کہینگے تو مجھے بھی جواب اسی طرح دینا پڑیگا۔ اگر آپ میونسپل کارپوریشن کے بارے میں کہینگے تو اون باتوں کا جواب دینے کے لئے تیار ہوں۔

شری سلطان صلاح الدین اویسی — میں بھی اسی طرح کا اعتراض کرسکتا ہوں۔ میں اسپیچ پر ہی بول رہا ہوں۔ اتنے لڑکے مارے گئے اون لوگوں کے لئے آپ نے کیا کیا۔ اگر میں ان کے متعلق کچھ کہوں تو کوئی گناہ کی بات نہیں

ہے - اگر اس پر منسٹر صاحب کو غصہ آرہا ہے تو میں مجبور ہوں - میں منسٹر صاحب کے غصہ اور جھلاھٹ کو نظر انداز کرتا ہوں کیونکہ اونکو ایوان اسمبلی کا زیادہ تجربہ نہیں ہے - یہ ریمارک تو اسپیکر صاحب کرسکتے ہیں - میں آپ کو در گرر کرتا ہوں کیونکہ آپ نئے نئے ہیں -

Sri M. Manik Rao :—I am requesting the Hon. Secretary. The Hon Members is going out of the track of the subject. If there is anything particular about the Corporation I am to please intervene in this subject.

مسٹر اسپیکر — آپ کار بوریشن کے بارے میں کہئے -

شری سلطان صلاح الدین اویسی — میں کاربوریشن کے بارے میں ہی کہہ رہا ہوں مجھے آپ کے مسکراتے ہوئے چہرے سے یقین ہوگیا ہے کہ منسٹر صاحب بلا وجہ جذبات میں آئے ہیں - خیر - ہم کو یہ توقع تھی کہ آپ کے آنے کے بعد حیدرآباد میں واقعی بہت سی تبدیلیاں آئینگی - خود آپ ان جذبات اور احساسات کے ساتھ تشریف لائے آپ کے ھاتھ میں آنے کے بعد آپ یہ یہ کام کرینگے - پبلک جلسوں میں یہ بات کہی گئی کہ حیدرآباد کو سنوارا جائیگا - وغیرہ - لیکن نتائج ہمارے سامنے ہیں - مجھے اون تمام تلخیوں میں جانا نہیں لیکن میں نے مسلسل آپ سے کہاھیکہ آپ میرے ساتھ چلئے اور حیدرآباد کو گھوم کر دیکھئے کہ اوسکی کیا حالت ہے - میں یہ چاھتاھوں کہ عوام کے ضروریات کی تکمیل ہو انکی ضروری سہولتیں فراہم ہوں - لیکن آپ کا وعدہ معشوق کے وعدہ سے کم نہیں رہا - آپ ہر وقت وعدہ کرتے رہے لیکن جب کبھی آپ سے کنٹیکٹ کرنے کی کوشش کیگئی آپ کا پی - اے - کہدیا کرتا تھا کہ آپ میٹنگ میں ہین آپ نہیں آسکتے وغیرہ وغیرہ - آپ کے جذبات کو ذرا ٹھیس پہونچ رہی ہے آپ اٹھ کر کھڑے ہورہے ہیں لیکن جس طریقہ سے آپ منتخب ہوکر آئے ہیں ہم بھی منتخب ہوکر آئے ہیں - آپ عوام کے مفادات کے لئے لڑتے رہے اوسی طرح ہم بھی لڑتے رہے - کم از کم آپ کو اس کا تو احساس ہونا چاہئے تھا کہ کسطرح آپ کا پی - اے - جواب دیتا ہے - کیا ہم آپ کی خوشامد کرنے کے لئے - میں ایوان میں کوئی تلخی پیدا نہیں کرنا چاھتا لیکن یہ بات عرض کرونگا اور آپ کے سامنے رکھونگا کہ آپ تلنگانہ کے مفادات کی خاطر لڑتے رہے لیکن آپ نے ان لوگوں کے لئے کیا کیا - ھائی کورٹ نے فیصلہ دیا کہ چار سپرنٹنڈنگ انجینیر رکھے جائیں - ان میں سے کتنے تلنگانہ کے ہیں - آپ نے اس تعلق سے کیا کیا - جن کے لئے آپ لڑتے رہے - چار سپرنٹنڈنگ انجینیر جو رکھے گئے اسمیں سے ایک تو میں کہہ سکتا ہوں کہ بالکل فالتو ہے - کوئی کام نہیں کرسکتا - پھر ان کے لئے دو موٹریں ہیں - گھر پر اور آفس پر ٹیلیفون ہے - ایک سپرنٹنڈنگ انجینیر گو یندیا ہے کیا منسٹر صاحب بتاسکتے ہیں کہ اون کے ذمہ کیا کام ہے - آپ اوس وقت جن لوگوں کے لئے لڑتے رہے اون لوگوں کے لئے آپ نے کیا کیا - سنہ ۱۹۶۱-۶۰ ع میں بھی

وھاں کا کونسلر رہ چکاھوں - اوس وقت ایک سپرنٹنڈنگ انجینیر اور چار اسسٹنٹ انجینیر کام کرتے تھے - لیکن آج چار سپرنٹنڈنگ انجینیر ھیں - مسٹر اسپیکر سر آپکو سنکر حیرت ھوگی کہ چار سپرنٹنڈنگ انجینیر ھیں پھر اسسٹنٹ انجینیر ھیں اور سوپر وائزر ھیں - یہ کہا جاتا ھیکہ کام بڑھ رھا ھے ٹھیک ھے - لیکن نیچے کا عملہ تو اتنا ھی صرف اعلی عہدہ داروں میں اضافہ ھو رھا ھے - میں منسٹر صاحب سے کہونگا کہ آپ جذبات میں مغلوب مت ھوئیے جو واقعات ھیں آپ کے سامنے لا رھا ھوں - آپ نے بلدیہ کو تحلیل کیا - آخر کس بنیاد پر آپ نے اوسکو تحلیل کیا - کیا آپ مطمئین تھے - بلدیہ کو تحلیل کس نے کیا - آپ کی پارٹی نے ریزولیوشن پاس کیا - بلدیہ کی تحلیل کے سلسلہ میں لوکناد ھم کی رپورٹ آئی کیا آپ نے اوس رپورٹ کو پڑھا ھے - کیا منسٹر صاحب نے اوسکا مطالعہ کیا ھے - اس رپوٹ میں یہ کہا گیا تھا کہ جن کاموں کو بلدیہ کرنا چاھئے تھا اوس نے نہیں کیا - جو گرانٹ بلدیہ کو گورنمنٹ آف انڈیا نے دی تھی اوس کو استعمال نہیں کیا گیا اور وہ کام انجام نہیں دئے گئے جسکے لئے وہ رقم دی گئی تھی - کیا آپ نے نرسمہم رپورٹ کو پڑھا ھے جس پر ھزاروں روپیہ خرچ کئے گئے - وہ آئی اے ایس تھے اونھوں نے تمام سکشنس کا تفصیلی جائزہ لیا اور ایک رپورٹ پیش کی - کیا آپ اس رپورٹ سے مطمئین ھوئے میں چاھتا تھا کہ اس کے متعلق آپ سے گفتگو کروں اور آپ کو لیجا کر حیدرآباد کی حالت دکھاوں - میں چاھتا ھوں کہ یہ تمام چیزیں آپ کے سامنے لاوں - لیکن آپ سے ملاقات نہ ھوسکی - اوس زمانے میں حضور نظام سے ملنے کے لئے کم از کم ایک اشرفی کی ضرورت ھوتی تھی لیکن آج کے بدلے ھوئے حالات میں ھم آپ سے کسطرح مل سکتے ھیں معلوم نہیں - اگر منسٹر صاحب شہر حیدرآباد پھر کر دیکھینگے تو معلوم ھوگا کہ جو لوگ صبح واکنگ یا ھوا خوری کیلئے جاتے ھیں اونھیں دھول خوری کرنا پڑتی ھے - پہلے شہر میں دو وقت جھاڑو ھوا کرتی تھی اب ایک وقت بھی برابر نہیں ھوتی - یہاں کی گندہ بستیوں کی کیا حالت ھے یہاں لوگ کسطرح زندگی گزارتے ھیں - اس پر کبھی توجہ نہیں کیگئی - پرانے شہر کا خصوصاً یہ عالم ھے کہ ھر طرف موریاں ابل کر بہتی رھتی ھیں - میں نے منسٹر صاحب سے کہا کہ نالہ بھر کر اوسکا پانی باھر آرھا ھے اور مکانات میں داخل ھو رھا ھے کم از کم اسکی روک تھام کیجئے لیکن اس پر کوئی توجہ نہیں کیگئی - مسٹر اسپیکر سر آپ کو سنکر حیرت ھوگی کہ بلدیہ کی جانب سے دودھ اور ڈبل روٹی غریبوں اور بچوں میں تقسیم ھوتی ھے لیکن اسمیں سے آدھا سال غائب ھو جاتا ھے ......

شریمتی سروجنی پلاریڈی — دودھ نہیں خالی ڈبل روٹی تقسیم ھوتی ھے -

شری سلطان صلاح الدین اویسی - غالباً آپکو معلوم نہیں ھے - دودھ بھی تقسیم ھوتا ھے پہلے ایک ڈبل روٹی دیجاتی تھی لیکن اب صرف دو سلائیس دیئے جاتے ھیں -

اپنے حلقہ کے ہیلتھ آفسر کو میں نے اپنے ساتھ دورہ کرا کر بتلایا ۔ میں اوس مقام کا نام بھی بتلا سکتا ہوں ۔ وہ مقام املی بن ہے ۔ میں ہیلتھ آفسر کو لیجا کر بتلایا ۔ یہاں پر ایک ڈھالیہ کی چھوٹی ہوٹل ہے اوسکو دڈبل روٹی دیجاتی ہے اور وہ آٹھ آنے لیکر ڈبل روٹی دیتا ہے ۔ میں نے لیجا کر اونہیں بتلایا کچھ دنوں تک وہ کام رک گیا لیکن پھر وہی کاروبار چل رہے ہیں۔

اسی طرح شہر میں صفائی کا انتظام برابر نہیں ہے ۔ موریاں بھر کر ابل جاتی ہیں اونکی صفائی کرنے کا انتظام نہیں ہے ۔ سڑکوں پر جا بہ جا گڑھے پڑے ہوئے ہیں۔ ڈرینیج کا برابر انتظام نہیں ہے ۔ پرسوں دو دن بارش ہوئی اور پرانے شہر میں یہ حالت ہوگئی کہ سڑکوں سے گزرنا مشکل ہوگیا ۔ لوگوں کو پتھر ڈال کر چلنا پڑا ۔ اگر آپ یہ منظر اپنی آنکھوں سے دیکھتے تو معلوم ہوتا ۔ آپ نے نو مہینے تک تلنگانہ کے مفادات کے لئے لڑائی لڑی ۔لیکن اب آپ تلنگانہ کے حقوق کی حفاظت کے لئے کیا کر رہے ہیں۔ بلدیہ حیدرآباد میں اسٹیٹ آفیسر رکھا گیا ہے ۔ پہلے اونکو وظیفہ دیا گیا تھا اب پھر اونہیں کو اسٹیٹ آفسر بنا کر لایا گیا ہے ۔ وہ آندھرا کے رہنے والے ہیں ۔ یہاں یہ عالم ہیکہ کئی نوجوان انجینیر وغیرہ بیروزگار پھر رہے ہیں اور ایجیٹیشن ہو رہا ہے لیکن آپ وظیفہ یاب لوگوں کو ملازم رکھ رہے ہیں۔ یہ ہمارے سامنے کا کارنامہ ہے ۔کیا آپ اس حقیقت سے انکار کرسکتے ہیں کہ کتنے وظیفہ یابوں کو بھرا گیا ہے۔ آپ نعرہ تو لگاتے ہیں بیروزگاری دور کرنے کا اسوقت ہزاروں انجینیر بیروزگار پھر رہے ہیں لیکن آپ وظیفہ یاب کو اسٹیٹ آفسر کی حیثیت سے لا کر رکھتے ہیں۔ ان باتوں سے اندازہ ہوسکتا ہے کہ کسطرح کام ہورہا ہے۔

سلم کلیرنس کے تعلق سے یہ عرض کرونگا کہ یہ عجیب مسئلہ بنا ہوا ہے ۔ کروڑھا روپیہ کی مدد گورنمنٹ آف انڈیا سے ریاست حیدرآباد کو دیگئی لیکن میری جہانتک معلومات ہیں یہ کہہ سکتا ہوں کہ اس سلسلہ میں رسہ کشی ہورہی ہے کہ بورڈ بنایا جائے یا اسکو بلدیہ کے تحت رکھاجائے۔ ہاوزنگ بورڈ یہ چاہتاتھا کہ یہ چیز اسکے تحت رکھیجائے ۔ ہاوزنگ بورڈ کی کارکردگی کی بھی ایک داستان ہے میں کسی وقت ڈا کو منٹس کے ساتھ اسکے متعلق بحث کرونگا ۔ لیکن اسوقت یہ کہونگا کہ اسکو نہ تو ہاوزنگ بورڈ کے تحت دیاجائے اور نہ بلدیہ کے تحت بلکہ ایک بورڈ بنایاجائے اور اسکے تحت اس کا انتظام دیاجائے ۔ میں آپ کے سوشلیزم کی ایک مثال دیتاہوں۔ سوشلیزم کے پھیلانے والے آپ ہی لوگ ہیں لیکن میں اسکی ایک مثال دونگا ۔ آئی۔ ڈی ہاسپٹل سکندرآباد کی عمارت کی تعمیر کے سلسلہ میں (۱۹) لاکھ روپیہ صرفہ رکھا گیا اور ٹنڈرس کال کئے گئے ۔ ہونا تو یہ چاہئے تھا کہ کم سے کم رقم کے ٹنڈر کو قبول کیاجاتا لیکن لوئسٹ ٹنڈر کو قبول نہ کرکے اس کام کو (۸) گتہ داروں میں تقسیم کیا گیا ۔ شائد یہ خیال کیا گیا کہ کسی کو بھی ناراض نہ کیاجائے۔

بلدیہ کی جانب سے سالانہ (۲۰) لاکھ روپیہ الکٹرسٹی ڈپارٹمنٹ کو دے

جاتے ھیں لیکن آپ دیکھیں تو معلوم ہوگا کہ کتنی گلیوں میں لائٹ ہے۔ روزانہ پرانے شہر میں دو دو گھنٹے لائٹ بند ہوجاتی ہے۔ کیا اس کا ھرجانہ آپ الکٹرسٹی سے وصول کرتے ھیں۔ اگر روزانہ دو دو گھنٹے لائٹ بند ہوجایا کرے تو پرانے شہر کے چھوٹے چھوٹے روزگار والے کیسے اپنا روزگار چلا سکتے ھیں۔ پرانے شہر کی اکثر گلیوں میں لائٹ نہیں ہے۔ اکثرمقامات پر ٹیوب توھیں مگر روشنی نہیں ہے۔ اگر بلب خراب ہوجائیں توکوئی درست کرنیوالا بھی نہیں۔ تلنگانہ ایجٹیشن کے شباب کے زمانے میں جو بلب پھوڑ دیئے گئے (آپ نے انکو نہیں پھوڑوایا ہوگا) آجتک انکو بدلا نہیں گیا۔ کیا کون اور بھگت رہے ہیں کون۔ اگر منسٹر صاحب چاھیں تو میں ان گلیوں کے نام بھی بتا سکتا ہوں کہ کہاں کہاں اندھیرا ہے۔ میں اسپیکر صاحب سےخواھش کرونگا کہ آپ خود دورہ کرکے دیکھیں کہ یہ کہانتک ٹھیک ہے۔ میری تجویز یہ ہےکہ جسطرح ہر سال صنعتی نمائش ہوتی ہے۔ اسیطرح پرانے شہر کی بھی ایک نمائش منعقد کیجائے اور اوسمیں بتایاجائے کہ کسطرح ہر سال حالت خراب ہورہی ہے۔ اس نمائش کو دیکھکر لوگ شہرکی حالت کا اندازہ کرسکینگے۔ اگر آپ نے پرانے شہر کی حالت درست کرنے کیلئے کچھ نہیں کیا تو یہ نقطہ انقلاب ثابت ہوگا۔ وھاں لوگ پانی کے لئے ترس رہے ھیں لیکن پانی کا انتظام نہیں ہے۔ آپ کہتے ھیں کہ پرانے شہر میں نل لگائے جارہے ھیں۔ لیکن کہاں لگائے جارہے ھیں۔ معلوم نہیں۔ ایک دو جگہ نل لگادیئے گئے اور اسکے بعد کہدیا کہ ہم نے نل لگائے ھیں۔ پانی لاتے لاتے لوگوں کے کندھوں پر گھٹے پڑگئے ھیں راتوں کو عورتیں دور دور مقامات سے پانی لاتی ھیں۔ اگر آپ یہ منظر دیکھتے تو ٹھیک تھا۔ لیکن آپ دورہ کرنا نہیں چاھتے آپ اضلاع کےدورےتو کرتے ھیں لیکن شہر کا دورہ نہیں کرتے۔ میری خواھش کو ایوان منظور کرلے کہ شہر حیدرآباد کا بھی دورہ کیا جائے تو بہتہ دیاجائے کم از کم اس طرح عوام کی ضروریات پوری ہوسکینگی۔ لوگ پانی کےلئے ترس رہے ھیں۔ دو دو تین میل سے پانی لانا پڑرہا ہے اب اونکی زندگی کا مقصد پانی لانا ھی رہ گیا ہے۔ شہر کی سڑکوں پر جگہ جگہ گڑھے پڑے ہوئے ھیں۔ اگر منسٹر صاحب چاھیں تو میں نام بھی اون مقامات کا بتا سکتا ہوں جہاں پر گڑھے پڑے ہوئے ھیں۔ ملے پلی حبیب نگر وغیرہ میں اکثر مقامات پر گڑھے ھیں آپ کو یاد نہیں کہ موریوں کے ڈھکن کھلے پڑے رہنے سے کتنی اموات واقع ہوئیں۔ رحمت علی صاحب اور شریمتی سروجنی دیوی جب حیدرآباد کے میئر تھے۔ کیا اوس زمانے میں اون کو ھزاروں روپیہ کی مدد نہیں دیگئی۔ کتنے لوگ موریوں میں پھنس کر مر گئے۔ کسی کو تین ھزار کسی کو سولہ سو روپیہ دئے گئے امرسے کیا یہ لوگ انکار کرسکتے ھیں۔ مجھے بہت سی باتیں کہنی تھیں۔ لیکن وقت تھوڑا ہے اس لئے صرف ایک بات کی طرف توجہ دلاونگا۔ بہت سے غریب لوگوں کو مکانات کے لیے قرضہ منظور ہوا ہے۔ لیکن تعمیرکی اجازت نہ ملنےکی وجہ سے یہ لوگ

پریشان ھیں انھیں تعمیر مکانات کی اجازت ملنی چاھئیے ۔ سوبروائزرس اور سینیٹری انسپکٹرس پانچ پانچ سال سے یہاں بر ھی ھیں انکا تبادلہ کیاجائے تا کہ دوسرے لوگوں کو یہاں آنے کا موقع مل سکے ۔ یہ دیکھاچاہئے کہ کتنے لوگوں کے خلاف کارروائیاں چل رھی ھیں اور کیوں ان لوگوں کے خلاف کوئی ایکشن نہیں لیا جاتا ۔ میں اسکے متعلق علیحدہ سوالات رکھونگا ۔ بلدیہ کی جانب سے لاکھوں روپیہ کے صرفہ سے کوکٹ پلی میں بیگرس ھوم بنائے گئے جذامیوں کے لئے مکانات بنائے گئے لیکن اسکے باوجود اگر آپ جا کر دیکھیں تو معلوم ھوگا کہ سکندرآباد کے پاس جذامی موجود رھتے ھیں۔ کیا سکندرآباد کے ارکان اسمبلی اس بات سے انکار کرسکتے ھیں ۔ کیا حیدرآباد کے ارکان اسمبلی انکار کرسکتے ھیں کہ عثمانیہ دواخانے کے پاس جذامی رھتے ھیں ۔ ان لوگوں یہاں رھنے سے حیدرآباد میں جذام پھیل رھا ھے ۔ ھائی کورٹ کے بازو اور فتح میدان کلب کے سامنے جذامی موجود رھتے ھیں ۔ کم از کم آپ فتح میدان کے قریب تو آپ ان لوگوں کو دیکھ سکتے ھیں ۔ ان لوگوں کے اس طرح پھرنے سے حیدرآباد میں جذام پھیل رھا ھے ۔ اس کی طرف آپ توجہ کیجئیے اور اس کی روک تھام کیجئیے ۔

శ్రీ యం. మాణిక్ రావు:—అధ్యక్షా ! మొత్తం 18 మంది గౌరవసభ్యులు యీ చర్చలో పాల్గొని వారి అభిప్రాయాలను తెలియజేశారు, అందులో ఇద్దరు గౌరవ సభ్యులు కొత్త విషయాలు చెప్పారు. నేను గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలకన్నింటికీ యీ కొద్ది సమయంలో పూర్తిగా సమాధానం యివ్వలేకపోయి నప్పటికి, వారు చెప్పిన విషయాలపై మాత్రం అతి త్వరగా ఒక నిర్ణయం తీసుకుని అమలుజరుపడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని మాత్రం నేను మనవిజేసుకుంటూ, సలహాలను యిచ్చిన గౌరవ సభ్యులకు నా ధన్యవాదాలను అర్పించుకుంటున్నాను.

అధ్యక్షా ! ఈరోజున 68 మునిసిపాలిటీస్ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉన్నాయి. నేను ఎన్నోమార్లు యీ సభలో మనవిజేశాను. ఈ 68 మునిసిపాలిటీస్‌కు మొత్తం యీ సెప్టెంబర్ ఎండ్‌కు ఎలక్షన్సు జరుపవలసినది మూడు నెలల టైము పొడిగించాలని నేను సభలో చెప్పాను. ఎలక్షను చట్టములో మార్పులు తేవాలనే ఉద్దేశము తోనే యీ విధంగా మూడు నెలలు యీ ఎలక్షన్సు పొడిగించడం జరుగుతున్నది. ముఖ్యంగా హైపవర్ కమిటీ విషయంలో......

Sri C. V. K. Rao:— Sir, I want one clarification. In the case of Municipal Corporation of Hyderabad, the Minister stated that elections will be hold in October, but in case of other municipalities, he did not commit himself.

Mr. Speaker:— That, he is going to say.

Sri C. V. K. Rao;— He has conveniently omitted. Why is it? Let him clarify.

శ్రీ యం. మాణిక్ రావు:— అధ్యక్షా ! హైపవర్ కమిటీ విషయంలో ప్రభుత్వం అనుభవం గలిగిన వర్ధమానవాలగారితో కమిటీ వేయడం జరిగింది. వారు తమ రిపోర్టు ఆగస్టు, 71 తో సమర్పణం జరిగింది. అందులో 178 రికమెండేషన్సు

ఉన్నాయి వారు అన్ని మునిసిపాలిటీస్‌కు పోయి, ఫినాన్షియల్ కండిషన్సు ఎట్లా ఉండాలి? అడ్మినిస్ట్రేటివ్ కండిషన్సు ఎట్లా ఉండాలి? యీ విషయాలన్నీ పరిశీలించి సలహాలు యిచ్చారు అది ఆగస్టులో వచ్చిన తరువాత నరసింహం కమిటీలో వారి రికమెండేషన్సులో వారు సేల్సుటాక్సు భాగం నుంచి యివ్వాలి, వెహికల్ టాక్సు భాగం నుంచి యివ్వాలి అనే మొదలయిన ఎన్నో సూచనలు చేశారు. ఆ సలహాలను కన్‌సర్న్‌డ్ డిపార్టుమెంట్సుకు పంపించడము జరిగింది. దానికి టైము అవుతుందని యీ రోజున గౌరవ సభ్యులకు మనవిజేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా 41 రికమెండేషన్సుకు సంబంధించి, మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ వ్యవహారాలలో, అడ్మినిస్ట్రేషను కంట్రోలు వున్నదానికి మనం ఆర్డరు యివ్వాలని......

Sri C. V. K. Rao:— I will challenge that particular thing. Except financial aspect of it, there is no recommendation whatsoever as regards the control of the municipalities. There is no single word about the administrative control of the municipality excepting the financial matter. There is no point in telling us what is not contained in this particular report.

శ్రీ యం మాణిక్‌రావు:— అధ్యక్షా! నేను యిందాక మనవిజేసినట్లుగా యీ రికమెండేషన్సు అమలుజరుపడానికి, అందులో ఫినాన్షియల్ ఇంప్లికేషన్సు ఉన్నాయి మొత్తము యీ కమిటీ రికమెండేషన్సు అమలుజరుపాలంటే మనకు వెంటనే ఆరు కోట్ల రూ॥లు అవసరమవుతాయి. మూడు కోట్లు గవర్నమెంటు గ్రాంటుతో కలిపి తొమ్మిది కోట్లు అవుతుంది ఏడు కోట్లు మునిసిపాలిటీస్ నుంచి అంటే మొత్తం అంతా చూస్తే 16 కోట్లు అవుతుంది అందువలన యీ గ్రాంటు గాని యితరత్రా ప్రభుత్వం యిచ్చి, వీటిని వెంటనే ఇంప్లిమెంటు చేయాలంటే యిప్పుడు ప్రభుత్వం ఎటువంటి ఆర్థిక పరిస్థితిలో వున్నదో నేను గౌరవ సభ్యులకు ప్రత్యేకంగా మనవిజేయవలసిన అవసరంలేదు అందువలన వీటి అమలు జరపడానికి కొంత టైము పడుతుందని నేను మనవిజేస్తున్నాను. ఇవన్నీ ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉన్నాయి. అలాగే డిపార్టుమెంట్సు నుండి అన్ని వివరాలూ రావడానికి కూడా టైము పడుతుంది. ఇంకా ప్రభుత్వము అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆర్డర్సు ఎందుకు యివ్వతేదు? అనేదానికి, ఎన్నోసార్లు యీ విషయం శాసన సభలో వచ్చింది; ప్రభుత్వం 41 అడ్మినిస్ట్రేటివ్ కంట్రోల్ ఆర్డర్సు యిచ్చింది దానికి మేము డైరెక్షన్సు యిచ్చాము. ఆర్డర్సు యిచ్చేశాము. ఇంకా యితర వ్యవహారాలలో చెప్పినట్లుగా, ఫినాన్షియల్ ఇంప్లికేషన్సు వున్నాయి కాబట్టి, ప్రభుత్వము యీ విషయాలను గూర్చి ఆలోచిస్తున్నదని మనవిజేస్తున్నాను. ఇప్పుడే సి. వి. కె. రావు గారు అడిగారు— హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషనుకు ఎలక్షన్సు పెట్టారు; యితర మునిసిపాలిటీస్‌కు ఎందుకు పెట్టలేదు? అని కార్పొరేషను వేరు, మునిసిపాలిటీ వేరు అని మనవిజేస్తున్నాను. ఇంక హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషను గూర్చి, పట్టణాభివృద్ధి గూర్చి గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. హైదరాబాదు డెవలప్‌మెంటు గురించి ఎన్నో స్కీమ్సు తీసుకోవడం జరిగింది. సెప్టెంబరులో హైదరాబాదులో ఫ్లడ్స్ వచ్చాయి స్టేట్ గవర్నమెంటు సెంట్రల్

గవర్నమెంటు నుంచి నాలుగు కోట్ల రూపాయలు యీ రిలీఫ్ కు తీసుకోవడము జరిగింది 75 లక్షల రూ లు రోడ్ వర్క్సుకు నాలుగు లక్షలు బిల్డింగ్సు నిమిత్తం, ఫ్లడ్ రిలీఫ్ కు 25 లక్షలు లాండ్ ఎవ్వాక్యుయేషన్ కు; ఫ్లడ్స్ లో ఎఫెక్టు అయిన వారి హౌసెస్ రికన్ స్ట్రక్షన్ కు 50 లక్షలు యీవిధంగా చేయడం జరిగింది కలెక్టరు చర్యలు తీసుకున్నారు రోడ్ వర్క్సు, డ్రెయినేజి మొదలయిన పనులు చేయడం జరిగింది గౌరవసభ్యులు ఒవాసి గారు టూర్ చేయలేదు అన్నారు నేను ప్రతి జాగాకు వెళ్లాను ఆ ఇద్దరు సిటీ సభ్యులలో కాంపిటీషన్ వుంది అంతేతప్ప, నేను ప్రతి జాగాకు వెళ్లి చూశాను ఓల్డ్ సిటీ విషయంలో అన్యాయం జరిగిందని ఒవేసిగారు అన్నారు వారు ఎక్కడ ఏమి చేయలేదో గనుక తెలియజేసినట్లయితే నేను వాటిని చేయడానికి తయారుగా వున్నానని మనవిజేస్తున్నాను

అధ్యక్షా, హైదరాబాదులో—న్యూట్రిషన్ విషయంలో, కొన్ని జాగాలలో బ్రెడ్ యిస్తున్నారు, మిల్క్ యిస్తున్నారు ముఖ్యంగా హైదరాబాదులో అన్ని సెంటర్సులోపని చేస్తున్నాయి ఇప్పుడే హైదరాబాదులో ఒక సెంటరులో పని చేయడం లేదు అన్నారు దాని విషయం నేను కనుక్కుంటాను ఈ స్కీముకు సంబంధించి యీ సంవత్సరం వేరే మునిసిపాలిటీస్ కూడా తీసుకోవాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి వుంది

شری سلطان صلاح الدین اویسی - کیا یاقوت پورہ میں نل لگوائے گئے -

شری ایم - مانک راو - اگر آپ کی ڈکشنری میں یاقوت پورہ کے معنی پرانے شہر کے ہیں تو میں مجبور ہوں - حقیقت یہ ہیکہ پرانے شہر میں (۳۰) بور ویل لگائے گئے ہیں اگر آپ چاہتے ہیں تو میں لسٹ بھی بتا سکتا ہوں -

شری سلطان صلاح الدین اویسی - میں آپکو چیلنج کرتا ہوں جہاں پہلے سے ہی دو دو نل موجود ہیں وہاں بور ولس لگائے گئے ہیں - ایک بور ویل مادنا پیٹھ میں لگایا گیا جہاں دو نل تھے - آپ میرے ساتھ چلئے میں بتاونگا کہ کہاں کہاں بور ویلس لگائے گئے ہیں - آپ ایوان کو گمراہ کر رہے ہیں -

అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు సన్యాసిరావుగారు, ప్రత్యేకంగా వైజాగ్ డెవలప్ మెంట్ విషయంతో పోర్ట్ ట్రస్ట్ టాక్స్ విషయం చెప్పారు, కన్ సర్న్డ్ పోర్ట్ ట్రస్ట్ ఆఫీస్ నుండి యీ కేసు హైకోర్టులో ఉంది హైకోర్టు నిర్ణయం తెలియవలసి ఉంది ఆ కన్ సర్న్డ్ ఆఫీసర్, నేను, ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడాము అది కన్ సీలియేషన్ జరుగుతుంది. సన్యాసిరావుగారు చెప్పిన విషయం ఆలోచిస్తున్నానని మనవి చేస్తున్నాను ఒక మిత్రులు మీరు డబ్బు యివ్వకపోవడంవల్ల మునిసిపాలిటీస్ చిక్కుల్లోపడుతున్నాయన్నారు నేను చాలా స్పష్టంగా మనవి చేసేదేమంటే—అసలు యిది లోకల్ సెల్ఫ్ గవర్నమెంట్. ఈ సంవత్సరం అసలు దీనికిసంబంధించి, యీ ధనమంతు చాలా తక్కువగా వుంది. మనవద్ద డబ్బు చాలా తక్కువగావుంది అందువలన, వారికి ఎక్కువ డబ్బు ఇచ్చే పరిస్థితి లేదు ఇప్పుడే చాలామంది మిత్రులు మునిసిపాలిటీస్ లో డబ్బులు

సరిగా కలెక్ట్ చేయడంలేదని, కలెక్ట్ చేసింది మంచిగా ఉపయోగించడం లేదని ఎన్నోసార్లు చెప్పారు. అందుకే, మునిసిపాలిటీస్ వరకు, అడ్మినిస్ట్రేషన్ స్ట్రీమ్‌లైన్ చేయాలని మేము గట్టిగా ఆలోచిస్తున్నాం. ఈ డిపార్టుమెంటు అయిదురకాలుగా పని చేస్తున్నదని డాక్టర్ చక్రధరరావుగారు చెప్పారు. డైరెక్టర్ ఆఫ్ మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ హెడ్‌లో హెల్త్ ఇనస్పెక్టర్స్ వేరు; ఇంజినీర్సు వేరు; యీవిధంగా యీ వింగ్స్ వేరువేరుగా ఉన్నాయి. కంప్లీట్ గ్రిడ్ మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ క్రింద లేదని చాంబర్ మీటింగ్‌లో చెప్పడం జరిగింది. ఆ విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదని నేను మనవిజేస్తున్నాను. ఇంక, డైరెక్ట్ ఎలక్షను గురించి అడిగారు, మునిసిపల్ కౌన్సిలర్సు, చైర్మన్ పది, పదిహేను, ఇరవై సంవత్సరాల నుంచి రాజులు మహారాజులుగా వుంటున్నారు. దానివల్ల మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ చెడిపోయిందని విమర్శలు వస్తున్నాయి. దానిగూర్చి ఎట్లా చేస్తే బాగుంటుందనే విషయమై ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తుందని, డైరెక్టు ఎలక్షనా, లేక యింకోరకంగానా అనేది పరిశీలించి, అవసరమైతే ఆగస్టు నెలలోనే అమెండుమెంటు తయారవుతుందని ప్రభుత్వం అవసరమైతే దానిని తీసుకువస్తుందని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అమెండుమెంటు వచ్చే వరకూ ఎలక్షన్సు జరుగుతాయా, లేదా? జూన్‌లో జరగవలసినవి అక్టోబర్‌లో జరుగుతాయి అన్నారు. అక్టోబర్‌లోనైనా జరుగుతాయా?

శ్రీ యం మాణిక్‌రావు :—గౌరవసభ్యులు డైరెక్టు ఎలక్షన్సు పెట్టమని అడిగారు, డైరెక్టు ఎలక్షన్సు పెట్టడం అవసరమని ప్రభుత్వం గనుక అనుకుంటే, దానికి సంబంధించి ఒక అమెండుమెంటు తీసుకువస్తుంది. అయితే, ఆ నిర్ణయం ఏవిధంగా ఉంటుందనేవిషయమై మాత్రం ఇప్పుడేమీ చెప్పలేను.

డీన్ గారు వైజాగ్ పట్టణం అభివృద్ధి, ట్రస్ట్‌బోర్డ్ విషయం మాట్లాడారు. ముఖ్యంగా, యిది, సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ నుంచి యిది నడుస్తున్నది. సన్యాసిరావుగారు భూములు తక్కువ ధరకు కొన్ని, 30,40 రూపాయలకు అమ్ముతున్నారు అని వారు విమర్శించారు. అధ్యక్షా, ఇది ట్రస్టుబోర్డు. అంటే ఢిల్లీ డెవలప్‌మెంటు బోర్డుగాని, దేశంలో వున్న అన్ని బోర్డ్సు, కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి గ్రాంటు, ఎల్. ఐ. సి నుంచి లోను, స్టేట్ గవర్నమెంటు నుంచి గ్రాంటు కలిపి ఒక రివాల్వింగుఫండుగా చేసి, మంచి కాలనీస్ కట్టి, యీ హౌసింగు స్కీము తీసుకోవాలనే ఉద్దేశంతో యీ ట్రస్టుబోర్డ్సువున్నాయి. మిత్రులు వైజాగ్ ట్రస్టుబోర్డువలె విజయవాడ ట్రస్టుబోర్డు కూడ ఏర్పాటు చేయడం గూర్చి అడిగారు, దానికి డబ్బు అవసరం ఉంటుంది. విజయవాడదానికి సంబంధించి ఫార్మాలిటీస్ అన్నీ కంప్లీటు అయినాయి. ఢిల్లీ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషను ఎట్లాఆయితే వున్నదో అట్లాగే, హైదరాబాదు పట్టణానికి డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తున్నది. అందుకు ఒక బిల్లు తయారుచేస్తున్నాం, అవసరమైతే యీ ఆగస్టులోనే సభ్యులముందుకు తేవాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. మొన్న ఢిల్లీలో ఆలిండియా హౌసింగు మినిస్టర్సు కాన్ఫరెన్సు జరిగినప్పుడు అందరూ ఏకగ్రీవంగా, మెట్రోపాలిటన్ సిటీస్‌కు డెవలప్‌మెంట్ బోర్డ్సు పెడితే కేంద్రం ఆర్థిక సహాయం చేయాలని వత్తిడి చేయడం జరిగింది.

హైదరాబాదు పట్టణంలో ఎన్నో కాలనీస్ పెంచుకుంటూ, యిది అన్‌ప్లాన్డ్‌గా పెరిగి పోతున్నదని చెప్పారు. ఇదంతా సక్రమంగా చేయడానికి యీ కార్పొరేషను, హైదరాబాదుపట్టణానికి సంబంధించి, వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ముఖ్యంగా, గౌరవసభ్యులు చాలామంది వాటర్ స్కీమ్సు విషయంలో మునిసిపాలిటీలో వాటర్ స్కీమ్సు కంప్లీట్ కాలేదు అన్నారు. ముఖ్యంగా. ప్రభుత్వం ఆలోచించింది ఏమిటంటే 14, 15 స్కీమ్సు 15 ఆగస్టునాటికి ప్రారంభించి, వచ్చే ఆగస్టు నాటికి పూర్తి చేయాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది దానికి 82 లక్షలు యల్. ఐ సి లోన్ ఉంది ఈ వాటర్ స్కీము త్వరగానే పూర్తి చేయాలనే ఆలోచన వుంది. ముఖ్యంగా, వరంగల్లు, రాజమండ్రి విషయంలో గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. రాజమండ్రి స్కీమ్సు కన్సిడరేషనులో ఉన్నాయి. త్వరగానే ఫైనలైజు అవుతాయని మనవి చేస్తున్నాను వరంగల్లు స్కీము విషయంలో—లోయర్ మానేరు—డాక్టరు కె. యల్. రావు, ఛీఫ్ ఇంజనీర్సు, ముఖ్యమంత్రిగారు మేము సమావేశమైనప్పుడు, ఇది పన్నెండుకోట్ల రు. ల స్కీము, అంటే ఆరు కోట్ల రు లు పోచంపాడు బడ్జెటు క్రింద, లోయర్ మానేరు డామ్ కొరకు, కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని, మేము, ఛీఫ్ మినిస్టర్‌గారు ఆ మీటింగులో నిర్ణయించి చెప్పడం జరిగింది. ఆరుకోట్లు ఆ ప్రభుత్వం భరించాలి. మిగతా ఆరుకోట్లలో రెండు కోట్లు గవర్నమెంటు యివ్వాలి; ఎల్. ఐ. సి నుంచి వరంగల్లు మునిసిపాలిటీ తీసుకోవాలని, పని ప్రారంభించాలని; సర్వే పని జరుగుతున్నది. ఇంజనీర్సు పని చేస్తున్నారు. ముఖ్యంగా, గౌరవసభ్యులకు తెలుసు, కళ్యాణి రిజర్వాయర్ కొరకు తిరుపతిలో మూడు కోట్ల రు. లు పెట్టి పని ప్రారంభించాము, అది ప్రధానమంత్రి ఇందిరా గాంధిగారు ప్రారంభించారు, మొన్ననే మీటింగు జరిగింది. కోటి 99 లక్షలు. డామ్‌ను కంప్లీట్ చేయమని ఛీఫ్ ఇంజనీరుకు చెప్పాము. కళ్యాణి రిజర్వాయరును మూడుసంవత్సరాలలో పూర్తి చేయమని చెప్పాము హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు పట్టణం నీటి విషయం చెప్పారు. మంజీరా సెకెండు ఫేజ్ కంప్లీట్ అయిన తరువాత 1970—75 యీ సమస్య పూర్తిగా పరిష్కారం అయిపోతుంది. ఈ లోగా రిపేర్సు, ఆయా డిఫెక్ట్సును పూర్తి చేయడానికి, చేస్తున్నాం. ఈ సంవత్సరం 15 లక్షలు పెట్టాము—ప్రెషర్ లేని జాగాల్లో, హైదరాబాదులో బోరింగ్ వెల్స్ 200 పెట్టాము; ఇప్పుడు మిత్రులు భవానిగారు చెప్పినట్లుగా, 30 బోర్ వెల్స్ పాత పట్టణంలో వేశాము.

شری سلطان صلاح الدین اویسی - کیا ہم ہندوستان کے باشندے نہیں ہیں-
کیا ہم ووٹر نہیں ہیں - کیا ہم ٹیکس نہیں دیتے - آپ نے وہاں پر نل لگوائے ہیں
جہاں پر آپ ہی کے لوگ ہیں-

శ్రీ ఎం మాణిక్‌రావు :—నేను ఫిగరుయిస్తున్నాను మేము ఎక్కడెక్కడ తీసుకొన్నామో గౌరవసభ్యులకు కావాలంటే నేను లిస్టుయివ్వడానికి కూడా తయారుగా ఉన్నాను. హైదరాబాదు పట్టణానికి సెకండ్ ఫేజు మంజీరా—కు సంవత్సరాలవుతుంది బోర్ వెల్స్ తీసుకుపోయాము. హైదరాబాదు, సికిందరాబాదులకు ఈ వాటరుస్కీములవల్లో పోతేపోవడంలేదని ఇంజనీర్సు 7—8 కోట్ల ఖర్చు కాయలస్కీములు రిపోర్టుచేశారు ఆ ఫైల్ ధి హైలెవల్ లైన్స్‌కోసం తయారైన

చేశారు. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాకు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షనుకుపోయాయి. ఇదిగాక హైదరాబాదు పట్టణమేకాకుండా ఆంధ్రప్రదేశులో వున్న యితర మునిసిపాలిటీలకు వాటరుస్కీములు పూర్తిచేయాలని నాలుగవ ప్లాను ఒకటిన్నర సంవత్సరములో, 14-15 మునిసిపాలిటీలకు 5 వ ప్లానులో పబ్లిక్ హెల్తు డిపార్టుమెంటు వాటర్ వర్క్సుకు 20 కోట్ల రూపాయలు పెట్టాలని నిర్ణయంచేసినాము. దానికి ఫినాన్షియల్ కండిషన్స్ ఎట్లాఉంటాయో దానిమీదనే ఆధారపడిఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

ఈశ్వరీబాయిగారు రిజర్వుసీట్సువిషయంలో చెప్పారు. 12 సీట్సును 3 సీట్సు చేశారన్నారు. అబ్జక్షన్సుకోసం మొన్ననే ఒక నెలటైమిచ్చాము. అప్లికేషన్సువచ్చాయి గవర్నమెంటుదీనినిగురించి ఆలోచిస్తున్నది. సీటిపన్నయి విషయంచెప్పారు నేను దానినిగురించి మనవిచేశాను. చాలామంది గౌరవసభ్యులు హౌసింగుగురించి చెప్పారు. నేను బడ్జెట్ స్పీచులోకూడాచెప్పాను. 15 లక్షల రూపాయలు కామన్ గుడ్ ఫండునుంచి గవర్నమెంటుగ్రాంటునుంచి మునిసిపాలిటీస్ నుంచి ప్రపోజల్సు తెప్పించినాము. ఆగస్టు 15 వ తేదీనుంచి ప్రారంభంచేసి ఒకసంవత్సరంలోపల ఎంతసాధ్యమైతే అంతాయివ్వాలని ఉన్నదనిమనవిచేస్తున్నాను. మొన్ననే నేను సోషలు వెల్ఫేరు మినిస్టరుగారితో మాట్లాడినాను. హరిజన హౌసింగ్ స్కీములు రూరల్, అర్బన్ ఏరియాస్‌లో పెట్టాము. మునిసిపాలిటీలలో పనిచేసే మొత్తం హరిజనులకుకూడా ఈ ఫెసిలిటీ ఇవ్వాలని నేను చర్చచేయడం జరిగింది. దీనినిగురించి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. మొన్న ప్రశ్నోత్తరాల సందర్భంలో డ్రయినేజీ స్కీములగురించి మనవిచేశాను. మొత్తం డ్రయినేజీ స్కీమ్సుకు ఏస్కీముతీసుకున్నా ఎల్. ఐ. సి. లోను తీసుకోవాలి, మునిసిపలు శాంక్షను కావాలి. ఎల్. ఐ. సి. నుంచి లోనురానందువల్ల కొన్ని పనులు ఆగిపోతున్నాయి. కొత్తస్కీములగురించి వాటరుస్కీమ్సుకూ, డ్రయినేజీ స్కీములకూ ఆంధ్రప్రదేశుకు ఇంతడబ్బుకావాలని ముఖ్యమంత్రిగారు ఎల్. ఐ. సి. చైర్మనుగారితో మాట్లాడినారు. ప్రభుత్వం దీనిమీద తొందరగ చర్యతీసుకుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. మిత్రులు లక్ష్మణరావుగారు పోర్టుల విషయంలో చెప్పారు.

శ్రీ వి. చక్రధరరావు :—పదిశాతం కంపల్సరీ సేవింగ్సువిషయంమంత్రిగారు చెప్పడంలేదు. కట్ చేస్తే మునిసిపాలిటీలకు ఏమిలాభమవుతుంది? డబ్బు ట్రెజరీలోవున్నది. కనీసం బ్యాంకులోపెట్టినా వడ్డీ రూపంలో పురపాలక సంఘాలకు అదనంగా డబ్బువస్తుంది.

శ్రీ ఎం. మాణిక్‌రావు :—మునిసిపాలిటీలకున్న డబ్బు అంతా గవర్నమెంటు ట్రెజరీలోవేఉంటుంది. గవర్నమెంటు ట్రెజరీలో ఉండడంవల్ల ఈ స్టేటుగవర్నమెంటు ఆర్థికపరిస్థితి. వేస్, మీమ్స పరిస్థితి తెలుస్తుంది. దానిమీదనే రిజర్వుబ్యాంక్షమలాచి డబ్బుపోరుకుతుంది అందువల్ల ప్రయివేటు బ్యాంకులలో వేయడానికి సాధ్యంకాదు. కొన్ని రెమ్యూనరేటివు స్కీములువున్నాయి. విజయవాడ, గుంటూరు రెమ్యూనరేటివు స్కీములు పెట్టితే రైస్యూణరుబ్యాంకువారు డబ్బుఇవ్వాలన్నప్పుడు మీ ఎకౌంటు మా బ్యాంకుల్లో పెట్టితే ఇస్తామన్నారు.

దానిమీద ఒప్పుకోలేదు. ఎల్. ఐ. సి. నుంచి స్టేటు బ్యాంకు నుంచి లోన్సు తీసుకొంటున్నాము. దానికి గవర్నమెంటు కావాలంటే సెక్యూరిటీయిస్తుంది. వారు చెప్పినదానిసికూడా గవర్నమెంటు కన్సిడరుచేస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. కాకినాడ, మచిలీపట్టణం పోర్టులవిషయంలో సభ్యులుచెప్పారు నేను లక్ష్మణరావు గారికి మనవిచేసేదేమంటే మచిలీపట్టణానికి ఒకకోటి 85 లక్షలు శాంక్షనుఅయింది. టెండరులు పిలిచాము. ఇది పెక్యూలియర్ టైప్ ఆఫ్ వర్కు. ఈపని స్టేటుగవర్నమెంటుదికాదు, కేంద్ర ప్రభుత్వానిది. వాటర్ రిసోర్సెస్ డెవలప్‌మెంట్ అంటే కేంద్రప్రభుత్వ అధికారులు టెక్నికల్ శాంక్షను యిచ్చిన తరువాతనే 1.84 క్రోర్సుకు గవర్నమెంటు ఒప్పుకుంది. దానికి బయటనుంచి రెండుకంపెనీలు వచ్చాయి. టెండరులో 283 పర్సెంటు హైయ్యెస్టు కోట్ చేశారు. ఈవిషయంలో గౌరవసభ్యులు చెప్పినదానితో నేను ఒప్పుకుంటాను. డిపార్టుమెంటుద్వారా తీసుకోవాలన్నా ప్రొసీజరుప్రకారం టెండరు యాక్సెప్టు చేయుటానికిరావడం - దానిని మాడిఫైచేసి 45 లక్షలరూపాయలకు ఇంజనీర్సు ఒపీనియను తీసుకోవడం టెక్నికల్ ఒపీనియనుతీసుకొని టెండర్సుకాల్‌ఫర్ చేశాము. మొన్ననే ఫైనలైజుఅయింది. కాకినాడపోర్టుగానీ, మచిలీపట్టణంపోర్టుగానీ-ఇదంతా ఐరన్ అండ్ స్టీల్‌మీద ఆధారపడినటువంటిది. దీనికి స్పెషల్ స్టీల్ కావాలి. దానిని బయటి కొనలేము. రెండునెలల క్రిందట నేను సెంట్రలు మినిష్టరు కుమారమంగళం గారితో ప్రయత్నం చేస్తే 200 టన్నులు యిచ్చారు. దానితో పని జరుగుతోందని మనవిచేస్తున్నాను. మచిలీపట్టణంలో బోట్సుకోసం లోకల్‌వారికి పనికల్పించాలని చెప్పారు. ప్రొసీజరు ప్రకారం టెండర్సు పిలిచాము. అందులో లోకల్‌వారు వస్తే......

శ్రీ పి. లక్ష్మణరావు :—అక్కడ స్కిల్డ్ వర్కర్సు చాలామంది ఉన్నారు. 15 సంవత్సరాలనుంచి దానిని క్లోజ్ చేయడంవల్ల చాలా యిబ్బందులకు లోనై ఉన్నారు. మచిలీపట్టణంలో బోట్సు నిర్మించడానికి వీరికి అవకాశం యిస్తే వీరిక తిండి సహాయం చేసినవారమవుతాము. వారు మంచి స్కిల్డ్ లేబర్.

శ్రీ ఎమ్. మాణిక్‌రావు :—ఇప్పుడు నేను చెప్పజాలను. గౌరవ సభ్యులు వ్రాసిపంపితే సాధ్యమయేది లేనిది ఆలోచిస్తాను. కాకినాడకు సంబంధించి సెంట్రల్ ప్రాజెక్టు ఉండదని గౌరవసభ్యులకు తెలుసు. ఇండియా గవర్నమెంటు నుంచి ఒక కోటి రూపాయలు మనం అప్పగా తెచ్చుకున్నాము దీనిని ఖర్చుచేయడానికి పెద్ద బాధ వచ్చేది స్టీలు వల్లనే. అందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నామని మనవిచేస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులు మంచి సలహాలు ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు చెప్పుకుంటూ ఈ డిమాండ్లను ఒప్పుకోవాలని కోరుతున్నాను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی - منسٹر صاحب نے آخر میں اردو میں جواب دینے کیلئے فرمایا تھا -

شری ایم - مانک راؤ - آنریبل ممبر نے پانی کے بارے میں فرمایا تھا - مانجرا کے تقریباً تین چار سکشن ہیں - سکے لئے کام لگے گا اسلئے ہم نے سوچ کر بور ولس ڈالنے کا انتظام کیا ہے اور دو تین بور ڈالے بھی ہیں - ہاں میں یہ مانتا ہوں

کہ اویسی صاحب کے محلہ میں یا انکے گھر کے قریب نہیں ڈالے گئے - ممبرس جنہوں نے مجھے لکھ کر دیا ہے وہاں میں نے بور ولس کا انتظام کیا ہے - آج بھی مجھے لکھ کر دینگے تو میں انتظام کرادونگا - شہر حیدرآباد میں پانی کی قلت نہ ہونے کی ذمہ داری سرکار نے لی ہے -

شری سلطان صلاح الدین اویسی - میں خود آپکو لکھ کر دیا تھا گذشتہ سشن میں - آپ دوسری جگہ خواہ کروائے ہوں یا نہ کروائے ہوں -

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—హై పవర్ కమిటీ రికమెండేషన్స్ గురించి చెప్పాను. వాటిలో ఏ రికమెండేషన్స్ ఒప్పుకున్నారు? ఎప్పటినుంచి ఇంప్లిమెంట్ చేస్తారు? 1965 యాక్టుకు ఎమెండింగ్ బిల్లు ఈ సెషన్‌లో తీసుకు వస్తున్నారా?

శ్రీ ఎమ్. మాణిక్ రావు :—ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. ఏమైనా మార్పు వలసి వస్తే బిల్లు తెస్తామని చెప్పాను. హైపవర్ కమీషన్ రికమెండేషన్స్ అమలు చేస్తే మొత్తం 16-17 కోట్లు అవుతాయి.

شری سلطان صلاح الدین اویسی - اسٹیٹ آفیسر جو وظیفہ یاب شخص ہیں انمیں کیا خوبیاں ہیں -

شری ایم - مانک راؤ - کچھ خوبیاں نہیں ہیں - ایک زمانہ ہوا انکی مدت ختم ہو گئی - وہ آئے بھی گئے بھی -

سری سلطان صلاح الدین اویسی - مگر فسانہ ابھی باقی ہے -

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—ఫామిలీ పెన్షన్ స్కీము అమలు జరుపుతామని అన్నారు. జరుపుతామని హామీ ఇస్తారా? హెల్త్ వర్కర్స్‌ను క్లాసు 4 క్రింద గుర్తింపు చేస్తామని అన్నారు. అది అమలు కాలేదు. ఆ రకంగా వర్తింపు చేస్తారా?

శ్రీ ఎమ్. మాణిక్ రావు :—మీరు చెప్పింది ఒప్పుకున్నాము, చేస్తున్నాం.

شری سلطان صلاح الدین اویسی - ایک بلڈنگ کو دو آدمیوں میں تقسیم کرنے کے بارے میں کیا ہے -

(No answer)

DEMAND NO XXXIV PORTS AND PILOTAGE — Rs. 74,42,000

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 74,42,000 for Ports and Pilotage by Rs 100

విశాఖపట్టణం పోర్టులో రద్దీ పెరుగుచున్నందున దూర ప్రాంతాల నుండి వచ్చిన ఓడలు తరబడి ఉన్నందున భీమునిపట్నం పోర్టు అభివృద్ధిచేయుటకు పూనుకున్నందున.

The cut motion was negatived.

DEMAND No. XLII MUNICIPAL ADMINISTRATION — Rs. 88,88,300

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 88,88,300 for Municipal Administration by Rs. 100

Failure of the Government in not holding election to civic bodies and the corporation of Hyderabad and not granting necessary grants to these bodies.

The cut motion was nagatived.

Mr. Speaker :—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 88,88,300 for Municipal Administration by Rs. 100

విశాఖపట్టణం పురపాలక సంఘంలో కొత్తగా కలిసిన గ్రామాలు మల్కాపురం, ప్రకాశ్ నగర్, శ్రీహరిపురం, ములగాడ మొదలగు గ్రామాలకు ఉన్న రహదార్లు మరమత్తు చేయడం, మంచి నీటి సదుపాయం కలగనందున ఆరోగ్యశాఖ సరిగా పని చేయనందున అక్రమంగా మా గ్రామాలను పురపాలక సంఘంలో కలిపి ప్రజలకు ఇబ్బంది కలుగజేసినందున —

The cut motion was declared negatived.

Sri Sanyasi Rao pressed for division. The House divided thus
Ayes—12
Noes—41

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 88,88,300 for Municipal Administration by Rs 100

To discuss the unsatisfactory conditions of our towns and the financial problems of the Municipalities.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 88,88,300 for Municipal Administration by Rs. 100

To discuss the importance of holding immediate election to the City Municipality and the Municipal Corporation of Hyderabad.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—Now I shall put the main motions to vote.

The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 74,42,000 under Demand No. XXXIV - Ports and Pilotage".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 88,88,300 under Demand No. XLII - Municipal Administration".

The motions were adopted and the Grants made.

Mr Speaker:—The House now stands adjourned to meet at 8-30 a.m. to morrow.

(The House then adjourned till Half-past-Eight of the clock on Tuesday the 25th July, 1972.)

APPENDIX

ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో చిన్న తరహా ఓడ రేవులు

1972-73 బడ్జెటు అంచనా

సభాపతి మహాశయా,

1972-73 సంవత్సరానికి XXXIV ఓడరేవులు, నరంగి (పైలటేజి) అను డిమాండు క్రింద రూ 74.42 లక్షలకు మించని మొత్తాన్ని మంజూరు చేయవలసిందని సభవారిని కోరుతున్నాను.

ఈ డిమాండులోని ప్రధానాంశాలను గురించి, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో చిన్న తరహా ఓడ రేవులకు సంబంధించిన పనులలో ఇంతవరకు సాధించిన ప్రగతిని గురించి 1972-73 సంవత్సరపు కార్యక్రమాన్ని గురించి సభవారికి వివరిస్తాను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు తూర్పు తీరంలో 600 మైళ్లు కోస్తా ప్రాంతం ఉన్నది అందులో 8 ఓడ రేవులు ఉన్నాయి వీటిలో విశాఖపట్నంలోని రేవు పెద్దతరహాకు చెందినట్టిది ఇది, భారత ప్రభుత్వము వారి పరిపాలన నియంత్రణ క్రింద ఉన్నది. మిగిలిన ఓడ రేవులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నియంత్రణ క్రింద ఉన్నాయి. వాటిని ఈ క్రింది విధంగా వర్గీకరించడము జరిగింది.

1.	కాకినాడ	మధ్యతరహా ఓడ రేవులు.
2.	మచిలీపట్నం	
3.	కృష్ణాపట్నం	చిన్న తరహా ఓడ రేవులు.
4.	భీమునిపట్నం	
5.	వాడరేవు, సూర్యలంక	
6.	నర్సాపూరు	
7.	కళింగపట్నం	

పైన తెలిపిన రెండు మధ్యతరహా ఓడ రేవులలో నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో మచిలీపట్నం ఓడ రేవు అభివృద్ధి రూ, 60 లక్షలు వ్యయంతో "రాష్ట్ర రంగం" క్రిందనూ, కాకినాడ ఓడ రేవు అభివృద్ధి రూ. 100 లక్షల వ్యయంతో "కేంద్ర రంగం" క్రిందనూ చేపట్టబడ్డాయి. అయిదు చిన్న తరహా ఓడ రేవుల అభివృద్ధి అనేక కారణాలవల్ల, ముఖ్యంగా నిధుల కొరత మూలంగా చేపట్టుటానికి వీలుపడలేదు.

ప్రణాళిక పనులు (రాష్ట్ర రంగం)

మచిలీపట్నం, కృష్ణపట్నం ఓడ రేవులు:

మొదటి దశ కార్యక్రమం క్రింద రూ. 184.07 లక్షల వ్యయంతో మచిలీపట్నం ఓడ రేవును అభివృద్ధి పరచడానికి పరిపాలన మంజూరు ఇవ్వబడింది. ఈ ఓడ రేవును అభివృద్ధి పరిచే పనులు చేపట్టేందుకు 1969-70, 1970-71, 1971-72

సంవత్సరాలలో ఒక్కొక్క సంవత్సరానికి రూ. 10 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. 1972-73 లో ఈ ఓడ రేవులను అభివృద్ధి పరచేందుకు రూ. 10 లక్షల మొత్తం ఉద్దేశించబడింది. వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

మచిలీపట్నం ఓడ రేవు

			రూ.
1.	1,000 అడుగుల పొడవుగల ఆర్. సి. సి. జెట్టి నిర్మాణము	...	1,49,900
2.	విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా విస్తరణ	...	20,000
3.	వాల రక్షణ పనులు	...	6,47,000
4.	ఇతర రేవుల సర్వే	...	25,000
5.	సొంతు గ్రోయినుకు మరమత్తులు	...	1,50,000
6.	సరుకు ఓడలను సమకూర్చడం	...	100
	కృష్ణపట్నం రేవు		
7.	కృష్ణపట్నం రేవు వద్ద గట్టు రక్షణ పనులు	...	8,000
	మొత్తం...		10,00,000

ప్రణాళిక పనులు (కేంద్ర రంగం)

కాకినాడ ఓడ రేవు :

నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో కాకినాడ ఓడ రేవు అభివృద్ధికిగాను కేంద్ర ప్రభుత్వ నౌకాయాన, రవాణా మంత్రిత్వశాఖ రూ. 100 లక్షల ఋణ సహాయాన్ని మంజూరు చేసింది. 1970-71 లో రూ 20.00 లక్షల మొత్తాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం విడుదల చేసింది. ఆ సంవత్సరములో ఈ మొత్తం పూర్తిగా ఖర్చు చేయబడింది. 1971-72 లో భారత ప్రభుత్వం రూ. 40.00 లక్షల మొత్తాన్ని విడుదల చేసింది. కేంద్ర సహాయపు మొత్తం ఆలస్యంగా విడుదలయిన కారణంగా, ఆ సంవత్సరంలో రూ. 20.5 లక్షల మొత్తం మాత్రమే ఖర్చయింది. జరుగుతున్న సందర్భంలో వినియోగించేందుకుగాను మిగతా మొత్తం ప్రత్యేకించ బడింది. 1972-73 సంవత్సరంలో రూ. 28.00 లక్షలు విడుదల చేయవలసిందని కేంద్ర ప్రభుత్వ నౌకాయాన, రవాణా మంత్రిత్వ శాఖను కోరడం జరిగింది. ఆ మొత్తం రావలసివున్నది. ఈలోగా ఈ రేవు అభివృద్ధి నిమిత్తం వెనుకటి సంవత్సరములో వ్యయపర్చని రూ. 19.5 లక్షలతో సహా 1972-73 లో రూ. 45.52 లక్షలు వ్యయపరచడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

ప్రణాళికేతర పనులు

సముద్రయానానికి ఉపకరించే సామగ్రి, బొగ్గు కొనుగోలుకు, భవనాల మరమ్మత్తులకు, నావలు ఓడల సరంజామాకు, ఓడరేవు సిబ్బందికి ప్రణాళికా పథకాలలో చేరని పనులకు అయ్యే ఖర్చును భరించడానికి ప్రభుత్వ రంగంలో ప్రణాళికేతర పథకాల క్రింద రూ. 18.96 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

MINOR PORTS IN ANDHRA PRADESH BUDGET ESTIMATE 1972-73.

MR. SPEAKER, SIR,

I move that the House be pleased to grant a sum not exceeding Rs. 74.42 lakhs under demand XXXIV Ports and Pilotage for the year 1972-73.

For the information of the House, I shall deal with the salient features of this demand indicating the progress made so far on the works pertaining to Minior Ports in Andhra Pradesh, and our programme for 1972-73.

Andhra Pradesh State is having a coast line of 600 miles on the East Coast with 8 Ports of which the one situated at Visakhapatnam is a Major Port under the administrative control of the Government of India. The remaining 7 Ports are under the control of the State Government which are classified as follows :—

1. Kakinada } Intermediate Ports.
2. Machilipatnam }
3. Krishnapatnam }
4. Bhimunipatnam }
5. Vadarevu/Suryalanka } Minor Ports.
6. Narasapur }
7. Calingapatnam }

Of the two Intermediate Ports referred to above, the development of Machilipatnam Port has been taken up under 'State Sector' at a cost of Rs. 50 lakhs and the development of Kakinada Port under 'Central Sector' at a cost of Rs. 100 lakhs during the Fourth Five-Year Plan. The development of the five Minor Ports could not be taken up for various reasons, the main reason being paucity of funds.

Plan Works (State Sector)

MACHILIPATNAM AND KRISHNAPATNAM PORTS

Administrative sanction was accorded to develop Machilipatnam Port at a cost of Rs. 184.07 lakhs under Phase I Programme. During 1969-70, 1970-71 and 1971-72 an amount of Rs. 10 lakhs in each year was provided to take up works to develop this Port. During 1972-73 a similar outlay of Rs. 10 lakhs has been proposed for the development of these Ports, the break-up of which is as follows :—

MACHILIPATNAM PORT

		Rs.
1.	Construction of 1000′ long R.C.C. Jetty ..	1,49,900
2.	Extension of Power supply	20,000
3.	Slope protection works	6,47,000
4.	Survey of other Ports	25,000
5.	Repairs to South Groyne	1,50,000
6.	Provision of cargo boats	100
	Total Rs. ..	9,92,000

KRISHNAPATNAM PORT.

.	Bank protection works at Krishnapatnam Port	8,000
	Total Rs. ..	8,000
	Grand Total Rs. ..	10,00,000

Plan works (Central Sector)

KAKINADA PORT

The Government of India, Ministry of Shipping and Transport have sanctioned loan assistance of Rs. 100 lakhs for the development of Kakinada Port during the Fourth Five-Year Plan. During 1970-71, an amount of Rs. 20.00 lakhs was released by the Government of India and this entire amount was spent, in full, in that year. During 1971-72, an amount of Rs. 40.00 lakhs was released by the Government of India. An amount of Rs. 20.5 lakhs could only be spent in that year due to the late release of Central Assistance and the balance amount is in reserve for utilisation during the current year.

The Government of India, Ministry of Shipping and Transport have been addressed for release of Rs. 26.00 lakhs during 1972-73 and the same is awaited. In the meanwhile, an outlay of Rs. 45.52 lakhs has been proposed during 1972-73 including unspent amount of Rs. 19.5 lakhs of the previous year for the development of this Port.

Non-Plan :

An outlay of Rs. 18.90 lakhs has been provided under Non-Plan in the State Sector to meet the expenditure towards the purchase of marine stores and coal, building repairs and outfit of ships and vessels, Port establishment and works not covered by Plan Schemes.

1972-73 సంవత్సరానికి మునిసిపలు పరిపాలనకు సంబంధించిన

డిమాండు వివరణ

మునిసిపలు పరిపాలన డిమాండు XLII

సభాపతి మహాశయా!

1972-73 సంవత్సరానికి మునిసిపలు పరిపాలనకు సంబంధించిన XLII నెంబరు డిమాండును సమర్పిస్తున్నాను.

మునిసిపాలిటీలు

2 రాష్ట్రంలో ఇప్పుడు కొత్తగూడెం ప్రకటిత ప్రాంత కమిటీతో సహా 83 మునిసిపాలిటీలు ఉన్నాయి. అవి వాటి ఆదాయాన్ని బట్టి 5 గ్రేడులుగా వర్గీకరించబడ్డాయి. సెలక్షను గ్రేడు 4, స్పెషలు గ్రేడు 6, 1 వ గ్రేడు 16, 2 వ గ్రేడు 13, 3 వ గ్రేడు 44 మునిసిపాలిటీలు ఉన్నాయి. కొత్తగూడెం ప్రకటిత ప్రాంతాన్ని 1-4-71 తేదీ లగాయతు 1 వ గ్రేడు మునిసిపాలిటీగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

మునిసిపలు ఆర్థిక వనరుల పరిశీలన నిమిత్తం ఉన్నతాధికార సంఘం ఏర్పాటు చేయడం

3 మునిసిపలు పరిపాలన యొక్క పరిపాలనపరమైన, ఆర్థికసంబంధమైన అంశాల ప్రగతిని నిర్ధారణచేయడానికి, మునిసిపాలిటీలు, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను యొక్క ప్రణాళికబద్ధమైన అభివృద్ధి నిమిత్తం కట్టుదిట్టమైన పన్నుల విధానం ద్వారా అర్జనోపాయాలను కనుగొనడానికి, వాటి ఆర్థిక స్థితిగతులను మెరుగుపరచడానికి ప్రభుత్వం 1970 నవంబరులో మునిసిపలు ఆర్థిక వనరుల విషయాల ఉన్నతాధికార సంఘం ఒకదానిని ఏర్పాటు చేసింది. 1971 ఆగస్టు నాటికి సంఘం తన నివేదికను ప్రభుత్వానికి సమర్పించింది సంఘం చేసిన సిఫార్సులలో కొన్నింటిని ప్రభుత్వం ఆమోదించింది మిగతా సిఫార్సులను శ్రద్ధతో పరిశీలిస్తున్నది.

ఎన్నికలు

4. 63 మునిసిపలు కౌన్సిళ్ళ మామూలు ఎన్నికలు 1967 లో జరిగాయి ఈ కౌన్సిళ్ల కాలపరిమితి 1-7-1972 తేదీ మధ్యాహ్నము ముగిసింది. ఈ 63 మునిసిపలు కౌన్సిళ్ల మామూలు ఎన్నికలు 1972 జూను మాసంలో జరపాలని నిర్ణయించబడింది. కాని 1972 మార్చిలో జరిగిన ఆంధ్రప్రదేశ శాసన సభ సాధారణ ఎన్నికలలో అనుసరించిన విధానాన్ని అనువుపరచడంకోసం ప్రభుత్వానికి వీలుకల్పిస్తూ 1965 ఆంధ్రప్రదేశ మునిసిపలు కౌన్సిళ్ళ (ఎన్నికల నిర్వహణ) నియమావళికి చేయదలచిన కొన్ని సవరణలు పరిశీలనలో ఉన్నందున సామర్లకోట మునిసిపాలిటీ స్పెషలు ఆఫీసరు పదవి కాలపరిమితితో పాటు 62 మునిసిపల్ కౌన్సిళ్ల కాలపరిమితిని ప్రభుత్వం 1972 అక్టోబరు 1 వ తేదీ మధ్యాహ్నం వరకు పొడిగించింది.

5. బొబ్బిలి, మంగళగిరి మునిసిపాలిటీల ఎన్నికలు 1971 అక్టోబరులో జరుపబడ్డాయి. ఈ రెండు మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నికయిన కౌన్సిళ్లు 1971 నవంబరు 1 వ తేదీ నుండి అమలులోనికి వచ్చాయి.

6. కొత్తగూడెం ప్రకటిత ప్రాంత కమిటీని మినహాయించగా, మిగిలిన 62 మునిసిపాలిటీలలో 2 మునిసిపాలిటీలు స్పెషలు ఆఫీసర్ల నియంత్రణ క్రింద ఉన్నాయి. 60 మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నికయిన కౌన్సిళ్లు పనిచేస్తున్నాయి.

హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను

7. హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు ఎన్నికయిన కౌన్సిలర్ల పదవీ కాలపరిమితి 2-8-1972 తేదీన ముగుసినందున కార్పొరేషను పరిపాలనా వ్యవహారాలను చూడడం కోసం ఒక స్పెషలు ఆఫీసరును నియమించిన సంగతి గౌరవనీయ సభ్యులకు విదితమే. స్పెషలు ఆఫీసరు పదవీ కాలపరిమితి 2-9-1972 తేదీన ముగుస్తుంది. ప్రభుత్వం 1972 అక్టోబరులో కార్పొరేషనుకు ఎన్నికలు జరుపదలుస్తున్నది. కార్పొరేషను తిరిగి ఏర్పాటు అయ్యే తేదీవరకు స్పెషలు ఆఫీసరు పదవీ కాలపరిమితి పొడిగించబడుతుంది.

8. హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు జంటనగరాలలో వరద సహాయ చర్యలు నిర్వహించేందుకు తోడ్పడవలసిందిగా రాష్ట్రప్రభుత్వము కోరినందున, కేంద్రప్రభుత్వం రూ. 434.70 లక్షల మేరకు ఆర్థిక సహాయాన్ని మంజూరుచేసింది. ఇందులో చాలా మొత్తాన్ని 1970-1971 లో హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను ఆధీనంలో ఉంచబడింది. మిగతా మొత్తం కూడా కార్పొరేషనుకు 1970-71 లో మంజూరుచేయబడింది. హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు నగరాలలో ప్రత్యేకాభివృద్ధి పనులు చేపట్టే నిమిత్తం 1972-73 లో రూ. 15 లక్షల మొత్తము కేటాయించబడింది.

పట్టణాలలోని మురికిపేట ప్రాంతాలలోగల పిల్లలకు ప్రత్యేక బలవర్ధకాహార పథకం

9. 1971-72 లో 78,000 మంది పిల్లల కోసం ప్రత్యేక బలవర్ధకాహార పథకాన్ని అమలుపరచాలని కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. 0-6 సంవత్సరాల మధ్యవయస్సుగల పిల్లలకు, గర్భవతి స్త్రీలకు, బాలింతలకు ఈ పథకాన్ని వర్తింపచేసి రాష్ట్రప్రభుత్వం నిర్దిష్ట లక్ష్యాన్ని నెరవేర్చిందనే సంగతి తెలియచేయడానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను. హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనులోను, విజయవాడ, గుంటూరు, కర్నూలు, విశాఖపట్నం, [illegible] మునిసిపాలిటీలలోను రూ. 37.80 లక్షల ఖర్చుతో ఈ పథకం ప్రస్తుతం అమలు జరుపబడుతున్నది. [illegible]

పథకం క్రింద ప్రయోజనం పొందినవారి సంఖ్యావివరాలను దిగువ పట్టికలో తెలియ జేయడం జరిగింది.

మునిసిపాలిటీ పేరు		నిర్ణయించిన లక్ష్యం
(1) హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను	—	40,000
(2) విజయవాడ మునిసిపాలిటీ	—	10,000
(3) గుంటూరు మునిసిపాలిటీ	—	8,000
(4) కర్నూలు మునిసిపాలిటీ	—	5,000
(5) వరంగల్లు మునిసిపాలిటీ	—	5,000
(6) విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటి	—	10,000
		78,000

10. భారత ప్రభుత్వం చేసిన సూచనను పురస్కరించుకొని కనీసం 1,00,000 జనాభాగల ఇతర మునిసిపాలిటీలకు 1972-73లో ఈ పథకం ప్రయోజనాలను విస్తరింపజేయాలని సంకల్పించబడింది, 1972-73లో ఇందు మూలంగా 1,50,000 మందికి ఈ పథకం ప్రయోజనాలు చేకూర్చడానికి వీలు కాగలదు. కాబట్టి ఈ పథకం ఇదివరకే అమలులో ఉన్న మునిసిపాలిటీలకు తోడుగా దిగువ తెలిపిన మునిసిపాలిటీలకుకూడ దీనిని విస్తరింప జేయాలని తలపెట్టబడింది.

(1) నిజామాబాదు మునిసిపాలిటీ
(2) రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ
(3) కాకినాడ మునిసిపాలిటీ
(4) ఏలూరు మునిసిపాలిటీ
(5) నెల్లూరు మునిసిపాలిటీ
(6) మచిలీపట్నం మునిసిపాలిటీ
(7) తెనాలి మునిసిపాలిటీ

ఈ ప్రతిపాదనలు ఆమోదం నిమిత్తం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. వారి ఆమోదం అందవలసి ఉన్నది. రూ. 37.80 లక్షల ఖర్చుతో ప్రస్తుతం అమలుపరచబడుతున్న చోట్లలో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించేందుకుగాను కేంద్ర ప్రభుత్వం సమ్మతితో ఉత్తర్వులు జారీ చేయబడ్డాయి.

మునిసిపాలిటీలకు గ్రాంట్లు, పరిహారాలు

11. మునిసిపలు ఉద్యోగుల వేతనపు స్కేళ్ళను 19-3-1969 నుండి సవరించడం జరిగింది. మినిస్టీరియల్ సిబ్బంది, ఉపాధ్యాయేతర సిబ్బంది, ప్రజారోగ్య, ప్రజారోగ్యేతర కార్యకర్తల విషయంలో సవరించిన వేతనపు స్కేళ్ళు, భత్యాలను అమలుపరచడం మూలంగా మునిసిపాలిటీలకయ్యే అదనపు ఖర్చులో 50

శాతాన్ని 19-8-69 లగాయతు 3 సంవత్సరాలపాటు భరించడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది 1969-70 సంవత్సరంలో మునిసిపాలిటీలకు మంజూరు చేయడానికి సంబంధించిన గ్రాంట్ల వ్యయం యొక్క ఆడిటు వివరాలను ఆడిటు శాఖ అందజేస్తున్నది. 1969-70 సంవత్సరపు గ్రాంట్లు మునిసిపాలిటీలకు జరుగుతున్న సంవత్సరంలో విడుదల చేయబడతాయి. 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలలో ఇందు నిమిత్తం రూ. 28 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

12. మోటారు వాహనాల లయిసెన్సు రుసుం మూలంగా ఆదాయంలో ఏర్పడే నష్టానికిగాను ఆంధ్రప్రాంతంలోని 47 మునిసిపాలిటీలకు పరిహారం చెల్లించడం జరుగుతున్నది. ఈ ఖర్చును భరించడం కోసం 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 73,300 మొత్తం కేటాయించబడింది.

13. రాష్ట్రంలోని మునిసిపాలిటీలకు హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు టోలు పన్ను. వాహనాల పన్ను పరిహారాలు ఏటా చెల్లించబడుతున్నాయి. ఇందుకోసం 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 27,59,600ల మొత్తం కేటాయించబడింది. మునిసిపాలిటీలకు, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు టోలు పన్ను, మోటారు వాహనాల పన్ను పరిహారాలు రెట్టింపు రేటు చొప్పున అదనపు పరిహారాన్ని చెల్లించడానికి ప్రభుత్వం 1970-71లో నిర్ణయించింది. దీనికోసం 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 30,68,600 అదనపు కేటాయింపు చేయబడింది హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు, తెలంగాణా ప్రాంతంలోని 14 మునిసిపాలిటీలకు ఆక్ట్రాయి పరిహారం చెల్లించబడుతున్నది. దీనికోసం 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 51,10,700 కేటాయింపు చేయబడింది.

14. సైకిళ్ళపైన, యజమానులు స్వయంగా నడుపుతున్న రిక్షాలపైన మునిసిపాలిటీలు చేసే పన్ను విధింపును 1968 ఏప్రిలు 1వ తేదీ నుండి రద్దు చేయటం జరిగింది. దీనివలన జరిగే ఆదాయ నష్టాన్ని భర్తీ చేయడానికిగాను 1969-70 నుండి మునిసిపాలిటీలకు పరిహారం చెల్లించబడుచున్నది. ఇందుకోసం 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 3.50 లక్షల మొత్తాన్ని సమకూర్చడం జరిగింది. కొన్ని వృత్తులపై మునిసిపాలిటీలు చేసే పన్ను విధింపును 1971 ఏప్రిల్ 1వ తేదీనుండి రదు చేయడం జరిగింది, దీని మూలంగా జరిగే ఆదాయ నష్టాన్ని భర్తీ చేయడానికి గాను మునిసిపాలిటీలకు పరిహారం చెల్లించబడుతున్నది. ఇందుకుగాను 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 2 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాలు

15. 1971-72 ఆఖరునాటికి హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు రాష్ట్రంలోని 83 మునిసిపాలిటీలలోను 46 మునిసిపాలిటీలకు శుభ్రపరచిన నీటి సరఫరా సదుపాయాలు ఏర్పాటుచేయబడినాయి. అంటే రాష్ట్రంలోని మొత్తము మునిసిపలు జనాభాలో దాదాపు 82 శాతం మందికి ఈ సదుపాయాలు కల్పించబడినాయి. హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనులోను, విజయవాడ, ఏలూరు

మునిసిపాలిటీలలోను భూగర్భ మురుగు పారుదల సదుపాయాలు కొంత వరకు కల్పించబడినాయి. గుంటూరు, నెల్లూరు, తెనాలి, విశాఖపట్టణం మునిసిపాలిటీలలో భూగర్భ ముగ్గురు పారుదల పథకాలు అమలుజరుపబడున్నాయి.

16. ప్రస్తుతం వరంగల్లు పట్టణానికి ధర్మసాగరు చెరువు నుండి మంచినీటి సరఫరా జరుగుతున్నది. పట్టణ అవసరాలను తీర్చడానికి ఈ నీరు సరిపోవడం లేదు. ఈ ఇబ్బందిని తొలగించడానికి వీలుగా, వరంగల్లు పట్టణ అవసరాలను తీర్చడానికి రూ. 12.07 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో మానేరు నదిపై డాము నిర్మించడానికి ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. దాదాపు రూ. 6.07 కోట్ల వ్యయంకాగల ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగు భాగానికి చెందిన ప్రతిపాదనలను సమర్పించవలసిందిగా ప్రజారోగ్యశాఖ చీఫ్ ఇంజనీరును కోరడం జరిగింది. ఈ డాము నిర్మాణం పూర్తి అయిన మీదట వరంగల్లు పట్టణ అవసరాలను పూర్తిగా తీర్చడమే కాకుండా ఆ ప్రాంతపు గ్రామాలకు కూడ నీటి సరఫరా చేయడానికి వీలవుతుంది.

17. రాష్ట్రం 4 వ పంచవర్ష ప్రణాళిక క్రింద మొదట అనుకున్న వ్యయం రూ. 580 కోట్లు దానిలో పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాల కోసం రూ. 8.26 కోట్ల పెట్టుబడి వినియోగం సమకూర్చబడింది. ఈ కేటాయింపుతో 34 నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాల పనిని చేపట్టాలని సంకల్పించింది. నరసరావుపేట, గుడివాడ, ఖమ్మం, వరంగల్లు, సికింద్రాబాదు హైద్రాబాదు మురుగు పారుదల అభివృద్ధికి సంబంధించిన 5 బకాయి పథకాలు కూడ ఇందులో చేరిఉన్నాయి. అయితే 4 వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వ్యయం సవరించబడినందున పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాల కోసం రూ. 395 లక్షలు మాత్రమే వ్యయం చేయడానికి వీలుఅవుతుంది. ఈ సవరించిన వ్యయంతో రాష్ట్రంలోని 83 మునిసిపాలిటీలలో 55 మునిసిపాలిటీలకు శుభ్రపరచిన నీటిసరఫరా సదుపాయాలు సమకూర్చబడతాయని ఆశించడం జరుగుతున్నది. దీనివలన రాష్ట్రంలోని మొత్తం మునిసిపల్ జనాభాలో దాదాపు 85 శాతానికి నీటి సరఫరా సదుపాయాలు లభిస్తాయి. వీటికితోడు 4 వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరునాటికి, ప్రణాళిక వెలుపల నిధుల నుండి అమలాపురం, భీమవరం, మెదక్, నిర్మల్, సూర్యాపేట మునిసిపాలిటీలలో శుభ్రపరచిన మంచినీటి పథకాలను అమలు జరపాలని ఆశించడం జరుగుతున్నది.

18. 1971-72లో పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాల కోసం రూ. 120 లక్షల మొత్తం రూ 40 లక్షల ప్రభుత్వ అప్పు, రూ. 80 లక్షల జీవిత భీమా సంస్థ ఋణ సహాయం) సమకూర్చబడింది. ఇదికాకుండా తెలంగాణ ప్రాంతంలో నీటి సరఫరా పథకాలకు రూ. 40.80 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. పైన తెలిపిన రీతిగా నరసారావుపేట, గుడివాడ, ఖమ్మం, వరంగల్లు, సికింద్రాబాదు, మునిసిపాలిటీలకు సంబంధించిన 5 బకాయి పథకాలను, 28 క్రొత్త పథకాలను చేపట్టడం కోసం పై మొత్తము కేటాయింపు చేయబడింది. పై వాటికితోడు తెలంగాణా ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధుల క్రింద మునిసిపాలిటీలలో నీటి సరఫరా పథకాల కోసం రూ. 10 లక్షలు మొత్తం

కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తం గద్వాల్, సిద్దిపేట, జగిత్యాల, నారాయణపేట, బోధన్, నిజామాబాద్, నిర్మల్, ఆదిలాబాదు — ఈ 8 మునిసిపాలిటీలకు కేటాయించబడింది.

19. 1972-73 సంవత్సరానికి రూ. 88 లక్షల కేటాయింపు చేయబడింది. ఇందులో రూ. 84.67 లక్షల రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఋణం ప్రజారోగ్యశాఖ చీఫ్ ఇంజనీరు ఆధ్వర్యంలోగల పట్టణ నీటి సరవరా, మురుగు పారుదల పథకాల కోసం కేటాయించబడింది. 1972-73 లో చేసిన కేటాయింపు గుడివాడ, నరసరావుపేట మునిసిపాలిటీల బకాయి పథకాలకు, 28 క్రొత్త నీటి సరఫరా పథకాలకు ఉద్దేశింప బడింది. దీనివలన పనులు చురుకుగా సాగడానికి వీలవుతుంది.

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో స్థానిక స్వయం పరిపాలనకు
సంబంధించిన పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్ డిప్లొమా

20. భారత ప్రభుత్వ ఆరోగ్య మంత్రిత్వ (కుటుంబ నియంత్రణ పనులు, గృహ నిర్మాణ, పట్టణ అభివృద్ధి) శాఖ, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో పబ్లిక్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ శాఖయందు మునిసిపల్ పరిపాలనకు సంబంధించిన శిక్షణ, పరిశోధనల నిమిత్తం ఒక ప్రాంతీయ కేంద్రాన్ని నెలకొల్పింది. ప్రాంతీయ కేంద్రంలో దక్షిణ రాష్ట్రాలయిన తమిళనాడు, కేరళ, మైసూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్, పాండిచ్చేరి, గోవాల అవసరాలు తీర్చడం జరుగుతుంది.

21. మునిసిపల్ పరిపాలనలో పరిశోధనశిక్షణలకు సంబంధించిన ప్రాంతీయ కేంద్రం, హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషను ఉద్యోగులకు, రాష్ట్రములోని మునిసిపాలిటీల ఉద్యోగులకు, 1967-68 నుండి స్థానిక స్వయం పరిపాలనలో ఒక సంవత్సరం పాటు పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు డిప్లొమా కోర్సును నిర్వహిస్తున్నది. హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషను నలుగురు అభ్యర్థులను, మునిసిపాలిటీలు ఆరుగురు అభ్యర్థులను పై కోర్సుకు పంపడం జరిగింది. గత సంవత్సరం నుండి (1970-71) దక్షిణ రాష్ట్రాలయిన ఆంధ్రప్రదేశ్, కేరళ, మైసూరు, తమిళనాడు, పాండిచ్చేరి కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలలోని కార్పొరేషనులు, మునిసిపాలిటీలయందు పనిచేసే ఉద్యోగులకు ఈ కోర్సు నిర్వహించబడుతున్నది.

22. సిద్ధాంతానికి, ఆచరణకు మధ్యగల అంతరాన్ని తొలగించడానికి కృషి జరిపి మునిసిపాలిటీల పరిపాలనను మెరుగుపరచడమే ఈ కోర్సు ముఖ్యోద్దేశం. హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను, మునిసిపాలిటీలు పంపిన ఉద్యోగుల ప్రయోజనార్థం ఇది ఉద్దేశింపబడింది.

23. శిక్షణకాలం డ్యూటీకాలంగా పరిగణించబడుతుంది. మునిసిపల్ పరిపాలనలో శిక్షణ, పరిశోధనల నిమిత్తం గల ప్రాంతీయ కేంద్రం నిర్వహణకు గాను మునిసిపాలిటీలు, హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషను విరాళాలు ఇస్తున్నందున అభ్యర్థులు ట్యూషన్ ఫీజుల చెల్లింపునుండి మినహాయించబడతారు.

24. ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయంలో నిర్వహించే స్థానిక స్వయం పరిపాలన డిప్లొమా కోర్సుకు ఇంతవరకు 24 మంది మునిసిపలు ఉద్యోగులను హైదరబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు చెందిన 16 మంది ఉద్యోగులను పంపడం జరిగింది. 1972–73 లో మున్సిపాలిటీలకు చెందిన 5 గురు ఉద్యోగులు, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు చెందిన 4 గురు ఉద్యోగులు, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో స్థానిక స్వయం పరిపాలనలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు డిప్లొమా కోర్సులో శిక్షణ పొందాలని సూచించడం జరిగింది.

25. పై వాటికి అదనంగా, ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయంలోని పబ్లికు ఎడ్మినిస్ట్రేషను శాఖ, మునిసిపలు అధికారులు, ఉద్యోగులు, ఎన్నికయిన కౌన్సిలర్లు చైర్మనుల ప్రయోజనార్థం నాలుగు వారాలపాటు పునశ్చరణ కోర్సులను నిర్వహిస్తున్నది.

26. ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయం 1971 జూలైలో నిర్వహించిన నూతన విధాన బోధనా కోర్సుకు అరుగురు మునిసిపలు కమీషనర్లను, మునిసిపాలిటీలకు చెందిన అనధికారులను పంపడం జరిగింది.

మునిసిపలు సమష్టి శ్రేయోనిధి

27. మున్సిపలు కౌన్సిళ్ళు తమ ఆర్థిక వనరులను ఎక్కువ జేయగల ప్రతిఫలదాయిక పథకాలను చేపట్టడానికై మున్సిపలు సమష్టి శ్రేయోనిధి నుండి ప్రభుత్వం 1972 మార్చిలో 40 కౌన్సిళ్ళకు రూ. 27,67,660 మంజూరు చేసింది. ఈ మొత్తం, ప్రాంతం వారీగా ఈ క్రింది విధంగా పంపకం అయింది :

		రూ.
కోస్తా ఆంధ్ర జిల్లాలు	...	11,56,000
రాయలసీమ	...	6,89,330
తెలంగాణ ప్రాంతం	...	9,22,330
	...	27.67,660

ఈ మొత్తం రూ. 27.67,700 లక్ష పరిచ్ఛేయబడింది.

ఈ మొత్తం కంటింజెన్సీ నిధి నుంచి అడ్వాన్సుగా విడుదల చేయబడింది. ఈ అడ్వాన్సును సర్దుబాటు చేయడం కోసం 1972–73 బడ్జెటు అంచనాలలో అంతే మొత్తం సమకూర్చబడింది.

పట్టణ ప్రణాళిక

28. మంజూరైన 45 పట్టణ ప్రణాళికా పథకాల పని వివిధ దశలలో ఉన్నది. పోతే సవివరమైన ముసాయిదా పట్టణ ప్రణాళిక పథకాలు 178 ఉన్నాయి. వివిధ మున్సిపాలిటీలలోని సదరు పథకాలకు సంబంధించిన అభివృద్ధులు క్రమబద్ధం చేయబడుతున్నాయి. 1971–72 లో నెల్లూరు, చీరాల, కాకినాడ, అమలాపురం (8) తుని (2) మునిసిపాలిటీల కోసం మరి ఆరు సవివరమైన పథకాలను శాఖ రూపొందించింది. వివిధ మునిసిపాలిటీల పంచాయితీల విషయంలోపథకపు ప్రాంతాలలో 30 తాత్కాలిక లేఅవుట్లను, పథకేతర ప్రాంతాలలో 206 లేఅవుట్లనుశాఖ తయారు చేసింది. అంతేకాకుండ పంచాయితీ సమితి కార్యాలయాలు, పాఠశాలలు, ప్రజారోగ్య కేంద్రాలు, మార్కెట్లు మున్నగు భవనాలకోసం 153 డిజైన్లను, వివిధస్థానిక సంస్థలకు చెందినట్టి మురికివాడల, స్వీపర్ల గృహవసతి, మధ్యాదాయ వర్గాల వారి. స్వల్పాదాయ వర్గాల వారి గృహాలకు సంబంధించిన డిజైన్లను కూడ రూపొందించింది.

29. పట్టణాలు పెరుగుతున్న కారణంగా నగరాలను, పట్టణాలను క్రమబద్ధంగా అభివృద్ధి చేయుటానికి గాను బృహత్ ప్రణాళికలు, ప్రాంతీయ [illegible] తయారు చేసే [illegible] [illegible] తొలిదశలో లక్ష కన్న ఎక్కువ జనాభా కలిగిన [illegible] బృహత్ ప్రణాళికను [illegible] నగరాలు హైదరాబాదు. [illegible] నాల్గవ ప్రణాళిక [illegible] రాష్ట్రంలో 1[illegible] [illegible]

ప్రణాళిక డైరెక్టరు ద్వారా ప్రభుత్వానికి అందచేసింది మంజూరైన బృహత్ ప్రణాళికలు అమలు చేయటానికి సిద్ధంగా వున్నాయి విశాఖపట్నం పట్టణ ప్రణాళిక ట్రస్టు అక్కడి బృహత్ ప్రణాళికను అమలు పరుస్తుంది కాకినాడ, రాజమండ్రి, ఏలూరు బృహత్ ప్రణాళికనుకూడా శాఖ రూపొందించింది ఆయా మున్సిపలు కౌన్సిళ్ళు వాటిని ఆమోదించి పట్టణ ప్రణాళిక శాఖద్వారా ప్రభుత్వానికి సమర్పించాయి. ప్రభుత్వం లాంఛనంగా ఆమోదించిన మీదట పట్టణ ప్రణాళిక నియమావళి లోని 26 నుండి 29 వరకు గల నియమావళి క్రింద తదుపరి చర్య తీసు కోవడం కోసం ఈ బృహత్ ప్రణాళికలను ఆయా మున్సిపాలిటీలకు తిరిగి పంపడం జరిగింది. మరి ఏడు పట్టణాలు నెల్లూరు, తిరుపతి, తెనాలి, ఒంగోలు, కొత్తగూడెం, నిజామాబాదు మంచిర్యాలకు సంబంధించిన సర్వేలు పూర్తయ్యాయి ఈ పట్టణాల బృహత్ ప్రణాళికలు తయారు చేస్తూ వున్నాయి. అనంతపూరు, మహబూబునగరు పట్టణాలలో షేత్ర సర్వే జరుగు తున్నది ఆ రాల, పట్టణాల బృహత్ ప్రణాళికలు తయారుచేయడం కోసము 1971-72 లో రూ. 5.58 లక్షలు కేటాయించబడింది 1972-73 లో బడ్జెటు అంచనాలలో రూ 6.00 లక్షలు ప్రత్యేకించటానికి సంకల్పించబడింది

31 తెలంగాణా ప్రాంతములోని పట్టణాలకు సంబంధించి ఇదివరకే మంజూరయిన బృహత్ ప్రణాళికలను సవరించే పనిని కూడా శాఖ చూస్తున్నది హైదరాబాదులో సర్వే పని పూర్తి అయింది. ఇదివరలో మంజూరయిన కరీంనగరు బృహత్ ప్రణాళికను సవరించటం కోసం అక్కడ సర్వే పని చేపట్టబడింది. తెలంగాణాలో మరి నాలుగు పట్టణాలు జగిత్యాల, సిద్దిపేట, సూర్యాపేట భువనగిరిలకు సంబంధించిన సర్వేలు ఇదివరకే పూర్తి అయ్యాయి. బృహత్ ప్రణాళికలు మాత్రం ఇప్పుడు తయారవుతున్నాయి.

32. రాష్ట్రంలో జరుగనున్న మొత్తం పట్టణ ప్రణాళిక కార్యకలాపాలు అన్నిటి కోసం 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 10.32 లక్షలు కేటాయించ బడింది.

పట్టణ ప్రాంతాల అభివృద్ధి

33. 1961 లో ఈ పథకం మునిసిపాలిటీలలో ప్రవేశపెట్టబడింది ఈ [illegible] క్రింద మార్కెట్లు, షాపులు, దుకాణాలు, కబేళాలు మున్నగు ప్రతిఫల [illegible] పెట్టడం కోసం మునిసిపాలిటీలకు ఋణాలు మంజూరు [illegible]. ఈ పథకం క్రింద 1971-72 వరకు మునిసిపాలిటీలకు రూ. 81.86 [illegible] అంచనాలలో [illegible]

15 63 లక్షలు కేటాయించబడింది సమాజంలోని బలహీనవర్గాల ఉపయోగార్థం సంక్షేమ కార్యక్రమంలో ఒక భాగంగాను ఈ ఏడాది స్వాతంత్ర్య రజతోత్సవాలు జరపడానికి, ఆ ఉత్సవాల జ్ఞాపక చిహ్నంగాను మున్సిపాలిటీలలో పనిచేసే స్వీపర్లు, పాకీవారికి ఇండ్లు కట్టడంకోసం పూర్తిగా రూ 15 63 లక్షలు వినియోగించటానికి ఉద్దేశించబడింది మునిసిపలు సమిష్టి శ్రేయోనిధి నుండి లభ్యంకాగల అదనపు మొత్తం కూడా ఇందుకే వినియోగించబడుతుంది.

విశాఖపట్నం పట్టణ ప్రణాళికా ట్రస్టు

34 విశాఖపట్నం, పట్టణ ప్రణాళికా ట్రస్టు 1962 అగస్టులో ఏర్పాటు చేయబడింది రోడ్లను వెడల్పు చేయటం, అభివృద్ధి పనులు నిర్వహించటం, వివిధ రకాల గృహాలు నిర్మించడం కోసం ఈ ట్రస్టుకు ప్రభుత్వం గ్రాంట్లను, రుణాలను మంజూరు చేస్తూవున్నది. మధ్యాదాయ, స్వల్పాదాయ వర్గాలకు గృహాలను నిర్మించటం కోసం భూమిని సేకరించడం, చదును చేయటం, ఇండ్లను నిర్మించటం— వీటిగురించి ట్రస్టు జీవిత భీమా సంస్థ నుంచి రుణాలు పొందుతున్నది ట్రస్టు చేపట్టిన వివిధ పథకాలను అమలుపరచటం కోసం పై పనర్ల నుండి ట్రస్టుకు ఇంతవరకు రూ. 25 లక్షలు గ్రాంటుగాను, రూ 117.57 లక్షలు రుణంగాను మంజూరు అయింది. ఇంతవరకు ట్రస్టు 583 ఎకరాలను సేకరించగా అందులో 320 65 ఎకరాల భూమి చదును చేయబడింది. మధ్యాదాయ వర్గాల వారికి 50 ఇండ్లను నిర్మించటంతోపాటు 688 మధ్యాదాయవర్గాలగృహాలను [illegible] స్వల్పాదాయవర్గాలగృహాలను నిర్మించుకొనటానికి [illegible] చదునుచేసిన ప్లాట్లను కేటాయించడం జరిగింది.

35 ప్రతిఫలాదాయ పథకాల క్రింద, వాల్తేరు అప్‌లాండ్సులోని [illegible] కాలనీలో శాఖ దుకాణాలకు- కార్యాలయాలకు ఉపయోగపడే భవనాలను రూ. 35 లక్షలు ఖర్చుతో చేపట్టింది ఈ ఏడాది ఈ పథకానికి సంబంధించిన ఒక విభాగం రూ. 5.63 లక్షల ఖర్చుతో నిర్మించటానికి సంకల్పించబడింది.

36. కొత్త ఢిల్లీలోని గృహ నిర్మాణ, పట్టణాభివృద్ధి కార్పొరేషను ఇవ్వ జూపిన ఆర్థిక సహాయం పురస్కరించుకొని ట్రస్టు రెండు పథకాలను రూపొందించి వాటిని కార్పొరేషనుకు అందజేసింది. సవరించి తిరిగి పంపవలసిందిగా ఆ పథకాలను వాపసు చేయడం జరిగింది. సవరించిన తే అవుటును, భవనాల ప్లానులను ట్రస్టు కార్పొరేషనుకు అందజేస్తున్నది. ఈ పథకం క్రింద సమాజంలోని బలహీనవర్గాల [illegible] రెడ్నామ్ లే అవుటులో [illegible] 30 షాపు రూములను, [illegible] స్వల్పా దాయ వర్గాల వారి గృహాలను, 372 వాటాలు పొందే 31 [illegible] [illegible] నిర్మించటానికి ట్రస్టు సంకల్పిస్తున్నది.

NOTES ON THE DEMAND FOR GRANTS FOR MUNICIPAL ADMINISTRATION, 1972-73

DEMAND XLII ON MUNICIPAL ADMINISTRATION

MR. SPEAKER SIR,

I rise to move the Demand No. XLII on Municipal Administration for the year 1972-73.

Municipalities:

2. There are now 83 Municipalities in the State including the Kothagudem Notified Area Committee classified into five grades according to their income. There are 4 Selection Grade, 6 Special Grade, 16 First Grade, 13 Second Grade and 44 Third Grade Municipalities. The Kothagudem Notified Area with the status of a 1st Grade Municipality was constituted with effect from 1st April, 1971.

Constitution of High Power Committee for Municipal Finances:

3. The Government constituted a High Power Committee for Municipal Finances in November, 1970, to evaluate the administrative and financial aspects of the Municipal Administration and find ways and means through effective system of taxation for planned development of the Municipalities and the Municipal Corporation of Hyderabad and to make recommendations for improvement of their finances. The Committee submitted its report to Government by the end of August, 1971. The Government have already approved some of the recommendations of the Committee and the remaining recommendations are under their active consideration.

Elections:

4. Ordinary elections to 63 Municipal Councils were last held in the year 1967 and the term of these Councils expired on the Noon of 1st July, 1972. The ordinary elections to these 63 Municipal Councils were scheduled to be held in the month of June, 1972. But as certain amendments proposed to the Andhra Pradesh Municipal Councils (Conduct of Elections) Rules, 1965 enabling the Government to adopt the procedure followed in the General Elections to the Andhra Pradesh Legislative Assembly held in March 1972 are under examination, the Government have

extended the term of 62 Municipal Councils as also the term of the Special Officer of Samalkot Municipality upto the noon of 1st day of October, 1972.

5. Elections to the Bobbili and Mangalagiri Municipalities were held in October, 1971 and the elected Councils to these two Municipalities came into existence on 1st November, 1971.

6. Excluding the Kothagudem Notified Area Committee, out of the remaining 82 Municipalities. 2 are under the control of Specal Officers and there are elected Councils functioning in 80 Municipalities.

Municipal Corporation of Hyderabad:

7. As the Honourable Members are aware, a Special Officer has been appointed to run the Administration of the Municipal Corporation of Hyderabad consequent upon the expiry of the term of the Municipal Councillors of the Corporation on 2nd August, 1970. The term of the Special Officer would expire on 2nd August, 1972. Government propose to hold elections to the Corporation in October, 1972. The term of the Special Officer will be extended upto the date of reconstitution of the Corporation.

8. The Government of India at the instance of the State Government sanctioned financial assistance to the tune of Rs. 434.70 lakhs for flood relief works in the twin cities of Hyderabad and Secunderabad. During 1970-71, a major portion of this amount was placed at the disposal of the Municipal Corporation of Hyderabad. The balance amount has also been sanctioned to the Municipal Corporation of Hyderabad during 1971-72. During the year 1972-73, a sum of Rs. 15 lakhs is provided for undertaking special development works in the cities of Hyderabad and Secunderabad.

Special Nutrition Scheme for children in the Urban Slum Areas:

9. It is a matter of pleasure to state that the State Government have reached the target of 78,000 beneficiaries fixed by the Government of India which includes children in the age-group of 0-6 years, expectant and nursing mothers for the year 1971-72 under

this scheme in the Municipal Corporation of Hyderabad and also in various other Municipalities *viz.*, Vijayawada, Guntur, Kurnool, Visakhapatnam and Warangal in which the scheme is being implemented at present at a total cost of Rs. 37.80 lakhs. The following table indicates the number of beneficiaries who derived the benefit under this scheme:

Name of the Municipality.	*Target fixed.*
(1) Municipal Corporation of Hyderabad.	40.000
(2) Vijayawada Municipality.	10,000
(3) Guntur Municipality.	8.000
(4) Kurnool Municipality.	5,000
(5) Warangal Municipality.	5,000
(6) Visakhapatnam Municipality.	10,000
	78,000

10. At the instance of the Government of India during the year 1972-73 it is proposed to extend the benefits of the scheme to other Municipalities with a minimum of 1,00,000 population so as to cover 1.50.000 beneficiaries during 1972-73. It has therefore been proposed to extend the scheme to the following Municipalities in addition to those in which the scheme is already being implemented:

(1) Nizamabad Municipality.
(2) Rajahmundry Municipality.
(3) Kakinada Municipality.
(4) Eluru Municipality.
(5) Nellore Municipality.
(6) Machilipatnam Municipality.
(7) Tenali Municipality.

The proposals have been sent to Government of India for approval and their approval is awaited. Orders were, however, issued with the concurrence of the Government of India for the continuance of the scheme in the places where it is now being implemented at a cost of Rs. 37.80 lakhs.

Grants and Compensations to Municipalities:

11. The scales of pay of municipal employees were revised with effect from 19th March, 1969. It was decided by the Government to meet 50% of the extra

cost incurred by the Municipalities due to implementation of the revised scales of pay and allowances in respect of Ministerial and non-teaching staff, public health and non-public health workers for a period of three years from 19th March, 1969. The audited figures of expenditure for sanction of these grants to the municipalities relating to the year 1969-70 are now being made available from the Audit Department. The grants for the year 1969-70 will be released to the Municipalities during the current year. A provision of Rs. 28 lakhs is made for the purpose in the Budget Estimates for 1972-73.

12. Compensation is paid to 47 Municipalities in the Andhra Region in lieu of loss of income from fees for licences granted to motor vehicles. A sum of Rs. 73,300 is provided to meet the expenditure in the Budget Estimates for 1972-73.

13. Tolls and Vehicles Tax Compensations are paid to the Municipalities in the State and the Municipal Corporation of Hyderabad every year. A sum of Rs. 27,59,600 is provided in the Budget Estimates for 1972-73 for the purpose. It was decided by the Government in the year 1970-71 to pay additional compensation at double the rate of toll and motor vehicles tax compensations to the Municipalities and the Municipal Corporation of Hyderabad. An addtional provision of Rs. 30,68,600 is made in the Budget Estimates for 1972-73 for this purpose. Octroi Compensation is paid to the Municipal Corporation of Hyderabad and to 14 Municipalities in Telangana region. A provision of Rs. 51,10,700 required for the purpose is made in the Budget Estimates for 1972-73.

14. Levy of tax on cycles and on owner-driven rickshaws by the Municipalities was abolished with effect from 1st April, 1969. Compensation in lieu of loss of income is paid to the Municipalities since 1969-70. An amount of Rs. 3.50 lakhs required for the purpose is provided in the Budget Estimates for 1972-73. The levy of tax by the Municipalities on certain professions was abolished with effect from 1st April, 1971 and compensation is paid to the Municipalities in lieu of loss of income from this source. A sum of Rs. 2 lakhs required for the purpose is provided in the Budget Estimates for 1972-73.

Water Supply and Drainage Schemes:

15. By the end of the year 1971-72, the Municipal Corporation of Hyderabad and 46 Municipalities out of 83 in the State were covered with protected water supply schemes, covering about 82% of the total municipal population in the State. The Municipal Corporation of Hyderabad and Municipalities of Vijayawada and Eluru were covered with underground drainage facilities partly. Underground Drainage Schemes are under execution in four more Municipalities *viz.*, Guntur, Nellore, Tenali and Visakhapatnam.

16. The present source of supply of drinking water to Warangal Town is Dharmasagar tank which is not sufficient to meet the requirements of the town. In order to get rid of this difficulty, Government have proposed to construct a dam across the river Manair at an estimated cost of Rs. 12.07 crores to meet the requirements of greater Warangal. The Chief Engineer, Public Health has also been requested to submit proposals for the Public Health Engineering portion which will cost about Rs. 6.07 crores. After the construction of the dam, not only the entire requirements of greater Warangal will be met but also water can be supplied to the en-route villages.

17. Under the original State's Fourth Five-Year Plan of Rs. 530 crores, an outlay of Rs. 8.26 crores was provided for Urban Water Supply and Drainage Schemes and with this provision, 34 water supply and drainage schemes including 5 Spill-over Schemes of Narasaraopet, Gudivada, Khammam, Warangal and Secunderabad and Hyderabad Drainage Improvements were proposed to be taken up. But, on account of the revision of the outlay for the Fourth Five-Year Plan, an outlay of Rs. 395 lakhs only could be made for Urban Water Supply and Drainage Schemes. With this revised outlay, it is expected that 55 Municipalities out of 83 in the State will be covered with Protected Water Supply Schemes, serving about 85% of the total municipal population in the State. In addition, 5 more Municipalities *viz.*, Amalapuram, Bheemavaram, Medak, Nirmal and Suryapet are also expected to be covered with protected water supply schemes by the end of the Fourth Five-Year Plan, from the funds outside the Plan Sector.

18. During the year 1971-72, an amount of Rs. 120 lakhs (Rs. 40 lakhs Government loan and Rs. 80 lakhs L.I.C. loan assistance) was provided for Urban Water Supply and Drainage Schemes. Apart from this, an amount of Rs. 40.80 lakhs was also provided for Water Supply Schemes in Telangana region. The above total outlay was made for taking up 5 Spillover Schemes as stated above *viz.*, Narasaraopet, Gudivada, Khammam, Warangal and Secunderabad and 23 new schemes. In addition to the above, an amount of Rs. 10 lakhs was provided for Water Supply Schemes in Municipalities under Special Telangana Development Funds, which has been allotted to 8 Municipalities *viz.*, Gadwal, Siddipet, Jagtial, Narayanpet, Bodhan, Nizamabad, Nirmal and Adilabad.

19. An outlay of Rs. 88 lakhs is made for 1972-73. Out of this, the State Government loan of Rs. 34.67 lakhs is provided for Urban Water Supply and Drainage Schemes under the Chief Engineer, Public Health. The provision made during 1972-73 is intended for 2 Spill-over Schemes of Gudivada and Narasaraopet and 23 new Water Supply Schemes which will be sufficient to keep up the tempo of progress on the works.

Post-Graduate Diploma in Local Self-Government in Osmania University:

20. The Ministry of Health (Family Planning and Works, Housing and Urban Development), Government of India has established a Regional Centre for Training and Research in Municipal Administration in the Department of Public Administration, Osmania University. The Regional Centre will cater to the needs of Southern States of Tamil Nadu, Kerala, Mysore and Andhra Pradesh, Pondichery and Goa by offering training courses in the field of Municipal Administration.

21. Regional Centre for Research and Training in Municipal Administration has been conducting a one year Post-Graduate Diploma in Local Self-Government from 1967-68 onwards, for the employees of Municipal Corporation of Hyderabad and Municipalities in the State. The Municipal Corporation of Hyderabad is deputing four candidates and the

Municipalities are deputing six candidates per year for the above course. Since last year (*i.e.*, 1970-71), the course is open to the officials working in the Corporations and Municipalities of Southern States *viz.*, Andhra Pradesh, Kerala, Mysore, Tamil Nadu and Union Territory of Pondichery.

22. The main purpose of this course is to pave the way for bringing up the gap between theory and practice and improve the Administration of the Municipalities. It is intended for the benefit of employees deputed by the Municipal Corporation of Hyderabad and Municipalities.

23. The period of training is treated as duty. The candidates are exempted from payment of tuition fees as the Municipalities and Municipal Corporation of Hyderabad are making contributions for the maintenance of Regional Centre for Training and Research in Municipal Administration.

24. So far 24 Municipal employees and 16 employees of Municipal Corporation of Hyderabad were deputed to undergo Local Self-Government Diploma Course conducted by Osmania University. Five employees of the Municipalities and 4 employees of the Municipal Corporation of Hyderabad have been suggested to undergo Post-Graduate Diploma in Local Self-Government during 1972-73 in the Osmania University.

25. In addition to the above, the Public Administration Department of Osmania University has been conducting refresher course for four weeks for the benefit of Municipal Officers and employees and elected Councillors and Chairmen.

26. Six Municipal Commissioners and two non-Officials of Municipalities were deputed to attend the orientation course conducted by Osmania University during July, 1971.

Municipal Common Good Fund:

27. In March, 1972, the Government sanctioned loans amounting to Rs. 27,67,660 from the Municipal Common Good Fund to 40 Municipal Councils in the State, for taking up remunerative schemes to augment

their finances. The region-wise break-up of the amount is as follows:—

	Rs.
Coastal Andhra districts.	11,56,000
Rayalaseema.	6,89,330
Telangana Region.	9,22,330
	27,67,660

Rounded to Rs. 27,67,700

The amount was released by an advance from the Contingency Fund and for recoupment of the advance, an equal amount is provided in the Budget Estimates for 1972-73.

Town Planning:

28. There are 45 sanctioned Town Planning Schemes which are under various stages of execution, and there are 178 draft Detailed Town Planning Schemes and Developments are being regulated as per the said schemes in various Municipalities. During the year 1971-72 eight more detailed Town Planning Schemes were prepared by the Department for Nellore, Chirala, Kakinada. Amalapuram (3) and Tuni (2) Municipalities. The Department has also prepared 30 interim layouts in scheme areas and 206 layouts in non-scheme areas of the various Municipalities and Panchayats. Further, 153 designs for buildings like Panchayat Samithi Offices, Schools, P.H. Centres, Market Layouts and Designs for slum and sweepers housing and tenements for M.I.G.H. and L.I.G.H. were also prepared to various local bodies.

29. For securing an orderly development of cities and towns in view of fast urbanisation, the Central Government took up the Scheme of "Preparation of Master Plans" and "Regional Plans" during Third Plan period as a Centrally Sponsored Scheme. Under the scheme, five cities having more than one lakh of population were taken up for the preparation of Master Plans by the Town Planning Department during the first batch in the State. They are the cities of Hyderabad, Vijayawada, Visakhapatnam, Guntur

and Warangal. The scheme is being continued during the Fourth Plan also and so far 19 cities and towns have been taken up for the preparation of Master Plans in the State.

30. The Master Plans for all the five cities taken up during the Third Plan have already been prepared and the Master Plans of Vijayawada, Visakhapatnam and Warangal were finally sanctioned by the Government. The Master Plan for Hyderabad was approved by the General Body of the Municipal Corporation and is pending sanction of Government. The Municipal Council, Guntur has also finally submitted the Master Plan to the Government through the District Collector, Board of Revenue and the Director of Town Planning as required under rules. The sanctioned Master Plans are ripe for implementation and the Town Planning Trust, Visakhapatnam is the implementing agency in case of Master Plan for Visakhapatnam. The Master Plans for Kakinada, Rajahmundry and Eluru have been prepared by the Town Planning Department and the respective Councils have approved them and submitted the same to the Government through the Town Planning Department. The Government have returned the Master Plans to the respective Municipalities after formal approval for taking further action under rules 26 to 29 of Town Planning Rules. The Master Plans for Kurnool and Machilipatnam have also been prepared. The Physical Surveys in respect of seven more towns *viz*., Nellore, Tirupathi, Tenali, Ongole, Kothagudem, Nizamabad and Mancherial have also been completed and the Master Plans of these towns are under preparation. Field surveys are being conducted in Anantapur and Mahaboobnagar Towns. For the preparation of Master Plans for cities and towns an amount of Rs. 5.58 lakhs has been provided during 1971-72. For the year 1972-73 an amount of Rs. 6.00 lakhs has been proposed in the Budget Estimates.

31. The Town Planning Department is also attending to the revision of Master Plans already sanctioned in respect of towns of Telangana region. The survey work in Zaheerabad has been completed and survey work in Karimnagar has been taken up for the revision of Master Plans previously sanctioned. Surveys in respect of four more towns of Telangana *viz*., Jagtial,

Siddipet, Suryapet and Bhongir have already been completed and the Master Plans are now under preparation.

32. To cover the entire Town Planning activities in the State, a sum of Rs. 10.32 lakhs is provided in the Budget Estimates for 1972-73.

Urban Development:

33. This scheme was introduced in Municipalities in 1961. Under this scheme, loans are granted to Municipalities for taking up remunerative schemes such as markets, stalls, shops, slaughter houses etc. Upto the year 1971-72 an amount of Rs. 61.96 lakhs was sanctioned to Municipalities under the scheme. An amount of Rs. 15.63 lakhs is provided for the purpose in the Budget Estimates for 1972-73. As a part of the Welfare Programme for the benefit of weaker sections of the community and as a mark to celebrate and commemmorate the Silver Jubilee Year of Independence this year, it is proposed to utilise the amount of Rs. 15.63 lakhs besides additional amount that may be available under the Municipal Common Good Fund, exclusively for the construction of houses for sweepers and scavengers working in Municipalities.

Town Planning Trust, Visakhapatnam:

34. The Town Planning Trust at Visakhapatnam was constituted in August, 1962. The Government are sanctioning grants and loans to the Trust for road-widening, development works and for different types of housing. The Trust is getting loans from L.I.C. Funds also for Land Acquisition and Development and for construction of M.I.G. and L.I.G. houses. So far, Rs. 25 lakhs as grants and Rs. 117.57 lakhs as loans have been sanctioned to the Trust from the above sources. for implementation of the various schemes undertaken by it. An extent of 583 acres has so far been acquired by the Trust out of which 320.65 acres of land has been developed. Open developed plots for 633 M.I.G. and 954 L.I.G. houses have been allotted to deserving persons in addition to the construction of 50 M.I.G. and 103 L.I.G. houses.

35. Under remunerative schemes, the Trust has taken up construction of shopping-*cum*-office accommodation centre in Bose Colony in Waltair uplands at an estimated cost of Rs 35 lakhs. A wing of this project at an estimated cost of Rs. 5.93 lakhs is proposed to be constructed during the current year.

36. Taking advantage of the financial assistance offered by the Housing and Urban Development Corporation, New Delhi the Trust has prepared and submitted two schemes which have been returned for revision and resubmission. Revised layout and building plans are being submitted once again by the Trust to the Housing and Urban Development Corporation. Under this scheme, the Trust proposes to construct 30 shop-rooms with Cellars, 44 L.I.G. houses and 31 multi-storeyed blocks with 372 units for weaker sections of the community in Rednam layout.